

დაცული ტერიტორიების ეფექტური სისტემებისაკენ

ბიომრავალფეროვნების
კონვენციის სამუშაო პროგრამა
დაცული ტერიტორიების შესახებ
და პროგრამის დანერგვის
სახელმძღვანელო

dacul i ter i tor i ebi s ef eqtur i si stemebi saken

bi omr aval fer ovnebi s konvenci i s samuSao
pr ogr ama dacul i ter i tor i ebi s Sesaxe b da
pr ogr ami s daner gvi s saxel mZRvanel o

bi omr aval fer ovnebi s konvenci i s samuSao pr ogr ama dacul i ter i tor iebi s Sesaxeb da pr ogr ami s daner gvi s saxel mZRvanel o dokumenti gamosca bi omr aval fer ovnebi s konvenci i s samdi vnom. dokumenti s qar Tul enovani ver si amoamzada bunebi s dacvi s ms of l i o f ondi s (WWF) kavkasi i s war momadgenl obam.

bunebi s dacvi s ms of l i o f ondi s (WWF) kavkasi i s war momadgenl oba madl obas uxdi s f onds -"MAVA Fondation pour la Protection de la Nature" fi nansur i mxar daWer i saTvi s.

**Protected Areas
for a Living Planet**
delivering on CBD commitments

r edaqti r eba: ana r uxaZe, maka bi waZe, nodar ebr al i Ze
Tar gmani : i r akl i Todria
di zai ni : davi T gabuni a

f otoebi s mowodebi saTvi s madl obas vuxdi T baton zur ab manvel i Zes

Copyright © 2005, Secretariat of the Convention on Biological Diversity

wi nasi tyvaoba	1
I. Sesaval i	3
II. dacul i ter i tor i ebi s Sesaxeb samuSao pr ogr ami s mOKl e mi moxi l va	9
III. bi omr aval f er ovnebi s konvenci i s samuSao pr ogr ama dacul i ter i tor i ebi s Sesaxeb	17
IV. dacul i ter i tor i ebi s Sesaxeb samuSao pr ogr ami s daner gvi s saxel mZRvanel o	41
1. sawyi si etapi	41
2. dacul i ter i tor i ebi s si stemebi s Seqmna da ekosi stemur i mi dgoma	44
3. dacul i ter i tor i ebi s dagegmva da mar Tva	53
4. dacul i ter i tor i ebi saTvi s ar sebul i saf r Txeebi s daZl e va	58
5. dacul i ter i tor i ebi s soci al ur i sar gebl i s gaumj obeseba.....	62
6. xel sayr el i pol i ti kur i gar emos Seqmna	69
7. SesaZl ebl obaTa gaZl i er eba	75
8. f i nansur i mdgr adobi s uzr unvel yof a	80
9. standar tebi , ef eqtur ad mar Tva da moni tor ingi	85
10. mecni er ul i codni s gamoyeneba	89
V. abr evi atur ebi s ganmar teba	92

biologiuri mravalferovneba – cocxali organizmebis da maTi saar sebo ekosistemebis nair saxeobebs – is safuzvelia, romel zecakobr iobis civilizacia aRmocenda. adamiანis qmedebebis Sedegad war moqmnil isafRTxeebis fonze biomravalferovnebis SenarCuneba Tanamedrove epoqis erT-erTi ZiriTadi problemaa. am gamowvevis mniSveloba msoflios masStabiT aRiar es rio de JaneiroSi 1992 wels gamarTul msoflio samitze, sadac miRes konvencia biologiuri mravalferovnebis Sesaxeb. konvencia Zalasi momdevno wels Sevida. amJamad amsaerTaSoriso, samarTlebrivad saval debul oxel Sekrullebas 191 wevri hyavs, rac misuniver sal ur aRiar ebazemi uTitebs.

konvencის მიზანია uzrunvel yosbiologiuri mravalferovnebis konservacია, მისი კომპონენტების mdgradi gamoyeneba da genetური resursebi danmi Rebuli sargeblis samarTლიანი და Tanabari ganawileba. konvencia gansazRvavs mTavrobebis val debulebaTa farTo speqtrs, რომლებიც biologiuri mravalferovnebis konservacისა და mdgradi gamoyenebis მიRვის მიზნით დონეზე გარკვეული ზომების მიRebas გულისხმობენ. კონვencის Zalasi Sesvლის Semdeg mxar eebma მისი პრინციპები რამდენიმე პროგრამასი ასახეს. ტიტოელი პროგრამა აყალიბებს ხედვას, მომავალი სამუშაოების warმართვის პრინციპებს, მიზნებს, ამოცანებს და qmedebებს, gansazRvavs პოტენციურ Sedეებს და ამ Sedეების მისაRwevad საუროვადებსა და სასუალეებს.

პროგრამები მიReბა ბიომრavalferovnebis კონვencის mxar eTa კონფერენციზე, რომელიც კონვencის მმართველი ორგანოა და ორელადსი erTxელ იკრიბება. პროგრამები xანგრ Zილადიანი პერსპექტივის დამსახველი გადაწყვეტილებია და მათ ყველა მონაწილე mxარის კონსენსუსის საფუძველზე იReბენ. mxar eTa კონფერენციის მომზადების პროცესი eqსპერტების მsoflios სხვადსხვა კუთხიდან, მათ Sorის გაeros სხვა ორგანოების, mTavrobaTa Sorისი და არასამTavრობო ორგანიზაციების, მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების და კერძო სექტორის warმომადგენლები, მუშაობენ თეგტის პროექტზე; ამ პროექტს Semdeg განიხილავდა ასორეზობის ორგანოები, რომლებსაც mxar eTa კონფერენციისათვის რეკომენდაციების მომზადება ევალებათ. დაცილიტერიტორიების პროგრამა, რომელიც warმოდგენილია ვინამდებარე პუბლიკაციაში, მოლ აპარაქეების საკმაოდ xანგრ Zილივი პროცესის Semdeg მიRes mxar eTa კონფერენციის მსვიდე სევედრ აზე, რომელიც 2004 wels გაიმართა.

დაცილიტერიტორიების დაარსება და მართვა ბიომრavalferovnebis კონვencის მე-8 მუხლის (*in situ* კონსერვაცია) Zირიტადი საკითხია. დაცილიტერიტორიები მsofლიო ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეების SenarCuneბის erT-erTi ყველაზე მნიSველი ოვანი სასუალეა. ისინი uzrunvel yოფენ ხაბიტატებისა და მათთან დაკავსირებულები ბიომრavalferovneბის დაცვას, ეკოსისტემურ მომსახურებას, ვლილი SeaqvT სირარების და Zილევასა და mdgrად განვითარებასი. დაცილიტერიტორიები ხელს უწყობენ სოფლის მეურნეობის განვითარებასა და მცირედ ნაყოფიერი მიწების რაციონალურ გამოყენებას, მოაყვT Semოსავალი და qმნიან ახალ სამუშაო ადგილებს. დაცილიტერიტორიები იZილევან კვლევებისა და მონიტორინგის, გარემოს დაცილიტერიტორიების, რეკრეაციისა და ტურისტების განვითარების შესაZილებლს. დაცილიტერიტორიები კონსერვაციის erovნული და გლობალური სტრატეგიების მნიSველი ოვან

nawil s Seadgenen. mdgr adi ganvi Tar ebis ms of l i o sami tis (WSSD) gegma moi Txovs 2012 wl isaTvis zRvis dacul i ter itoriebis r epr ezentaciul i sistemis Seqmna s, mouwodebs `cxel i wer til ebis- konser vaciis iniciativebisa da ekol ogiur i qsel ebis mxar daWer isa da popul ar izebi saken.

pr ogr ami T gansazRvr ul ia qmedebebi , r oml ebic saWir oa dacul i ter itoriebis dagegmar ebis, Ser Cevis, daar sebis, gaZl ier ebisa da mar Tvi saTvis; mmar Tvel obis, Tanamonawil eobis da samar TI ianobis gaZl ier ebisaTvis saWir o gzebi da saSual ebibi; dacul i ter itoriebisTvis xel sayrel i gar emos Seqmni saTvis aucil ebel i qmedebebi. dacul i ter itoriebis pr ogr amis ganxor ciel eba wvl il s Seitans bi omr aval fer ovnebis Semcir ebis amJami ndel i tempis 2010 wl isTvis mni Svel ovnad Senel ebaSi. es gul isx mobs, r om aqcenti pr aqtikul qmedebzebze unda gakeTdes. magal iTad, gani sazRvr os Sedegebze orientirebul i amocanebi gl obal ur , r egi onul da adgil obr ivdoneebzebi omr aval fer ovnebis Semcir ebis amJami ndel i tempis 2010 wl isaTvis mni Svel ovnad Senel ebis mi zni T. yovel ive aman wvl il i unda Seitanos mdgr adi ganvi Tar ebis mi RwevaSi , si Rar ibis aRmo f xvr asa da aTaswl eul isganvi Tar ebis mi znebis ganxor ciel ebaSi.

dacul i ter itoriebis pr ogr ama gansazRvr avsim qmedebaTa Car Cos, r omel Tam eSveobi Tac SesaZl ebel ia konvenciis mi znebis mi Rweva. Sesabamisad mogi wodebT, gamoi yenoT wi namdebar e dokumenti da agr eTve gagvi zi ar oT Tqveni wi nadadebebi da mosazr ebibi, r oml ebic Cvenser Tobl ivqmedebibs gaaumj obeseben.

hamdal ah zedani

aRmasr ul ebel imdivani

2005 wel i

dacul i teritoriebi bi omr aval fer ovnebi s konser vaci is qvakuTxedia. maT mni Svel obas bunebrivi da kul tur ul i memkvidreobi s Senar Cunebi sa da mdgr adi ganvi Tar ebi s uzr unvel sayof ad aRi ar eben saer TaSor i so or gani zaci ebi , qveynebi s mTavr obebi damosaxl eoba.

amJamad mTel msofli oSi 100 000-ze meti dacul i teritoriaa. Tumca dacul i teritoriebi s sistemebi jer ki dev ar far aven sakmar is far Tobs, maTi dagegmar eba da mar Tva saTanadod ar xdeba, ris gamoc ver xer xdeba dacul i teritoriebi s eqtur ad gamoyeneba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci aSi. dacul i teritoriebi s amJamad ar sebul i sistemebi adekvatur ad ar moicaven konser vaci is Tval sazr isi T mni Svel ovan yvel a ekosistemas, habitatsa da saxeobas. magal iTad, maSin roca dacul ia xmel eTi s ekosistemebi s 11%, zRvi s ekosistemebi s mxol od 1%-ia Car Tul i dacul i teritoriebi s sistemebSi. agr eTve mwi r adaa war modgenil i mtknar i wyl is ekosistemebi dastepebi. amis gamo, aucil ebel ia dacul i teritoriebi s gaf ar Toeba, maTi reprezentaciul obisa da mar Tvi s gaumj obeseba rogor c erovnul , aseve regionul dagl obal ur doneebze.

bi omr aval fer ovnebi s konvenci i s mxar eTa VII konfer enciam, romel ic Catar da 2004 wl is Teber val Si, VII/28-e gadawyvetil ebi T mi iRo dacul i teritoriebi s progr ama. es gaxl avT pir vel i gl obal ur i mTavr obaTaSor isi SeTanxmeba, romel ic gansazRvr avs dacul i teritoriebi s ganvi Tar ebi s mi znebs, maTi mi Rwevi s vadebs, Sesabami s qmedebebs da mouwodebs dacul i teritoriebi s daf inansebi s mni Svel ovani gazr di saken. bi omr aval fer ovnebi s konvenci i s mxar eTa konfer enciam dacul i teritoriebi s saki Txebi saTvi s Seqmna samuSao jgufi, romel ic mxar eeb s unda daexmar os progr amis ganxor ci el ebaSi da, agr eTve, uzr unvel yos am procesze zedamxedvel oba.

progr amis sabol oomi zania, uzr unvel yos eqtur ad mar Tul i da ekol ogi ur ad reprezentaciul i xmel eTisa (2010 wl amde) da zRvi s (2012 wl amde) dacul i teritoriebi ser ovnul i dar regionul i sistemebi s Seqmna da Senar Cuneba.

rogor czemoTaRi ni Sna, amJamad msofli o dacul i teritoriebi s monacemTa bazaSi aRricxul ia 100 aTasze meti dacul i teritoria. dacul i teritoriebi Seqmnil ia msofli o s Ti Tqmi s yvel a qveyanaSi. maTi umr avl esoba Camoyal ibda XX saukuneSi, rac mi waT sar gebl obaSi mni Svel ovan cvl il ebadaami Cneul i.

ar sebul i statistika mcdar war modgenas gvi qmni s dacul i teritoriebi s qsel is eqtur obis Sesaxeb. mral i maTgani mdebar eobsyi nul ovan saf ar ze, udabnoebsa da mTebSi, roml ebi c bi omr aval fer ovnebi s konser vaci isa da adgil obrivi mosaxl eobis Tvi s sar gebl is motanis Tval sazr isi T ar arian mni Svel ovani adgil ebi. mni Svel ovani xar vezebia ekol ogi ur i reprezentaciul obis uzr unvel yof is kuTxiTac; magal iTad, amJamad dacul ia wynar i okeanis samxr eT kunZul ebi s pir vel yofil i tyeebi s mxol od 0,1%, central ur afrikaSi, kamer uni s mTebis uaRresad mral fer ovani notio tropikul i tyeebi sa da gvi nei s yur is mangrovi s mxol od 1%, msofli o tbebi s mxol od 2%. zRvi sa da mtknar i wyl ebi s ekosistemebi umeteswil ad jer ki dev ar ar is dacul i da xSir ad didi saf r Txi s

winaSe i myofebian. swored amitom pr ogr ama mkafiod gansazRvr avsa maTi dacvis aucil ebl obas daami saTvis konkr etul i nabijebis gadadgmas moiTxovs. gar kveul i xar vezebia, agr eTve, saxeobaTa dacvis kuTxiTac. msolfio parkebis V kongr esze war modgenil ma anal izmagvi Cvena, romZuZumwovr ebis, frinvel ebis, amfibi ebi sa da kus 1 423 saxeobabar ar is war modgenil i dacul i ter itoriebis msolfio qsel Si, Tumca am saxeobebis 20%-zemeti gadaSenebis saf r Txi swinaSe i myofeba.

dacul i ter itoriebis farTobi izr deba, magram yvel a maTgani r odi imar Teba efeqtur ad. mraval dacul ter itorias ar gaaCnia Sesabamisi sakanonmdebl o safuzveli. dacul ter itoriebs mraval i saf r Txe emuqreba - br akoni er oba, xe-tyis ukanono Wra, wi aRis mopoveba, ukontr ol o xanZr ebi, agr oqimi katebi T dabi nZur eba Tu kl imatis cvl il eba. am saf r Txe ebs Tavis gamomwvevi mizezebi aqvT - si Rar i be, ar aswori mmar Tvel oba da pol itika, ar aadekvatur i dafinanseba. magal iTad, xSir ad ar asakmar isi dafinanseba SeuZl ebel sxdisdacul i ter itorii s efeqtur ad mar Tvas, xol o mosaxl eobis mxridan zewol a ki dev ufr o amwvebs pr obl emebs. adgil obrivi mosaxl eobis, agr eTve, pol itikuri mxar daWer is mopovebasa da finansebis mozidvas swir deba ter itorii s dacvis aucil ebl obis Sesaxeb mni Svel ovani argumentebismoZieba dagavr cel eba.

war sul Si dacul i ter itoriebis Seqmnas axl da adgil obrivi mosaxl eobisTvis miwebis Camor Tmeva da resur sebis moxmar ebis akr Zal va. amJamad sr ul i ad cxadia, romgr Zel vadian per speqti vaSi dacul i ter itoriebi SeiZl eba sicocxli sunar iani aRmoCndnen mxol od im SemTxvevaSi, Tuki maTze damokidebul i an iq mcxovrebi mkvidri da adgil obrivi Temebi, iseve, rogor c saxvada nter esebul i pirebis umetesoba, maTi Seqmnis da ar sebobis ideas mxar s dauWer s. ideal ur SemTxvevaSi, dacul i ter itoriebi mkvidri da adgil obrivi Temebis ufl ebebis aRiar ebis, si Rar ibis aRmofxvris da adami ansa da bunebas Sor is konfl iqt ebis mogvar ebis saSual ebas unda war moadgendnen. mxol od amgziTaa SesaZl ebel i saTanado dacvis uzrunvel yofa. pr ogr amamouwodebs mTavr obebs, daner gon dacul ter itoriebTan dakavSir ebul i nebi smier i danaxar jis da sar gebl is samar TI ianad ganawil ebis pr incipebi (es gansakuTreb ul ad Seexeba mkvidri da adgil obriv Temebis), gaaZl ier on da uzrunvel yon pr ocesebSi mkvidri da adgil obrivi Temebis iseve, rogor cyvel a Sesabamisi dai nter esebul i mxar issr ul i da efeqtur i Tanamonawil eoba.

sxvadasxva qveynebsi dacul i ter itoriebis mar Tvis miznebi, mirdgomebi da model ebi mni Svel ovnad gansxvavebul ia. magal iTad, zogier Ti ter itoria mkacr ad dacul i bunebrivi adgil ia, sadac ikr Zal eba adami anebis yofna da zogic kul tur ul i l andSaf tia. dacul ter itoriebs SeiZl eba mar Tavdes samTavr obo organi zaciebi, Tavad adgil obrivi mosaxl eoba an ker Zo mesakuTre. dacul i ter itoriebis pr ogr amaxebar rogor c saxel mwi fo, aseve saTemo daker Zo dacul ter itoriebs.

konvencis VII/28 gadawyvetil ebis teqstSi mkafiod ar is mi TiTebul i, rom zRvisa da sanapir os bi omraval fer ovnebis pr ogr ama dacul i ter itoriebis pr ogr amis ganuyofel i nawil ia. zRvisa da sanapir os bi omravl fer ovnebis pr ogr ama ganTavsebul i a vebgver dze <http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=COP-07&id=7742&lg=0>.

პროგრამა განსაზღვრავს მნიშვნელოვან ვალდებულებებს ტრანსპარენტობაში დაცული ტერიტორიების გამოყენების შესახებ. 2010 წლის აქტის შემდეგ და 2012 წლის აქტის მიხედვით დადგინდა, რომ ტრანსპარენტობაში დაცული ტერიტორიები, სახელმწიფო საზღვრების დაცული ტერიტორიების ტანამშენობის სფეროში და რეგიონული კვლევები.

კონვენციის მხარეები შეთანხმდნენ, რომ 2012 წლის აქტის მიხედვით დაცული ტერიტორია ეფუძნება დადგინდა ტანამშენობის ტიპის დასაზღვრება ინფორმაციის დაფუძნებული დაგეგმვების პროცესში გამოყენებით. ეს პროცესი განსაზღვრავს ბიომრავალფეროვნების დაცვის მკაფიო მიზნებს, ამოცანებს, მართვის სტრატეგიებსა და მონიტორინგის პროგრამებს, ისევე როგორც არსებულ მეთოდოლოგიებსა და გრძელვადიან მართვის გეგმებს და უზრუნველყოფს დაინტერესებულ მხარეების აქტიურ მონაწილეობას.

კონვენციის მხარეებმა იკისრეს ვალდებულება, რომ 2015 წლის აქტის მიხედვით დაცული ტერიტორია და მათი სისტემები ინტეგრირებული იქნეს აქტის მიხედვით დადგინდა უფრო ფართო ინტეგრირების და შესაბამის სექტორებს, ეკოლოგიური უწყვეტობის გათვალისწინებით, ეკოსისტემური მდგრადობისა და, სადაც საჭიროა, ეკოლოგიური კვლევების გამოყენების მეშვეობით.

კონვენციის მხარეებმა განაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს ფინანსური რესურსების და ფინანსური მდგრადობის საკითხებს, იკისრეს ვალდებულება, რომ 2008 წლის აქტის უზრუნველყონ საკმარისი ფინანსური რესურსების მობილიზება, რათა შესაძლებელი იყოს დაცული ტერიტორიების სერვისული სისტემების ეფუძნება მართვა.

ბიომრავალფეროვნების კონვენციის სამუშაო
პროგრამა დასავლეთ ტერიტორიების შესახებ

II. dacul i teritoriebis Sesaxeb samuSao

pr ogr amis mokl e mimoxil va

dacul i teritoriebis progr ama Sedgeba oTxi ur Tier TdakavSi r ebul i el ementi sagan:

- dacul i teritoriebis a da maTi sistemebis dagegmva, Ser Ceva, daar seba, gaZl i er eba da mar Tva;
- mmar Tvel o ba, Tanamonawil eoba dasar gebl is ganawil eba;
- xel sayr el i gar emos Seqmna;
- standar tebi , Sef aseba damonitoringi .

pr ogr amis el ementebi er Tianad unda ganxor ci el des. amisaTvis konvenci is mxar eebma unda Sei muSaon er ovnul i progr amebi da gansazRvr on konkr etul i amocanebi , qmedebebi , Semsrul ebl ebi , ganrigi , Sesabamisi instr umentebi da mosal odnel i Sedegebi .

pr ogr amis TiTœul i el ementi gansazRvr av s konkr etul mi zans, amocanebsa da qmedebes.

pr ogr ama SeiZl eba daiyos sam Zir iTad etapad, rogorc es pir vel cxr il Sia naCvenebi :

cxr il i 1

pr ogr amis etapebi

etapebi	TiTœul i etapis SesaZl o Zir iTadi Sedegebi
I etapi (2004-2006)	<ul style="list-style-type: none"> ● dacul i teritoriebis sistemi s ganvi Tar ebi s str ategi ul i sqema. sqema unda moicavdes ekol o gi ur i xar vezebis aRmo f xvr is gegmebs; finansur i r esur sebi s uzr unvel yof is gzebs; SesaZl ebl o bebi s gaZl i er ebas; mar Tvis model ebs; pol i tikuri , sakanonmdebl o da instituci onal ur i dabr kol ebebi s daZl evi s gzebs. ● kvl evebi da Sef asebebi str ategi ul i sqemi s Sesadgenad. SeiZl eba Seswavl il i qnes dacul i teritoriebis social ur -ekonomi kur i rol i, dacul i teritoriebis sistemaSi ar sebul i xar vezebi , Sef asdes mar Tvis sxvadasxva model ebi . ● axal i dacul i teritoriebi . axal i dacul i teritoriebi s Seqmna im adgil ebSi , sadac aucil ebel ia dauyovnebl i vi zomebi s mi Reba.
II etapi (2007-2008)	<ul style="list-style-type: none"> ● saf r Txeebi . Zir iTadi saf r Txeebi s dasaZl evad aucil ebel i meqani zmebi s Seqmna. ● finansur i r esur sebi . sakmar i si raodenobis finansur i r esur sebi s mobil i zeba. ● mkv idri da adgil obr i vi Temebi . pol i tiki sa da meqani zmebi s SemuSaveba, raTa dacul i teritoriebis mar TvaSi uzr unvel yof il i qnes mkv idri da adgil obr i vi Temebi s monawil eoba da danaxar jebi sa da sar gebl is samar TI i anad ganawil eba. ● standar tebi . dacul i teritoriebi s yvel a Zir iTadi aspekti s standar tebi s SemuSaveba.
III etapi (2009-2015)	<ul style="list-style-type: none"> ● dacul i teritoriebis eqtur i sistemebi . dacul i teritoriebis kompl eqsur i , ekol o gi ur ad r epr ezentaci ul i da eqtur ad mar Tul i sistemebi s Camoyal i beba. ● integr acia. dacul i teritoriebi s xmel eTi sa da zRvi s uf ro far To l andSaf tebsi integr i r eba.

pirveli cxrili Sesabamisad konvencis mxar eebma Sei ZI eba gansazRvron, r ogori iqneba dasaxuli qmedebebis ganxorciel ebis saukeTeso Tanmi mdevroba; agr eTve, qveynis konkretuli gar emoebebis gaTvali swinebi T daadginon TiT oელი etapis ganxorciel ebisvadebi.

programaSi gansazRvრილია 16 მიზანი, Sesabamis amocanebTan er Tad, da TiT oელი მატგანის ganxorciel ebis vadebi. es amocanebi CamoTვილია მე-2 cxრილი Si qronოლოგიური Tanmi mdevრიბით:

cxრილი 2

2008 წლის ამდგინებელი ამოცანები	
მიზანი	ამოცანა
1.5	დაცული ტერიტორიებისათვის არსებულ ზირითადი საფრთხეების gansazRvრის და ტვიდანაცილების, ასევე, მათი უარყოფითი გავლენების შესახებ შეწყვიტვის განხორციელება.
2.1	დაცული ტერიტორიების დაარსება და მართვა ტანდაცვის რეგულირების მიზნით და დაცული ტერიტორიების დაარსების შესახებ საკანონმდებლო აქტების მიზნით.
2.2	არსებულ დაცული ტერიტორიების მართვა და ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნა და მართვა სივრცითი და ადგილობრივი ტემების და სხვა დაინტერესებულ მხარეების სრული და ეფექტური თანამონაწილეობის უზრუნველყოფა, მათი უფლებების სრული დაცვით და პასუხისმგებლობის არსებობის , ეროვნული კანონმდებლობისა და სათანადო საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად.
3.1	პოლიტიკის (მათ შორის, სოციალური და ეკონომიკური სექტორებისა და სტიმულების) გადამხდობა, საწარმოების შემთხვევაში, მათში შესვრის შემთხვევაში, დაცული ტერიტორიებისა და მათი სისტემების დაარსებისა და მართვისათვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნის მიზნით.
3.4	დაცული ტერიტორიების ეროვნული დარეგონული სისტემების შექმნისა და ეფექტური მართვის უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი დანახარების გასაწევად საკმარისი ფინანსური, ტექნიკური და სხვა ტიპის რესურსების მობილიზება, როგორც ეროვნული, ასევე საერთაშორისო წარმოების დანახარების, განსაკუთრებით, როდესაც საწარმოო განვითარებადი, გარდამავალი ეკონომიკის მოქმედების რეკონსტრუქციის განვითარებადი სახელმწიფოებისათვის მხარდაჭერის არმონაცხა.
3.5	დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობისა და საკანონმდებლო შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერების სათანადო დამატება.
4.1	დაცული ტერიტორიების სისტემების დამატებითი, სერვისების, დაარსების, მართვისა და მართვის უზრუნველყოფის სტანდარტების, კრიტერიუმებისა და საუკეთესო პრაქტიკის მაგალიტების შემოწმების მიზნით.

2010 wl amde gadasaWr el i amocanebi	
mi zani	amocana
1.1	kompl eqsur i, r epr ezentaci ul i da ef eqtur ad mar Tul i xmel eT is er ovnul i da r egi onul i dacul i ter i tor i ebs si stemebis gl obal ur i qsel is daar seba.
1.3	tr ansasazRvr o dacul i ter i tor i ebs, saxel mwi foTaSor is mosazRvr e dacul ter i tor i ebs Sor is TanamSr oml obi s sxva for mebi s da r egi onul i qsel ebi s Seqmna da gaZl i er eba, bi omr aval fer ovnebi s konser vaci i sa da mdgr adi gamoyenebi s, ekosistemur i mi dgomi s daner gvi s da saer TaSor i so TanamSr oml obi s gaZl i er ebi s mi zni T.
3.2	SesaZl ebl obebi s gaZl i er ebi s sr ul i pr ogr amebi sa da ini ci ati vebi s ganxor ci el eba, r oml ebi c mi mar Tul ia i ndi vi dual ur , saTemo da i nsti tuci onal ur doneebze codni s gadacemi s, unar -Cvevebi s ganvi Tar ebi sa da pr of esi onal ur i standar tebi s amaRl ebi saken.
3.3	dacul i ter i tor i ebs ef eqtur ad mar Tvi s teqnoI ogi ebi sa da i novaci ur i mi dgomebi s SemuSavebi s, Sef asebi sa da gadacemi s sagr Znobl ad gaumj obeseba, teqnoI ogi ebi s gadacemi s da TanamSr oml obi s Sesaxeb mxar eTa konf er enci i s mi er mi Rebul i gadawyveti l ebebi s gaTval i swi nebi T.
4.2	konkr etul i dacul i ter i tor i ebs, r egi onul i da er ovnul i si stemebis da tr ansasazRvr o dacul i ter i tor i ebs mar Tvi s ef eqtur obi s moni tor i ngi s, Sef asebi s da angar i Sgebi s koncef ci ebi s damtki ceba da ganxor ci el eba.
4.3	er ovnul i da r egi onul i si stemebis Seqmna, r oml ebi c i Zl evi an saSual ebas, r om ganxor ci el des dacul i ter i tor i ebs far To bi s, mdgomar eobi sa da maTsi mi mdi nar e tendenci ebi s ef eqtur i moni tor i ngi er ovnul , r egi onul da gl obal ur masStabebSi , agr eTve, xel s uwyoben bi omr aval fer ovnebi s dacvi s gl obal ur i amocanebi s gadaWr aSi mi Rweul i pr ogr esi s Sef asebas.

2012 wl amde gadasaWr el i amocanebi	
mi zani	amocana
1.1	kompl eqsur i, r epr ezentaci ul i da ef eqtur ad mar Tul i er ovnul i da r egi onul i sazRvao dacul i ter i tor i ebs si stemebis gl obal ur i qsel is daar seba.
1.4	yvel a dacul i ter i tor i i s ef eqtur ad mar Tva Tanamonawil eobi Ti da samecni er o i nfor maci aze daf uZnebul i dagegmar ebi s pr ocesi s gamoyenebi T, r omel ic gansazRvr avsb i omr aval fer ovnebi s dacvi s mkafi o mi znebs, amocanebs, mar Tvi s str ategi ebsa da moni tor i ngi s pr ogr amebs, iTval i swi nebs ar sebul meTodaI ogi ebi sa da gr Zel vadi an mar Tvi s gegmas da uzr unvel yofs dai nter esebul i mxar eebi s aqti ur monawil eobas.

2015 wl amde gadasaWr el i amocanebi	
mi zani	amocana
1.2	yvel a dacul i ter i tor i a da maTi si stemebis i ntegr i r eba xmel eTi sa da zRvi s uf ro far ToI andSaf tebSi da Sesabami s seqtor ebSi , ekol ogi ur i uwyvetobi s gaTval i swi nebi T, ekosistemur i mi dgomi sa da, sadac saWi roa, ekol ogi ur i qsel ebi s gamoyenebi s meSveobi T.

2009 wl amde gansaxor ci el ebel i qmedebebi	
#	qmedeba
1.1.6	Sei qmnas dacul i ter i tor i ebi (zusti r ukebi s Sedgeni s CaTvl i T) xar vezebi s anal i zi s Sedegad gamovl eni l adgil ebSi .
3.1.1	aRmo i f xvr as sakanonmdebl o da l nsti tuci onal ur i xar vezebi da dabr kol ebebi , r om l ebi c xel s uSl i an dacul i ter i tor i ebi s Seqmnas da ef eqtur ad mar Tvas.
2009 wl amde gansaxor ci el ebel i qmedebebi	
#	qmedeba
1.1.6	dasr ul des xmel eTis dacul i ter i tor i ebi s er ovnul i da r egi onul i si stemebi s Seqmna.
1.3.2	Camoyal i bdes TanamSr om l oba Ri a zRvaSi dacul i ter i tor i ebi s daar sebi sa da mar Tvi s mi zni T.
1.3.3	daar sdes axal i tr ansasazRvr o dacul i ter i tor i ebi s si stemebi , sadac es SesaZl ebel i da saWi r oa.
1.4.3	SemuSavdes da ganaxl des dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s gegmebi .
1.5.2	SemuSavdes pasuxi smgebl obi s da kompensaci s saki Txebi sadmi er ovnul i mi dgomebi , „damabi nZur ebel i i xdi s“ pr inci pi s daner gyi s CaTvl i T.
3.2.2-3.2.3	SemuSavdes cnobi er ebi s amaRI ebi s sr ul i pr ogr amebi , i ndi vi dual ur , saTemo da i nsti tuci onal ur doneebze codni s gavr cel ebi sa da pr ofesi onal ur i standar tebi s amaRI ebi s mi zni T.
3.3.1-3.3.5	SemuSavdes, Sef asdes da gavr cel des dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s saTanado teqno l ogi ebi da i novaci ur i mi dgomebi .
4.2.2-4.2.4	Sef asdes dacul i ter i tor i ebi s sul mci r e 30%-i s mar Tvi s ef eqtur oba , Sef asebi s Sedegebi ai saxos bi omr aval fer ovnebi s konvenci i saTvi s war sadgen angar i SSI da ganxor ci el des am Sedegebi s Sesabami si qmedebebi .
4.3.1-4.3.5	Sei qmnas er ovnul , r egi onul da gl obal ur masStabebSi dacul i ter i tor i ebi s far Tobis, mdgomar eobi s da maTSi ar sebul i tendenci ebi s er ovnul i da r egi onul i moni tor i ngi s ef eqtur i si stemebi .
2012 wl amde gansaxor ci el ebel i qmedebebi	
#	qmedeba
1.1.6	dasr ul des zRvi s dacul i ter i tor i ebi s er ovnul i da r egi onul i si stemebi s Seqmna.
1.4.1-1.4.6	2012 wl i saTvi s uzr unvel yof i l i qnes yvel a dacul i ter i tor i i s ef eqtur ad mar Tva.
2015 wl amde gansaxor ci el ebel i qmedebebi	
#	qmedeba
1.2.3	dacul i ter i tor i ebi s si stemebi i ntegr i r ebul i qnes xmel eTi sa da zRvi s uf r o far To l andSaf tebi s i .

me-4 cxi l Si war modgeni l i a pr ogr ami s 92-ve qmedeba. es cxi l i dagexmar ebaT qmedebes Sor i sur Ti er TkavSi r i sa da maTi Tanmi mdevr obi s anal i zSi . aRsani Snavi a, r om qmedebebi s ganxor ci el ebi s vadebi yovel qveyanaSi ar sebul i konkr etul i vi Tar ebi s Sesabami sad unda gani sazRvr os.

pr ogr amaSi gansazRvr ul i qmedebebi s sr ul i CamonaTval i

vada	mi znebi 1.1-1.4 dacul i ter i tor iebis sistemebis Seqmna	mi zani 1.5 saf r Txeebi s Ser bi l eba	
2006	<p>er ovnul i/r egi onul i r aodenobr i vad Sef aseba di amocanebi (1.1.1 da 1.4.2) ekol ogi ur i xar vezebis anal izi (1.1.5) clauyovnebl i vi qmedebebi s ganxor ci el eba di d, xel uxl ebel an saf r Txi s wi naSe myof habi tatebSi dacul i ter i tor iebis dasaar sebl ad (1.1.2) clauyovnebl i vi qmedebebi s ganxor ci el eba mtknar i wyl i s ekosi stemebis dacvi s mi zni T (1.1.3) mmar Tvel obi s sxvadasxva model ebi s ganxil va (1.1.4) integr ir ebul i mi dgomebi s gamoyenebi s gamocdi l ebi s ganxil va (1.2.1) kl imatis cvl il ebebTan adaptaci s zomebi s gegmebSi Car Tva (1.4.5)</p>	<p>Zi r i Tadi saf r Txeebi s Sef aseba (1.5.5)</p>	
2007			
2008	<p>zRvi s ekosi stemebis dasacavad gami znul i qmedebebi (1.1.3) pr aqti kul i nabijebi integr aci s gaumj obesebi -saTvi s (1.2.2)</p>	<p>dacul ter i tor iebze potenci ur i zemoqmedebis mqone pr oeqtebi saTvi s gzs-i s ganxor ci el eba (1.5.1) ukanono eqspl uataci s wi naaRmddeg pol i ti ki s SemuSaveba (1.5.6)</p>	
2009	<p>gansazRvr ul i adgil ebi s gamocxadeba dacul ter i tor iebad (1.1.6) konkr etul i dacul i ter i tor iebis dagegmar ebi s Tanamonawil eobi Ti pr ocesi s wamowyeba (1.4.1) mdgr adi gamoyenebi s mi RwevaSi dacul i ter i tor iebis wyl il i s anal izi (1.2.3 da 1.4.3)</p>	<p>aRdgeni s SesaZl ebl obebi s gamokvl eba (1.5.3) i nvazi ur saxeobebTan clakavSi r ebul i pr obl emebi s gadalwra (1.5.4)</p>	
2010	<p>xmel eTis dacul i ter i tor iebis sistemebis Seqmni s dasr ul eba (1.1.6 da 1.1.7), maT Sor i sim dacul i ter i tor iebis a, roml ebi c sar gebel s moutanen mkvi dr da adgil obr iv Temebs tr anssasazRvr o dacul i ter i tor iebi (1.3.1-1.3.4) mar Tvi s gegmebi s SemuSaveba/ganaxl eba (1.4.4.)</p>	<p>pasuxi smgebl obi sa da kompensaci s uzr unvel yof i s zomebi s SemuSaveba, „clamabi nZur ebel i i xdis“ pr inci pi s gaTval i swi nebi T (1.5.2)</p>	
2012	<p>dasr ul des zRvi s dacul i ter i tor iebis Seqmna (1.1.6) Ri a zRvi s dacul i ter i tor iebis Camoyal i beba (1.3.2) cal keul i dacul i ter i tor iebis mar Tvi s SesaZl ebl obebi s gaZl i er eba (1.4.6)</p>		
2015	<p>integr ir eba ekol ogi ur i der efnebi s Seqmni s saSual ebi T (1.2.3 da 1.2.4) dacul ter i tor iebSi aRdgeni s meTodebi s gamoyeneba (1.2.5)</p>	<p>dacul i ter i tor iebis si axl oves mi mdi nar e pr ocesebi s Tvi s gzs-i s gamoyenebi s daner gva (1.5.1)</p>	

	mi znebi 2.1-2.2 samar TI i anobi sa da ufl ebebi s dacva	mi znebi 3.1-3.5 mmar Tvel obi Ti SesaZl ebl o bebi s gaZl i er eba	mi znebi 4.1-4.4 moni tor ingi da ef eqtur obi s uzr unvel yofa
	Tanamonawil eobi Ti dagegmar ebi s meqani znebi s SemuSaveba (2.2.2) sxvadasxva mmar Tvel obi Ti for mebi s xel Sewyoba (2.1.2) Tanamonawil eobi Ti Sef asebebi s ganxor ci el ebi s mxar daWera (2.2.3) Tanamonawil eobi Ti er ovnul i kvl ebebi s ganxor ci el eba (2.2.1)	sakanonmdebl o / insti tucional ur i xar vezebi s gansazRvra (3.1.1) SesaZl ebl o bebi s gaZl i er ebi s saWiroebi s Sef aseba (3.2.1) ganvi Tar ebi s instr umentebi s dokumentur ad daf i qsi r eba da saWiroebeb i s Sef aseba (3.2.2, 3.5.1 da 3.5.2)	dacul i ter i tor i ebi s ef eqtur obi s Sef asebi s meTodebi s damtki ceba (4.2.1) dacul i ter i tor i ebi s er ovnul i/r egi onul i monacemTa bazi s Seqmna (4.3.3)
		dacul i ter i tor i ebi s wli l i s Sef aseba	
	saTemo dacul i ter i tor i ebi s aRi ar eba (2.1.2) geneti kur i r esur sebi s xel mi sawdomobi s Sesaxeb er ovnul i pol i ti ki s SemuSaveba (2.1.6) si Rar i bi s daZl ebi s str ategi ul progr amebSi dacul i ter i tor i ebi s saki Txebi s gaTval i swineba social ur -ekonomi kur i danaxar jebi s dasargebl i s anal i zi (2.1.1 da 2.1.4) xel sayrel i sakanonmdebl o gar emos Seqmna (2.2.4, 2.1.3 da 2.1.6) gegmebi mkv i dr i mosaxl eobi saTvi s (2.1.3, 2.2.2 da 2.2.5)	ar aswor i waxal i sebebi s gauqmeba dapoziti ur i stimulebi s Semoreba (3.1.5-3.1.6) sakanonmdebl o Car Coebi (3.1.7) kanonebi s har moni zaci a (3.1.3) f i nansur i gegmebi s SemuSaveba/ganxor ci el eba (3.4.2) saer TaSor i so daf i nanseba (3.4.3) qveynebi s mi er er Tobl i vi daf i nansebi s str ategi ebi (3.4.6) saganmanaTl ebl o/sazogadob- r i vi cnobi er ebi s amaRl ebi s progr amebi (3.5.1-3.5.6)	dacul i ter i tor i ebi s nebayofl obi Ti standar tebi s SemuSaveba (4.1.1) mi Rweul i Sedegebi s moni tor ingi s si stemi s SemuSaveba da ganxor ci el eba (4.1.2) mxar eTa konfer enci i s me-9 Sexvedr aze progr ami s ganxor ci el ebi s mdgomar eobi s Sesaxeb angar i Si s war dgena (4.3.2)
		sakanonmdebl o xar vezebi s aRmof xvra (3.1.1)	adaptaci ur i mar Tvi s procesebi s daner gva (4.3.1)
		SemuSavdes intr umentebi (3.5.4) dacul i ter i tor i ebe pasuxi s- mgebel er ovnul uwebebs gadaeces instr umentebi da Cautar des swal eba SesaZl ebl o- baTa gaZl i er ebi s mi zni T (3.3.5)	er ovnul i dacul i ter i tor i ebi s sul mci re 30%-i sTvi s Sef asdes mar Tvi s ef eqtur oba (4.2.2) gaumj obesdes monacemTa Segroebi s praqti ka, monawil eobi s mi Reba WDPa-s da gaer os nusxi s proceSebi s (4.3.4)
			gaumj obesdes kvl ebebi , TanamSroml oba, inf or maci i s gavr cel eba, naSromebi s gamoqveyneba (4.4.1-4.4.7)

1. *In situ* konser vacia, bi ol ogi ur i mr aval fer ovnebis mdgr adi gamoyeneba da genetiku r i resur sebi dan mi Rebul i sar gebl is samar TI iani ganawil eba damoki debul ia bunebr i vi habi tatebi s saTanado Senar Cunebaze. dacul i ter i tor i ebi bi omr aval fer ovnebis konser vaci is er ovnul i da gl obal ur i strategi ebi s mni Svnel ovani komponentebia, xmel eTisa da zRvis gar emos konser vaci is, resur sebi s mdgr adi gamoyenebi sa da aRdgeni s sxva iniciati vebTan er Tad. dacul i ter i tor i ebi xel s uwyoben bunebr i vi da kul tur ul i memkvi dreobi s Senar Cunebas, gvavdi an saqonel s dagvi weven momsaxur ebas, qmni an samuSao adgi l ebs da maT gar Semo mcxovr ebi adami anebis saar sebo wyar os, ri Tac wvl il i SeaqvT si Rar i bi s da ZI evaSi . i sini qmni an kl imatis cvl il ebasTan adaptaci is, ekol ogi ur i ganaTI ebi s, r ekr eaci isa da tur izmi s mi mar Tul ebi T kvl ebebi s Catar ebi s saSual ebas. swor ed ami tom, qveynebi s umr avl esobaSi Seqmni l ia dacul i ter i tor i ebi s sistemebi . dacul i ter i tor i ebi s qsel s amJamad dedami waze xmel eTis mTel i far Tobis daaxl oebi T 11% da sazRvao ar eal ebi s 1%-ze nakl ebi ukavia. dacul ter i tor i ebs konvenci is mi znebi s mi RwevaSi wamyvani rol i eki sr ebaT, rac ar aer Txel aRini Sna mxar eTa konfer enci aze gamar Tul i di skusi ebi s dr os. dacul i ter i tor i ebi konvenci is sxva Tematur i pr ogr amebi s (r ogor i caa zRvi sa da sanapi r os, Si da wyl ebi s, mSr al i da subhumi dur i mi webi s, tyeebi s, mTebi s bi omr aval fer ovnebi s dacvi s pr ogr amebi) umni Svnel ovanesi komponentebia.

2. dacul i ter i tor i ebi , maTgan mi Rebul i mr aval i sar gebl is gamo, mni Svnel ovani instrumetia 2010 wl isaTvis bi omr aval fer ovnebi s Semcir ebi s tempis mni Svnel ovani Senel ebi s mi zni s mi saRwevad. magr am, ar sebul i monacemebi s Tanaxmad (UNEP/CBD/SBSTTA/9/5), amJamad dacul i ter i tor i ebi s sistemebi ar ar is sakmar i sad far To, saTanado doneze ar xdeba maTi dagegmar eba da mar Tva, ri s gamoc ver xer xdeba dacul i ter i tor i ebi s efeqtur ad gamoyeneba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci isaTvis. ami tom aucil ebel ia saswraf o zomebi s mi Reba er ovnul , regionul da gl obal ur doneze dacul i ter i tor i ebi s gafar Toebi s, r epr ezentaci ul obi s damar Tvi s gaumj obesebi saTvis.

3. bi omr aval fer ovnebi s konvencia TanamSr oml obs mr aval par tni or or gani zaci asTan, konvenci asTan da iniciati vasTan dacul i ter i tor i ebi s meSveobi T konser vaci isa da mdgr ad gamoyenebi s xel Sewyobi sTvis. maT Sor isaa: IUCN-is dacul i ter i tor i ebi s msopl io komisia (WCPA), UNEP-is konser vaci is moni tor i ngi msopl io centr i (UNEP-WCMC), saer TaSor iso sazRvao or gani zaci a (IMO), msopl io resur sebi s insti tuti (WRI), bunebi s dacvi s samsaxur i (TNC); bunebi s dacvi s msopl io fondi (WWF), UNESCO-s adami ani sada bi osfer os pr ogr ama (MAB), UNESCO-s msopl io memkvi dreobi s konvencia, konvencia saer TaSor iso mni Svnel obi s War bteni ani , gansakuTrebi T wyl is fr i nvel Ta sabi nadr od var gi si , ter i tor i ebi s Sesaxeb (r amsar is konvencia), konvencia vel ur i cxovel ebi s mi gr i r eadi saxeobebi s dacvi s Sesaxeb da mi si SeTanxmebebi ; konvencia gadaSenebi s

piras myofi vel uri faunisa da floris saxeobebeT saer TaSoriso vaWr obis Sesaxeb (CITES), gaeros forumi tyeebis sakiTxebze (UNFF); gl obal uri gar emosdacviTi fondi (GEF), veSapebis rewis margul irebeli saer TaSoriso konvencia (ICRW), gaeros sakvebi sada soflis meur neobisor gani zacia (FAO), gaeros konvencia sazRvao kanonmdebi obis Sesaxeb (UNCLOS), adgil obrivi organi zaciebi, sxva dainter esebuli mxar eebi, ker Zo seqtori da sxvadasxva regionuli xel Sekrul ebebi daprogramebi.

4. wi namdebar e programa gansazRvr avsmi znebsa da qmedebes, romlebi cuSual od dacul teritoriebTanaa dakavSirebuli. tyeebis, Sida wyl ebis, mSrali da subhumi durimi webis, zRvsa da sanapiros da mTebis biomraval ferovnebis dacvis programebis, mcenar eTa konservaciis gl obal uri strategiisa da gl obal uri taqsonomiuri iniciativis zogierTi elementi, Tavismxiv, exeba dacul teritoriebs. aRniSnul programebi gansazRvruli amocanebi da qmedebebi unda gamoiyenebodes da srul debodes Sesabamis dacul teritoriebSi. programis ganxorciel ebis aucil ebelia biomraval ferovnebis konvenciis fargl ebSi Tanmxvedr sakiTxebze SemuSavebuli sxva Sesabamisi saxel mZRvanel oebis gaTvali swineba.

5. mdgradi ganvi Tar ebis msofi io samitis (WSSD) gegmaSi miTitebulia, rom 2010 wli saTvis dasaxulimi znebis mi saRwevad aucil ebelia ganvi Tar ebadiqveynebi saTvis axali, damatebiTi finansuri da teqniki resursebis gamoyofa. agr eTve xazgasmul ia kompl eqsuri, ef eqtur admar Tul i da ekologi ur ad r epr ezentaci ul i dacul i teritoriebis gl obal uri sistemis Seqmni sada saTanadod uzrunvel yofis sasi cocxi omni Svel oba ammi znebis mi saRwevad. WSSD, agr eTve, mouwodebs, rom am sfer oSi ganxorciel ebul saqmi anobas aRmouCinon finansuri da teqniki daxmar eba rogorc saer TaSoriso, ise erovnul i resursebi T da dafinansebis instrumentebis far To speqtri T - saj ar o finansirebi T, iniciativi T - `buneba val is sanacvl od-, ker Zo finansirebi T, dacul i teritoriebis mier gaweuli momsaxur ebis anazRaur ebis T, gadasaxadebi T da ekologi ur i momsaxur ebis mosakrebi T.

pr ogr ami smi zani da moqmedebis are

6. progreami ssabol oomi zania, uzrunvel yoskompl eqsuri, ef eqtur admar Tul i da ekologi ur ad r epr ezentaci ul i xmel eTisa (2010 wli amde) da zRvis (2012 wli amde) dacul i teritoriebis sistemebis erovnul i da gl obal uri qsel ebis¹ Seqmna, raTa wli il i Seitanos konvenciis samimizni sada 2010 wli saTvis gl obal ur, regionul, subregionul da erovnul doneebze biomraval ferovnebis Semcirebis tempis mni Svel ovani Senel ebis miznis mi RwevaSi; agr eTve, wli il i Seitanos si Rar ibis aRmofxvrasa da mdgradi ganvi Tar ebaSi, ri Tac xel s Seuwyobs konvenciis strategiuli gegmisa da mdgradi ganvi Tar ebis msofi io samitis gegmis ganxorciel ebas, agr eTve, aTaswleul is ganvi Tar ebis miznis mi Rwevas.

¹ gl obal uri qsel i emsaxur eba qveynebs Sor is i deebisa da gamocdil ebis gaziar ebas, samecni ero da teqniki TanamSroml obis, SesaZl ebl obebis gaZl ier ebisa da er Toblivi qmedebis ganxorciel ebis xel Sewyobas. gl obal uri qsel s ar gaaCnia raime Zal aufl ebaan mandati dacul i teritoriebis erovnul i an regionul i sistemebis mmar T.

7. პროგრამა Sedgeba ოტიურ ტიერ ტდაკავსირებულ იქმნის, რომელიც ერთიანად უნდა განხორციელდნენ. მისი შემსახვევისათვის გათვალისწინებული იქნა ბიომრავალფეროვნების კონვენციის სხვა შემადგენელი პროგრამები და ინიციატივები დუბლირების თავიდან აცილებისთვის. მხედველობაში იქნა მიღებული, აგრეთვე, სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების შესაბამის პროგრამებთან სინერჯიზმის და კოორდინირების საშუალება. კონვენციის მხარეებმა სათანადო შემთხვევების და გამოყენების სხვა შემადგენელი პროგრამები და ტანმხედრი საკითხები განსაზრვნილი ამოცანები დაკმდებები.

8. დაცული ტერიტორიების ტანმიმართული კონვენციის მუშაობა ეკოსისტემურ მიდგომას ემყარება. ეკოსისტემურ მიდგომა კონვენციის ფარგლებში კმდებების განხორციელების პირველადი კარგია. მისი გამოყენება ხელს უწყობს კონვენციის სამიზნის სორის ბალანსის დამყარებას. მაგალითად, მრავალმხრივი გამოყენების დაცული ტერიტორიები ეკოსისტემურ მიდგომის კონტექსტში სასაუბროებს გვაძლევს, რომ გადავრათ კონსერვაციასთან, მდგრად გამოყენებასთან და გენეტიკური რესურსებიდან მიღებული სარგებლის სამართლიანად განაწილებასთან დაკავსირებულ კონკრეტულ ამოცანებში. ეკოსისტემურ მიდგომა ურთიერთდაკავშირებულია კარგად, რომლის ფარგლებშიც სევიზილია უკეთესად გავაცნობიეროთ დაცული ტერიტორიების ურთიერთდაკავშირებულობა ხმელეთისა და ზღვისუფრო ფართობსა და უკეთესად შევაფასოთ დაცული ტერიტორიებიდან მიღებული საკონსერვაციო მისაღებად. ეკოსისტემურ მიდგომის კონტექსტში დაცული ტერიტორიების სისტემის დაარსება და მართვა უნდა განიხილებოდეს არამხოლოდ ერთმანეთთან, არამედ ეკოსისტემურ და ბიორეგიონულ დონეზე, იმ შემთხვევების, როცა ეკოსისტემა ერთი სახელმწიფოს ფარგლებში იქნება. არნის ნული მნიშვნელოვანი არგუმენტია ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიებისა და ერთმანეთთან დაკავშირების მიზნით საზღვრო დაცული ტერიტორიების დაარსების სასარგებლოდ. ზრვისა და სანაპირო დაცული ტერიტორიების პროგრამის მიხედვით კმდება უნდა შესაბამისი კონვენციის VII/5 გადაწყვეტილებას ზრვისა და სანაპიროს ბიომრავალფეროვნების შესახებ.

9. კონვენციის მხარეებს პროგრამა დაეხმარება შემსახვევი პროგრამები და განსაზრვნილი კონკრეტული ამოცანები, კმდებები, სემსრულიები, განრიგები, შესაბამისი ინსტრუმენტები და სედეგები. მხარეებს შეუძლიათ, უზრუნველყონ პროგრამის მიერ შეტავაზებული კმდებებიდან ამოირჩიონ მათთვის სასურველი ვარიანტები, მოახდინონ მათი ადაპტაცია და/ან განსაზრვნილი სხვა საშუალებები, თავიანთი კმდებების არსებულ სიტუაციის დაპირობების შესაბამისად. უზრუნველყონ პროგრამის განხორციელებისათვის გათვალისწინებული უნდა იქნეს ეკოსისტემურ მიდგომა. პროგრამის განხორციელებისათვის მხარეებმა ურთიერთდაკავშირებული სხვადასხვა ვარიანტებთან დაკავსირებულ სეზილი სოციალურ, ეკონომიკურ და გარემოსდაცვით დანახარჯებსა და სარგებლებას. მხარეები უნდა შეადგინონ გამოყენების შესაბამისი ტექნოლოგიები, ფინანსური და ტექნიკური ტანამშრომლების სეზილი ელემენტების და უზრუნველყონ ყველა მისთვის სასაუბროების მოზიდვა, რომელიც შეუძლია სეზილი ელემენტების გადავრანდ დაცული ტერიტორიების დაკავსირებულ პრობლემებს, ან არმოქმედონ მათი გამოწვევი მიზეზები.

10. პროგრამის განხორციელება მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს კონვენციის სამიზნის მიხედვით.

პროგრამის ელემენტი 1: დაცული ტერიტორიების დამატების სისტემების დამუშავება,

სერცევა, დაარსება, გაზიერება დამართვა

მიზანი 1.1 დაცული ტერიტორიების ეროვნული დარეგიონული სისტემების დაარსება, გაზიერება და გლობალურ კვლევების ინტეგრირება გლობალურ დონეზე შეთანხმებული მიზნების მისაღწევად.

ამოცანა: კომპლექსური, რეპრეზენტაციული და ეფექტური დამართვის ხელშეწყობის (2010 წლამდე) და სარეგულირებო (2012 წლამდე) ეროვნული დარეგიონული დაცული ტერიტორიების სისტემების გლობალური კვლევის გამოყენების ხელშეწყობის მიზნების მისაღწევად:

- (i) ბიომრავალფეროვნების შემცირების ტემპის მნიშვნელოვანი შენეების შესახებ კონვენციის სტრატეგიული გეგმის დამუშავების მიზნების მისაღწევად;
- (ii) ატასული სანქციების მიზნების, კერძოდ, მე-7 მიზნის (გარემოს დაცვის მიზნების) დამუშავების ხელშეწყობის მიზნების მისაღწევად;
- (iii) მცენარეთა კონსერვაციის გლობალური სტრატეგიის განხორციელების მიზნების მისაღწევად.

მხარეთა შესაძლო შედეგები

1.1.1 2006 წლამდე შემუშავდეს დაცული ტერიტორიების დროის განსაზღვრული დარაოდენობრივი და შესაბამისი ამოცანების და ინდიკატორების ეროვნული დარეგიონული დონეზე.

1.1.2 გადაუდებლად, 2006 წლამდე, მიზნების კონსერვაციის მიზნების დაცული ტერიტორიების დაარსების ან გაფართოების მიზნების მიხედვით, ხელუხლებლად, შედარებით არაფრაგმენტირებულ, შეუცვლელ ან საფრთხის წინაშე მყოფ ბუნებრივ ადგილებში, ან ეროვნული დონეზე² გადასენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობების არეალში, მიგრირებადი სახეობების კონსერვაციის საშუალებების გატვირთვების მიზნების მისაღწევად.

1.1.3 გადაუდებლად, 2006 წლამდე ხელშეწყობის და 2008 წლამდე ზრვის გარემოსთვის, მიზნების კონსერვაციის მიზნების და ზრვის ეკოსისტემების უფრო სრულყოფილი წარმოდგენისთვის რეგიონული დონეზე დაცული ტერიტორიების სისტემების მიხედვით და შესაბამისი მიზნების მიხედვით ეროვნული დონეზე დაცული ტერიტორიების სისტემების მიხედვით და შესაბამისი მიზნების მიხედვით ზრვის და ტრანსსაზღვრო საშუალებების ეკოსისტემების მიხედვით.

1.1.4 2006 წლამდე მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების დაყვანის შესახებ დანერგული მხარის ეფექტური მონაწილეობის ტარების კონსერვაციის არსებული და პოტენციური ფორმების მიმოხილვა. შესაბამისი მხარის დაყვანის მიზნების კონსერვაციის მიზნების მიხედვით. ასევე შესაბამისი დაცული ტერიტორიების მართვის ინოვაციური მოდელები (როგორცაა დამართვა სხვადასხვა დონის სამართავობის მიხედვით ან მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების მიხედვით, როგორცაა დამართვა, კერძოდ დაცული ტერიტორიების, როგორცაა დამართვის მიხედვით).

² კონვენციის მხარის შესახებ შესაბამისი IUCN-ის „გადასენების პირას მყოფი სახეობების მიხედვით“ 3.1 ვერსიის ტარების მიხედვით.

sakanonmdebl o, pol itikuri, finansuri, institucional uri da saTemo meqani zmebi T.

1.1.5 2006 wl amde dasrul des dacul i teritoriebis sistemaSi arsebul i xar vezebis anal izi erovnul da regionul doneebze, imis gaTval iswinebi T, rom unda Seiqmnas dacul i teritoriebis reprezentaciul i sistema, romelic uzrunvel yofs xmel eTis, zRvisa da Sida wyl ebis ekosistemebisa da biomraval ferovnebis efeqtur konservacias. agreTve aucil ebel ia SemuSavdes erovnul i gegma, romelic gansazRvra vs gansakuTrebul i safrTxis wi naSe myofi an didi faseul obismqone teritoriebis dacvis droebi T zomebs. xar vezebis anal izi unda efuznebodes biomraval ferovnebis konvenciis I danarTs da sxva Sesabamis kriteriumebis, rogori caa, magal iTad: biomraval ferovnebis konservaciis samizne komponentis Seucvl eloba, minimaluri efeqturi zoma, sicocxl isunarianoba, saxebaTa migracia, bunebr ioba, ekologiuri procesebi da ekosistemuri momsaxur eba.

1.1.6 2009 wl isTvis dacul ad gamocxaddes xar vezebis erovnul i an regionul i anal izis Sedegad gamovleni i teritoriebi (zusti rukebis Sedgenis CaTvl iT) da dasrul des ekologiur adreprezentaciul i dacul i teritoriebis kompl eqsur i sistemebis Seqmna xmel eTisa (2010wl isaTvis) da zRvis (2012wl isaTvis) garemoSi.

1.1.7 waxal isdes im dacul i teritoriebis Seqmna, romlebic sar gebel smoutanen mkvidr da adgil obriv Temebis, maTi tradiciul i codnis pativiscemi T, Senar Cunebi Ta da mxar daWer iT konvenciis 8(j) muxl isa da sxva saTanado debulebebis Sesabamisad.

aRmasrul ebel imdivnis SesaZl oqmedebebi procesis mxar daWer ismizni T

1.1.8 gansazRvros dacul i teritoriebisTvis raodenobrivi da xar isxobrivi miznebi da indikator ebi, romel Ta gamoyenebac SesaZl ebel i iqneba gl obal ur doneze da romlebic wli is Seitanen 2010 wl isaTvis dasaxul i miznisa da aTaswl eul isganvi Tar ebis miznebis mi RwevaSi.

1.1.9 moiwvios Sesabamisi saer TaSoriso da regionul i organizaciebi, romlebic daxmar ebas gauweven konvenciis mxar ebs erovnul doneze xar vezebis anal izis ganxorci el ebaSi.

1.1.10 SeimuSaos da informaciul i uzrunvel yofis meqanizmis an sxva Sesabamisi saSual ebebis gamoyenebi T gaavrcel os sistemuri dagegmar ebis koncefciebi da instrumetebi; xel i Seuwyos mi Rebul i gamocdi l ebis da gakveTil ebis gazi ar ebas da maT adaptir ebas sxvadasxva ekologiur dasocial ur garemoebTan.

mizani 1.2 dacul i teritoriebis integrir eba xmel eTisa da zRvis ufro far To I andSaftebSi da seqtorebSi, imgvar ad, rom uzrunvel yofili iqnes maTi ekologiur i struqtur isa da funqciebis Senar Cuneba.

amocana: 2015 wl amde yvel a dacul i teritoria da maTi sistemebi integrir ebul iqnes xmel eTisa da zRvis ufro far ToI andSaf tebsi da Sesabamis seqtor ebSi, ekol ogiur i uwyvetobis³ gaTval i swinebi T, ekosistemur i mi dgomisa da, sadacsaWi roa, ekol ogiur i qsel ebis gamoyenebi smeSveobi T.

mxar eTa SesaZl o qmedebebi

1.2.1 2006 wl amde Sef asdes dacul i teritoriebis xmel eTisa da zRvis ufro far ToI andSaf tebsi da Sesabamis seqtor ul gegmebsa da strategi ebSi (magal iTad, si Rar ibis daZl evis strategiaSi) integrir ebis mizniT ganxorciel ebul i konkr etul i qmedebebis Sedegad mi Rebul i er ovnul i da adgil obrivi gamocdil eba dagakveTi l ebi.

1.2.2 2008 wl amde ganisazRvros da ganxorciel des dacul i teritoriebis xmel eTisa da zRvis ufro far ToI andSaf tebsi integrir ebis gaZl ier ebisaken mi mar Tul i pr aqtikul i nabijebi, pol itikuri, samar TI ebrivi, gegmar ebi Ti da sxva RonisZi ebis CaTvl iT.

1.2.3 dacul i teritoriebis regionul i, er ovnul i da adgil obrivi sistemebi integrir des xmel eTisa da zRvis ufro far ToI andSaf tebsi, Semdegi zomebis meSveobi T: ekol ogiur i qsel ebis, ekol ogiur i der efnebis⁴ da/an bufer ul i zonebis Seqmna da mar Tva, sadac SesaZl ebel ia, ekol ogiur i pr ocesebs Senar Cuneba, mi gr ir ebad i saxeobebs saWi roebeb i s gaTval i swineba.

1.2.4 ganvi Tar des ekol ogiur i uwyvetobis uzrunvel yofis instrumentebi, rogor icaa ekol ogiur i der efnebi, roml ebi cer TmaneTTan SeakavSi r eben dacul teritoriebs, sadac es saWi roa bi omr aval fer ovnebis konser vaci s er ovnul i pr ior i tetebsmi xedvi T.

1.2.5 aRdgenil iqnes habitatebi da degradir ebul i ekosistemebi ekol ogiur i qsel ebis, ekol ogiur i der efnebis da/an bufer ul i zonebis Seqmni sxel Sesawyobad.

aRmasrul ebel i mdivnis SesaZl o qmedebebi pr ocesis mxar daWer i smizni T

1.2.6 mxar i dauWi ros regionul i da subregionul i seminarebis organebas, Sesabamis seqtor ul i da si vrcul i ganvi Tar ebis gegmebsi bi omr aval fer ovnebis da dacul i teritoriebis integrir ebis Sesaxebs mi Rebul i gamocdil ebis gaziar ebis Tvis.

1.2.7 moipovos da informacul i uzrunvel yofis meqanizms, an sxva Sesabamis saSual ebis gamoyenebi T gaavrcel os saukeTeso pr aqtikis konkr etul i magal iTebi da angar i Sebi saer TaSor iso, regionul , er ovnul i da adgil obriv doneebze ekosistemur i mi dgomis gamoyenebis Taobaze.

³ ekol ogiur i uwyvetobis saki Txi yvel amxar esar exebs

⁴ ekol ogiur i der efnebis saki Txi yvel amxar esar exebs

მიზანი 1.3 რეგიონული ქსელის, ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიებისა და სახელმწიფო ტაძრის მოსაზღვრე დაცული ტერიტორიების სორის ტანამსრომლობის სეკმნადაგაზიერება.

ამოცანა: 2010/2012 წლებისათვის⁵ შეიქმნას დაგაზიერდეს ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიები, სახელმწიფო ტაძრის მოსაზღვრე დაცული ტერიტორიების ტანამსრომლობის სხვა ფორმები და რეგიონული ქსელი, ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია და მდგრადი გამოყენების, ეკოსისტემური მიდგომის დანერგვისა და საერთაშორისო ტანამსრომლობის გაუმჯობესების მიზნით.

მხარეთა შესაზღვრეობები

1.3.1 ტანამსრომლობის სხვა მხარეებთან და შესაბამის პარტნიორებთან დაცული ტერიტორიების ეფექტური რეგიონული ქსელის გამოყენების მიზნით, განსაკუთრებით იმ ადგილებში, რომლებიც განისაზღვრება, როგორც კონსერვაციის ერთობლივი პრიორიტეტი (მაგალიტად, ბარიერული რიფის სისტემები, დიდ მდინარეთა აუზები, მტათათათ სისტემები, თვის სემორცენილი მასივები და მნიშვნელოვანი ხაბიტატები გადასენების საფრთხის წინაშე მოფისახეობებისათვის). გამოყენების სახელმწიფო ტაძრის საკოორდინაციო მექანიზმები, რომლებიც აუცილებელია დაცული ტერიტორიების რეგიონული ქსელის სეკმნისა და ეფექტური გრძელვადიანი მართვის უზრუნველყოფად.

1.3.2 საზღვრო კანონმდებლობის შესახებ გაეროს არაფორმალური საკონსულტაციო პროცესი (UNICPOLOS) ფარგლებში ტანამსრომლობის სხვა მხარეებთან და შესაბამის პარტნიორებთან ერთად იურისდიქციის მიერ საზღვრო დაცული ტერიტორიების დაარსებისა და მართვის მიზნით, საერთაშორისო კანონმდებლობის, მათ შორის საზღვრო კანონმდებლობის შესახებ გაეროს კონვენციის დასამცნებო ინფორმაციის შესაბამისად.

1.3.3 საწარმოების შემთხვევაში დაარსდეს ახალი ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიები მეზობელ ქვეყნებთან ერთად დაგაზიერდეს არსებული ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიების ერთობლივი მართვა.

1.3.4 ხელი შეეწყოს სახელმწიფო ტაძრის მოსაზღვრე დაცული ტერიტორიების სორის ტანამსრომლობის.

არმასრულებელი მდივნის შესაზღვრეობები პროცესის მხარდაჭერის მიზნით

1.3.5 ტანამსრომლობის შესაბამის ორგანიზაციებთან და ორგანოებთან დამიროსმატგან კონსულტაციები ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიების დაარსებისა და ერთობლივი მართვის საკითხებზე სახელმზრვანელ ოსემუსავების მიზნით.

1.3.6 შეაგროვოს და გაავრცელოს ინფორმაცია დაცული ტერიტორიების რეგიონული ქსელის და ტრანსსაზღვრო დაცული ტერიტორიების შესახებ, მათ შორის, რამდენადაც შესაზღვრეობები იკნება, მათი გეოგრაფიული განაწილების, ისტორიული ფონის, როლის და მონაწილე პარტნიორების შესახებ.

1.3.7 განიხილოს მიგრირებადი სახეობების შესახებ კონვენციის ფარგლებში

⁵ მიტიტებაკეტებასაზღვრო დაცული ტერიტორიების ქსელზე, რომელიც შესაბამისად WSSD-ს გეგმას.

regionul i TanamSr oml obis potenciur i SesaZI ebl oba imisaTvis, rom dacul i teritoriebis qsel ebi saxel mwi foTa Sor is da momaval Si er ovnul i iur isdi qci is mi Rma, er TmaneTs daukavSi r des sakvanZo saxeobebsaTvis sami graci o der efnebis Seqmni ssaSual ebi T.

მიზანი 1.4 ცალკეული დაცული ტერიტორიის დაცვით და მართვის მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება.

ამოცანა: 2012 წლისათვის უნდა დაცული ტერიტორია იმართებოდეს ეფექტურად, Tanamonawil eobiTi და სამეცნიერო ინფორმაციზე დაფუძნებული დაცვითი პროცესის გამოყენებით, რომელიც განსაზღვრავს ბიომრავალფეროვნების დაცვის მკაფიო მიზნებს, ამოცანებს, მართვის სტრატეგიებსა და მონიტორინგის პროგრამებს, იტვალისწინებს არსებულ მეთოდოლოგიებსა და გრძელვადიან მართვის გეგმებს და უზრუნველყოფს დაინტერესებულ მხარეებისა და მონაწილეობას.

მხარეთა შესაზღოვანებები

1.4.1 მკვიდრი და ადგილობრივი ტემებისა და სხვა შესაბამისი დაინტერესებულ მხარეების ჩართვა შეიქმნას Tanamonawil eobiTi პროცესი დაცული ტერიტორიის დაცვითი სტრატეგიის ეკოსისტემური მიდგომის შესაბამისად; ეფექტური დაცვითი სტრატეგიის გამოყენებით იქნეს შესაბამისი ეკოლოგიური და სოციალურ-ეკონომიკური მონაცემები.

1.4.2 დაცული ტერიტორიის სტრატეგიის განსაზღვრვის ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის სათანადო, რაოდენობრივად შეფასებადი ამოცანები, ბიომრავალფეროვნების კონვენციის I დანართის განსაზღვრული და სხვა შესაბამისი კრიტერიუმების გამოყენებით.

1.4.3 დაცული ტერიტორიის დაცვითი პროცესის განხორციელების რეგიონული და ადგილობრივი მასშტაბით ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფის დაცული ტერიტორიის უწყვეტი მართვის და არსებულ საფრთხეების დამატებითი დაცვის მეთოდების ანალიზი.

1.4.4 შესაზღოვანების მიხედვით, მაგრამ არაუგვიანეს 2010 წლისათვის, შემოსავლის განაღობის მართვის გეგმები დაცული ტერიტორიისათვის შემოაწინონ პროცესების შესაბამისად, კონვენციის სამიზნის უკეთესი მართვა.

1.4.5 კლიმატის ცვლილებასთან adaptაციის ზომები აისახოს დაცული ტერიტორიის დაცვითი მართვის სტრატეგიებში, ისევე, როგორც დაცული ტერიტორიის სისტემის დაცვითი მართვა.

1.4.6 უზრუნველყოფილი იქნეს დაცული ტერიტორიის ეფექტურად მართვის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით, შესაბამისად არაუგვიანეს 2010 წლისათვის შემოსავლის განაღობის მართვის გეგმების მიხედვით, რათა TanamSr oml ebma SeZI on დაცული ტერიტორიის მართვისა და კონსერვაციისათვის აუცილებელი როლის შესრულება.

1.4.7 Seagr ovos da infor maci ul i uzrunvel yofis meqanizmi s meSveobi T gaavr cel os infor macia konkretul i dacul i ter itor iebis dagegmar ebis Tanamedrove mi dgomebi s, koncef ci ebis a da instr umentebis Sesaxeb; mxar i dauWir os sxvadasxva ekol ogi ur da social ur -ekonomi kur konteqstebSi maTi gamoyenebi s Sedegad mi Rebul i gamocdil ebi sadagakveTi l ebi s Sesaxeb infor maci is gazi ar ebas.

1.4.8 gaavr cel os infor macia dacul i ter itor iebis mar Tvis im war matebul i model ebis Sesaxeb, roml ebsac SeuZl iaT, wvl il i Sei tanon konvenci is sami mi zni s mi RwevaSi , si Rar i bi s daZl evasadamdgr ad ganvi Tar ebaSi .

mi zani 1.5 dacul i ter itor iebis Tvis Zir iTadi saf r Txeebi s Tavi danaci l eba da maTi negati ur i zemoqmedebis Ser bil eba.

amocana: 2008 wl isaTvis SemuSavdes dacul i ter itor iebis aTvis ar sebul i Zir iTadi saf r Txeebi s gansazRvr is, Tavi danaci l ebi s a da maTi negati ur i zemoqmedebis Ser bil ebi sef eqtur i meqani zmebi .

mxar eTa Sesazl o qmedebebi

1.5.1 sadac es Sesazl ebel ia, dr oul ad Sef asdes nebi smier i pr oeqti s an gegmi s Sesazl o zemoqmedeba dacul ter itor iebze da saWir o infor macia dr oul ad mi ewodos yvel a dai nter esebul mxar es. gaTval iswi nebul i unda iqnes mxar eTa konfer enci is VI/7 gadawyvetil ebi T gansazRvr ul i pr inci pebi gar emoze zemoqmedebis Sef asebi s Sesaxeb kanonmdebl obaSi da / an pr ocesebsa da str ategi ul gar emosdacvi T Sef asebaSi bi omr aval fer ovnebi s saki Txeebi s Car Tvis Taobaze.

1.5.2 2010 wl isaTvis gani sazRvr os pasuxi smgebl oba da kompensaci is zomebi dacul i ter itor iebis aTvis mi yenebul i ziani saTvis, roml ebi c iTval iswi neben pr inci ps`damabi nZur ebel i i xdi s“, an sxva Sesabami s meqani zmebs.

1.5.3 SemuSavdes da ganxor ci el des dacul i ter itor iebis reabil itaci sa da ekol ogi ur i mTl i anobi saRdgeni s Roni sZi ebebi .

1.5.4 mi Rebul iqnes zomebi dacul ter itor iebSi ucxo invazi ur saxeobebTan dakavSi rebul i r i ski s gasakontr ol ebl ad.

1.5.5 Sef asdes Zir iTadi saf r Txeebi dacul i ter itor iebis aTvis; SemuSavdes da ganxor ci el des maTi Tavi danaci l ebi s a da/an Ser bil ebi s str ategi ebi .

1.5.6 SemuSavdes poli tika, gaumj obesdes mmar Tvel oba da gatar des saswraf o zomebi dacul i ter itor iebis resur sebi s ukanono eqspl uataci is SeCer ebi saTvis da am resur sebi T ukanono vaWr obis aRsakveTad regionul i da saer TaSor iso TanamSroml obis gaZl ier ebi saTvis. gaTval iswi nebul iqnes mkvidri da adgil obrivi Temebis mier am resur sebi s mdgr adi gamoyenebi s pr inci pebi konvenci is me-10 muxl is Sesabami sad.

1.5.7 Seit anos dacul i ter itor iebi saTvis specifikur i sakiTxebi saxel mZRvanel oSi gar emoze zemoqmedebis Sefasebis da strategi ul i gar emosdacviTi Sefasebis pr ocedur ebsa da mar egul ir ebel kanonmdebl obaSi bi omr aval fer ovnebi s sakiTxebi s gaTval i swi nebi s Sesaxeb.

1.5.8 i TanamSr om l os zemoqmedebis Sefasebis saer TaSor iso asoci aci asTan da sxva Sesabami s or gani zaci ebTan zegavl eni s Sefasebis saxel mZRvanel o pr inci pebi s SemuSavebi sa da daxvewi s mi zni T, ker Zod ki, uzrunvel yos dacul ter itor iebSi gar emoze zemoqmedebis Sefasebis yvel a etapi s daner gva ekosistemur i mi dgomi s Sesabami sad.

1.5.9 Seagrovos da informaci ul i uzrunvel yofis meqanizmi sa da sxva saSual ebebi s gamoyenebi T gaavr cel os informaci a Zir iTadi safr Txeebi s zegavl eni s Ser bi l ebi s konkr etul i magal iTebi s, saukeTeso pr aqti ki sa da mi Rebul i gakveTi l ebi s Sesaxeb daxel i Seuwyos Sesabami si gamocdi l ebi s gazi ar ebas.

pr ogr ami s el ementi 2: mmar Tvel oba, Tanamonawil eoba, Tanaswor oba da sar gebl i s ganawil eba

mi zani 2.1 Tanaswor obi s da sar gebl i s ganawil ebi s xel Sewyoba.

amocana: 2008 wl i sTvis SemuSavdes dacul i ter itor iebis daar sebasa da mar TvasTan dakavSi rebul i nebi smier i danaxar jisa da sar gebl i s samar TI i ani ganawil ebi s meqani zmebi .

mxar eTa SesaZl o qmedebebi

2.1.1 Sef asdes dacul i ter itor iebis daar sebi s da mar Tvis Sedegad war moqni l i ekonomikur i da social ur -kul tur ul i danaxar jebi , gansakuTr ebi T mkvi dr da adgil obr iv TemebTan mi mar Tebi T; Setani l iqnes Seswor ebebi kanonmdebl obaSi uar yofi Ti zemoqmedebis Tavi dan acil ebi sa da Ser bi l ebi saTvis; saWi r oebi s SemTxvevaSi, uzrunvel yofil iqnes er ovnul i kanonmdebl obi s Sesabami sad, danaxar jebi s kompensir eba da sar gebl i s samar TI i anad ganawil eba.

2.1.2 aRi ar des dacul i ter itor iebis mar Tvis sxvadasxva model ebi (magal iTad, saTemo anker Zo dacul i ter itor iebi) daxel i Seewyos maT daner gvas, i mi smi xedvi T, Tu Ti Toeul maTgans ra potencial i aqvs konvenci s Sesabami sad bi omr aval fer ovnebi s konser vaci s amocanebi s gadasaWr el ad. samar TI ebr i vi, poli ti kur i, fi nansur i da saTemo meqani zmebi s meSveobi T xel i Seewyos mar Tvis axal i model ebi s daner gvas.

2.1.3 mkvi dr i da adgil obr i vi Temebis sr ul i Tanamonawil eobi T SemuSavdes sakanonmdebl o dai nsti tucional ur i meqani zmebi , r om l ebi c xel s Seuwyoben saTemo dacul i ter itor iebis l egal ur aRi ar ebas da efeqtur ad mar Tvas, raTa

uzrunvel yofil iqnes rogorc bi omr aval fer ovnebi s konser vaci a, i se mkvidri da adgil obrivi Temebis codnis, inovaciebi sada cxovr ebis wesis Senar Cuneba.

2.1.4 daculi teritoriebis funqcionirebidan miRebuli socialuri da ekonomikuri sar gebeli gamoyenebul iqnes siRaribis dasaZi evad, daculi teritoriebis marTvismi znebis Sesabamisad.

2.1.5 ekosistemuri midgomis principebis dacviT, uzrunvel yon mkvidri da adgil obrivi Temebisada Sesabamisi dainteresebuli mxar eebis CarTva TanamonawileobiTi dagegmar ebisadamarTvisprocesebsi.

2.1.6 SemuSavdes an gaZi ierdes erovnuli politika dacul teritoriebze arsebuli genetikuri resursebis xel misawvdomobasTan da maTi gamoyenebis Sedegad miRebuli sar gebelis samarTli an ganawilebasTan dakavSirebiT, „genetikuri resursebis xel misawvdomobisada maTi gamoyenebiT miRebuli sar gebelis samarTli anidan Tanabari ganawilebis Sesaxebonisprincipebis“ Sesabamisad.

მიზანი 2.2 mkvidri da adgil obrivi Temebis da Sesabamisi dainteresebuli mxar eebisprocesebsi CarTvisuzrunvel yofadagaZi iereba.

ამოცანა: 2008 wl isatvis uzrunvel yofil iqnes arsebuli daculi teritoriebis marTvasada axali daculi teritoriebis Seqmnasada marTvasi mkvidri da adgil obrivi Temebis dasxva dainteresebuli mxar eebis sruli da efeqturi Tanamonawileoba, maTi ufl eebis sruli dacviT dasuxis mgebl obebis aRiarebiT, erovnuli kanონმდებლისა და სათანადო საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად.

მხარეTა SesაZი ოqმედეები

2.2.1 ganxorciel des dainteresebuli mxar eTa procesebsi CarTvis SesაZი ები ობების, ამისათვის საWiro სასუალ ეები სადა adgil obrivi konteqstis Sesabamisi meqანიზების TanamonawileobiTi kvl eva, ise, rom uzrunvel yofil iqnes genderული და socialuri Tanasworoba daculi teritoriebis politikis SemuSavebisა და marTvisprocesebsi rogorcerovnul, aseve daculi teritoriebis sistemebisdakონkr etული daculi teritoriebisdoneze.

2.2.2 ganxorciel des konkretული gegmebi და initiativebi, რომლებიც uzrunvel yofენ processi mkvidri da adgil obrivi Temebis efeqtურ CarTvas, erovnuli kanონმდებლისა და Sesabamisi საერთაშორისო ვალდებულებების gansazRvrული maTi ufl eebis srული გაTვალისვინებით, აგრეTვე Sesabamisi dainteresebuli mxar eebis monawileობას daculi teritoriebis dagegmarების, დაარსების, zedამხედველი სადა marTვის yvel აdoneze; ამ gegმების დანიციების განxorცილებისას gansაკუTრებულის yurადReბა unda დაეTმოს ადეკვატური TanamonawileობისTვისდებრკოლებებისგანსazRvrას დაარმოფxვრას.

2.2.3 dainteresebuli mxar eebის monawileობისT განxorციელ des Sef asebebi, რაTა გამოვლინდეს და სათანადოდ იqნეს gamoyenebuli sazogადობასი არსებულის codნა,

unarebi, resursebi da institutebi, romlebic mniSvnel ovaniabi omraval ferovnebis konser vaci saTvis.

2.2.4 Sei qmnas xel sayrel i gar emo (kanonmdebl oba, politika, SesaZl ebl obebi da resursebi), romelic saSual ebas mscems mkvidr da adgil obrivi Temebis, agreTve, dai nteresebul mxar eebso⁶, CaerTon gadawyvetil ebebis miRebis procesSi. agreTve ganaviTarebs maT SesaZl ebl obebis dacul i teritoriebis (maT Soris kerZo da saTemo dacul i teritoriebis) daarsebi sadamar TviskuTxiT.

2.2.5 uzrunvel yofili iqnes, rom adgil obrivi Temebis nebis mi eri gadasaxleba, rac gamowveulia dacul i teritoriebis daarsebiT an mar TviT, moxdes mxol od Temebis winaswari informirebis da Tanxmobis safuzvelze, erovnul i kanonmdebl obis dasaTanado saerTasorisoval debulebebis Sesabamisad.

amRmasrul ebel imdivnis SesaZl oqmedebebi procesi mxar daWer ismi zniT

2.2.6 miawodos mxar eebis dacul i teritoriebTan dakavSirebul procesebSi dai nteresebul mxar eTamonawil eobis konkretul imagaliTebi, msces maTr Cevebi sauketesopraqtikis Sesaxebdami uTitos informaciis sxvawyar oebi.

2.2.7 informaciul i uzrunvel yofis meqanizmiT, teqnikuri gamocemebiTa dasxvasaSual ebebiT xeli Seuwyos, rom saerTasorisodoneze iqnes gaziarebul i bi omraval ferovnebis konser vaciis procesSi dai nteresebul i mxar eebis CarTvis efeqturi meqanizmebis da mar Tvis model ebis gamoyenebis gamocdiileba. es gansakuTrebiT Seexeba erToblivad mar Tul, agreTve, saTemo da kerZo dacul i teritoriebs.

პროგრამის ელემენტი 3: ხელსაყრელი გარემოს შექმნა

მიზანი 3.1 dacul i teritoriebisTvis xel sayrel i politikuri, instituciონალური და socialურ-ეკონომიკური გარემოს შექმნა.

ამოცანა: 2008 wl isaTvis dasrul des politikis (maT Soris socialური და ეკონომიკური Sefasebebisadastimulebis) gadaxedvada, sawir oebis SemTxvevasi, maT Si Seswor ebebis Setana, dacul i teritoriebisა da maTi sistemebis daarsebi sada mar Tvis saTvis xel sayrel i გარემოს შექმნის მიზნიT.

mxar eTa SesaZl oqmedebebi

3.1.1 2006 wl amdegani sazRvros sakanonmdebl o dai ntituciონალური ხარვეზები და dabrkol ebebi, romlebic xel suლიან dacul i teritoriebis Seqmnas და efeqtur admar Tvas daaRmofi xvasi si ni 2009 wl amde.

3.1.2 Sefasdes dacul i teritoriebis (rogorc Sesabamisi გარემოს დაციTi მომსახურეbis) wლილი i qveynis ეკონომიკა და კულტურასი და erovnul doneze

⁶ ამკონტეგსი განსაკუTrebul იურად RebaeqcevaT momTabar e Temebსა და mwyemsebs.

aTaswl eul is ganvi Tar ebi s mi znebi s ganxor ci el ebaSi; ekonomi kur i Sef asebi s meTodebi dabunebr i vi r esur sebi saRr icxvi sinstr umentebi integr ir deser ovnul i dagegmar ebi s pr ocesSi, r aT a SesaZl ebel i gaxdes dacul i ter itor iebi s daf ar ul i da Ri a ekonomi kur i sar gebl i s gamovl ena da imi s dadgena, Tu vi n ar is Zi r i Tadi mosar gebl e.

3.1.3 harmonizdes seqt or ul i pol itika da kanonebi, r aT a uzr unvel yof il iqnes dacul i si stemebi skonser vaci s ad aef eqtur ad mar Tvi smxar daWer a.

3.1.4 ganxil ul iqnes mar Tvis principebi, r ogor ebi caa kanoni s uzenaesoba, decentr al izacia, gadawyvetil ebebi s Tanamonawil eobi T mi Reba, r aT a dadgindes, r amdenad uzr unvel yof en isini angar iSval debul ebas da davebi s gadaWr is samar TI iani insti tutebi s da pr ocedur ebi sar sebobas.

3.1.5 gamovl indes da aRmoif xvr as iseTi ar aswor i waxal isebebi da winaaRmd egobebi seqt or ul pol itikaSi, r oml ebi c zr dian zewol as dacul ter itor iebze, an mi Rebul iqnes zomebi aseTi ukuefeqtebi s Sesar bil ebl ad, sadac SesaZl ebel ia, gar dai qmnas isini konser vaci s ixel Semwyobpoziti ur stimul ebad.

3.1.6 gani sazRvr os da SemoRebul iqnes poziti ur i stimul ebi, r oml ebi c xel s Seuwyoben dacul i ter itor iebi s Senar Cunebas, agr eTve, mkvi dr i da adgil obr i vi Temebi s da dai nter esebul i pi r ebi s Car Tvas konser vaci s pr ocesebSi.

3.1.7 mi Rebul iqnes sakanonmdebl o Car Coebi er ovnul i, r egi onul i da adgil obr i vi dacul i ter itor iebi s si stemebi s Tvis, sadac esaWi r oa.

3.1.8 bi omr aval fer ovnebi s konser vaci s mi znebi s mi saRwevad SemuSavdes waxal isebi s er ovnul i meqanizmebi, insti tutebi da sakanonmdebl o Car Coebi, r oml ebi cmxar sdauWer endacul i ter itor iebi smTel i speqtr is Camoyal i bebas, maT Sor is, sadac SesaZl ebel ia, ker Zo mi webze.

3.1.9 gani sazRvr os da gaZl i er des dacul i ter itor iebi s mi er mowodebul i, an dacul i ter itor iebi s ekosistemur i momsaxur ebi s Sedegad war moqmni l i saqonl is da momsaxur ebi s ekonomi kur i SesaZl ebl o bebi da bazr ebi adgil obr i v, er ovnul da saer TaSor iso doneebze; an pr ocesSi aucil ebel ia dacul i ter itor iebi s mi znebt an Sesabami sobi s da sar gebl i s samar TI iani ganawil ebi suzr unvel yof a.

3.1.10 SemuSavdes meqanizmebi r egi onul, er ovnul da adgil obr i v doneebze bi omr aval fer ovnebi s konser vaci aze pasuxi smgebel i dawesebul ebebi s insti tu- ci onal ur i da fi nansur i mdgr adobi s uzr unvel sayof ad.

3.1.11 damyar des TanamSr oml oba mezobel qveynebt an, r aT a Sei qmnas xel sayr el i gar emo transsazRvr o dacul i ter itor iebi s Tvis, saxel mwi foT aSor is mosazRvr e dacul ter itor ieb s Sor is TanamSr oml obi s Tvis da sxva msgavsi mi dgomebi s Tvis (maT Sor is r egi onul i qsel ebi s Seqmni saTvis).

aRmasr ul ebel i mdi vni s SesaZl o qmedebebi pr ocesi smxar daWer i smi zni T

3.1.12 Zi r i Tad par tni or ebT an er Tad, r ogor ebi caa OECD, IUCN, WWF da sxva konvenci ebi s samdivnoebi, moipovos informacia (saxel mZRvanel oebi, meT odol ogi ebi da sxva) waxal isebl Roni sZi ebebze da maT SemuSavebaze.

3.1.13 Seagrovos da informaciul i uzrunvel yofis meqanizmi sa da sxvasa Sual ebebi s meSveobi T gaavr cel os saukeTeso praqtiki s konkretul i magal i Tebi dacul i teritoriebi smarTvaSi waxal i sebel i Roni s Zi ebebi s gamoyenebi s Sesaxe b.

3.1.14 Seagrovos da informaciul i uzrunvel yofis meqanizmi s da sxvasa Sual ebebi s meSveobi T gaavr cel os informacia dacul i teritoriebi s marTvis gegmebSi , pr ogr amebsa da poli tikaSi waxal i sebi s Roni s Zi ebebi s integrir ebi s da gamoyenebi s saukeTeso praqtiki s, maT Soris ar aswor i waxal i sebebi s aRmofxvris an Serbi l ebi s SesaZl ebl o bebi s Sesaxe b.

მიზანი 3.2 dacul i teritoriebi s dagegmar ebi s, daar sebi sa da marTvis SesaZl ebl o bebi s gaZl ier eba.

ამოცანა: 2010 wl isaTvis ganxorciel des SesaZl ebl o bebi s gaZl ier ebi s srul i pr ogr amebi da ini ciati vebi , roml ebi cmi mar Tul ia indi vi dual ur , saTemo da ini sti tu ci onal ur doneebze codni sa da unar -Cvevebi s ganvi Tar ebi sa da pr ofe si onal ur i stan dar tebi s amaRl ebi saken.

მხარეTa SesaZl o qmedebebi

3.2.1 2006 wl amde dasrul des dacul teritoriebTan dakavSirebi T SesaZl ebl o bi s gaZl ier ebi s saWi r o ebebi s Sef aseba da maT safuZvel ze Camoyal i bdes SesaZl ebl o bebi s gaZl ier ebi s pr ogr amebi . Es pr ogr amebi unda moicavdnen treni ngebi s kur ss dacul i teritoriebi s marTvaSi da gansazRvr avdnen resur sebs maTi uwyveti Catar ebi sTvis.

3.2.2 Sei qmnas dacul i teritoriebi s marTvis Sesaxe b ar sebul i codni s da gamocdi l ebi s, maT Soris 8(j) muxl Si da Tanmdev debul ebebSi gansazRvr ul i tradi ci ul i codni s dokumentur ad dafi qsi rebi saTvis aucil ebel i efeqtur i meqani zmebi ; gani sazRvr oscodnasa da unar -CvevebSi ar sebul i xar vezebi .

3.2.3 qveyne bma da Sesabami sma or gani zaci ebma er TmaneTs gauzi ar on mi Rebul i gakveTi l ebi , informacia da SesaZl ebl o bebi s gaZl ier ebi s gamocdi l eba, informaciul i uzrunvel yofis meqanizmi sa dasxvameTodebi s gamoyenebi T.

3.2.4 gaZl ier des uwyebebi s SesaZl ebl o bebi dacul i teritoriebi s regionul , er ovnul da adgil obriv doneze marTvaSi seqtor TaSorisi TanamSr oml o bi saTvis.

3.2.5 gaZl ier des dacul teritoriebTan dakavSirebul i uwyebebi s SesaZl ebl o bebi mdgradi dafi nansebi s uzrunvel sayofad, finansur i waxal i sebebi s, gar emosdaci Ti momsaxur ebi sa dasxvai nstr umentebi s gamoyenebi T.

არმასრულებელი მდივნი s SesaZl o qmedebebi pr ocesi smxar daWer i smi zni T

3.2.6 i TanamSr oml os IUCN-Tan dasxva Sesabami s or gani zaci ebTan xel mi sawd omi informaci s mopovebi sadagavr cel ebi smi zni T.

3.2.7 i TanamSroml os sxvadasxva iniciativebTan, magal iTad, dacul i teritoriebis Semsawl el qsel Tan (PALNet-IUCN), Sesabamis or gani zaciebTan er Tad Seecados gamoitanos daskvnebi maTive gamocdi l ebi dan.

მიზანი 3.3 dacul i teritoriebis atvis saTanado teqnol ogiebis SemuSaveba, gamoyeneba da gadacema.

ამოცანა: 2010 wl isaTvis sagr Znobl ad gaumjobesdes dacul i teritoriebis eqtur ad marTvis teqnol ogiebi sada inovaci ur i mi dgomebis SemuSaveba, aRi ar eba da gadacema, teqnol ogiebis gadacemisa da TanamSroml obis Sesaxeb mxar eTa konferenci ismier mi Rebul i gadawyvetil ebebis gaTval iswinebi T.

mxar eTa SesaZl o qmedebebi

3.3.1 dokumentur ad dafiqsir des dacul i teritoriebis konser vaci is, maTi bi omr aval fer ovnebis mdgradi gamoyenebi sada dacul i teritoriebis marTvis Sesabamisi teqnol ogiebi dami ewodosaRmasr ul ebel mdi vans.

3.3.2 Sefasdes dacul i teritoriebis marTvis saTvis Sesabamisi teqnol ogiebis saWi roebebi, mkvidri da adgil obrivi Temebis da dai nter esebul i mxar eebis, maT Sor is kvl eviTi insti tutebis, ar asamTavr obo or gani zaciebis da ker Zo seqtor is monawil eobi T.

3.3.3 waxal isdes Sesabamisi teqnol ogiebis SemuSaveba da gamoyeneba, maT Sor is im teqnol ogiebis, roml ebi c gul isxmoben mkvidri da adgil obrivi Temebis CarTvas, maTi Tanxmobis miRebas da monawil eobas, 8(j) muxl is da Tanmdevi debul ebebis Sesabamisad, habi tatebis reabil itaci is da aRdgenis, resur sebis r ukebis Sedgenis, biol ogi ur i inventar izaci is da bi omr aval fer ovnebis swr afi Sefasebis, monitoringis, *in situ* da *ex situ* konser vaci is, mdgradi gamoyenebis saki Txebis gadawyvetaSi.

3.3.4 dacul i teritoriebis marTvis gaumjobesebis მიზნი T teqnol ogiebis gadacemisa da TanamSroml obis Sesaxeb mxar eTa konferenci is VII/29-e gadawyvetil ebis Sesabamisad, Sei qmnas teqnol ogiebis gadacemisaTvis xel sayr el i gar emo.

3.3.5 gaZl ier des teqnol ogiebis gadacema da TanamSroml oba dacul i teritoriebis marTvis gaumjobesebis მიზნი T.

aRmasr ul ebel i mdi vni s SesaZl o qmedebebi pr ocesi s mxar daWer is მიზნი T

3.3.6 moipovos da gaavr cel os is informaci a, romel ic mas mi awodes mxar eebma da Sesabamisma saer TaSor iso or gani zaciebma, dacul i teritoriebis eqtur ad marTvis, dacul i teritoriebis konser vaci is sada maTi biol ogi ur i resur sebis mdgradi gamoyenebis saTanado teqnol ogiebis dami dgomebis Sesaxeb.

მიზანი 3.4 დაცული ტერიტორიების და მათი ეროვნული და რეგიონული სისტემების ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა.

ამოცანა: 2008 წლის ატვის რეგორც ეროვნული, ასევე საერთაშორისო ურთიერთობების დანაშაულებების დასაქმების ფინანსური, ტექნიკური და სხვა ტიპის რესურსების დაცული ტერიტორიების ეროვნული და რეგიონული სისტემების შემნაშა და ეფექტურად მართვის უზრუნველყოფის ატვის აუცილებელი დანაშაულებების გასაწევად, განსაკუთრებით, როდესაც საერთაშორისო განვითარების, გარემოსდაცვითი ეკონომიკის მჭიდრო და მჭიდროდ კუთვნილი განვითარების სახელმწიფოების ტვის მხარდაჭერის არმომცენა.

მხარე და შესაძლო ღონისძიებები

3.4.1 2005 წლის ამაღელვების კვლევა ეროვნული დონეზე, არსებული ფინანსური რესურსების გამოყენების ეფექტურობისა და დაცული ტერიტორიების ეროვნული სისტემების ფინანსური საერთაშორისო შესაფასებლად; აგრეთვე უნდა განისაზღვროს ამ საერთაშორისოების ეროვნული, ეროვნული და საერთაშორისო რესურსების მსაქმების დაკმაყოფილების ვარიანტები; მხედველობაში უნდა იქნეს მიწების დაცვით დაფინანსების ინსტრუმენტების მთელი სპექტრი, მაგალითად: საერთაშორისო ფინანსირება, ინიციატივა-`ბუნებრივი სანაცვლოდ-, არასწორი ვახალისებების და სუბსიდიების გაუქმება, კერძოდ დაფინანსება, გადასახადების დამოსაქმებელი ეკოლოგიური მოსახურების ატვის.

3.4.2 2008 წლის ამაღელვების მდგრადი დაფინანსების ეროვნული გეგმები და დაიწყო მათი განხორციელება; ეს გეგმები მხარს უჭერს უნდა უზრუნველყოს დაცული ტერიტორიების ეროვნული სისტემების და განსაკუთრებით აუცილებელი მარეგულირებელი, საკანონმდებლო, პოლიტიკური, ინსტიტუციონალური და სხვა ზომების გატარების საკითხებს.

3.4.3 ხელი შეუწყოს საერთაშორისო დაფინანსების პროგრამების განვითარებას, რათა შესაძლებელი გახდეს განვითარების, გარემოსდაცვითი ეკონომიკის მჭიდრო და მჭიდროდ კუთვნილი განვითარების სახელმწიფოების დაცული ტერიტორიების ეროვნული და რეგიონული სისტემების შემნაშა და ფუნქციონირება.

3.4.4 იტანამსრომლონ სხვა ღონისძიებები, დაცული ტერიტორიების ეროვნული და რეგიონული სისტემების მდგრადი დაფინანსების პროგრამების შემნაშა და განხორციელების ატვის.

3.4.5 უზრუნველყოს იქნეს დაცული ტერიტორიების ფინანსირების შესახებ ინფორმაციის რეგულარული მიწოდება შესაბამისი დაწესებულებების ატვის და მეკანონმდებლების ატვის, აგრეთვე დაცული ტერიტორიების მსოფლიო მონაცემთა ბაზის ატვის, მათ შორის ბიომრავალფეროვნების კონვენციის შესაბამისად წარმართვის ანგარიშების სასაუბროები.

3.4.6 ხელი შეუწყოს დაცული ტერიტორიების საერთაშორისოების გატარების უზრუნველყოფა, სადაც შესაძლებელია, რეგიონული განვითარების და ფინანსირების სტრატეგიების, აგრეთვე, განვითარების საკითხებზე იტანამსრომლონის პროგრამების.

არმასრულებელი მდივნის შესაძლო ღონისძიებები პროცესის მხარდაჭერის მიზნით

3.4.7 რაც შეეძლება სწრაფად, არაუგვიანეს 2005 წლის ამაღელვების დონორი

saagentoebisa da sxva Sesabamisi organizaciebis Sexvedra, ganviTarebadi, gardamaval i ekonomikis mqone dacure kunzulovani ganviTarebadi saxel mwi foebisTvis axal i damatebiT finansierebis mobilizacis mizniT, raTamat SeZion programis ganxorciel eba.

3.4.8 Seagrovos da informaciuli uzrunvelyofis meqanizmsa da sxvasaSualebebis meSveobit gaavr celos informacia daculi teritoriebis dafinansebis konkr etuli magali Tebisada sauketeso praqtikis Sesaxeb.

3.4.9 2006 wl amde Seiswavlos da gaavr celos kvlevis Sedegebi dacul teritoriebis ekosistemuri momsaxur ebis faseuli obis Sesaxeb.

მიზანი 3.5 კომუნიკაციისა და განათლების გაუმჯობესება და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება.

ამოცანა: 2008 წლისათვის სათანადოდ ამაღლდეს დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობის დასარგებლის შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერება.

მხარე და შესაძლო ღონისძიებები

3.5.1 SemuSavdes da gaZlierdes daculi teritoriebis მნიშვნელობის შესახებ განათლებისა და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების პროგრამები, რომლებიც მიუთითებენ მათ როლები მრავალფეროვნების კონსერვაციასი და მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებასი. პროგრამები განხორციელდეს ბიომრავალფეროვნების კონვენციის კომუნიკაციის, განათლებისა და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების ინიციატივასთან (CEPA) მუდროთან სრომლობით და ყველადაინტერესებულ მხარის გატვლი სინებით.

3.5.2 განისაზრვოს დაცული ტერიტორიებთან დაკავსირებულ განათლების, ცნობიერების ამაღლებისა და კომუნიკაციის პროგრამების ზირითადი მიმართულებები; სხვა საკითხებთან ერთად, ისინი უნდა მოიცავდნენ დაცული ტერიტორიების მიერ ეკონომიკასი და კულტურასი შესანიშნავი სარამირეული ინკესაბოლი სპეციფიკური სედეგები, როგორებიცაა: რესურსების მომხმარებლებისა და სხვადაინტერესებულ მხარეების სათანადო გევა, ან მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების და პოლიტიკის SemuSavebaze pasuxi smgebeli პირების მიერ სამეცნიერო ინფორმაციის უკეთესად გაცნობიერება; ან მთავრობების, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვადაინტერესებულ მხარეების მიერ მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების ცოდნის, ინოვაციებისა და ცხოვრების უსის საშრობეების, პრიორიტეტების და ფაზეული სათანადო გაცნობიერება.

3.5.3 გაზიერდეს და, სადაც საშრობა, შეიმუშავდეს სამიზნე ჯგუფებზე მიმართული საინფორმაციო მეკანიზმები: კერძო სეკტორი, პოლიტიკის SemuSavebaze pasuxi smgebeli პირები, განვითარების საგენტოები, სათემო ორგანიზაციები, ახალგაზრდობა, მასობრივი ინფორმაციის სასუალეები და ფართო საზოგადოება.

3.5.4 შეიმუშავდეს აუცილებელი მეკანიზმები კონსტრუქციული დიალოგის გამართვისათვის, ინფორმაციისა და გამოცდილების გავრცელებისათვის დაცული ტერიტორიების მმართველებს სორის, დაცული ტერიტორიების მმართველთა და მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების, მათ

ორგანიზაციებს და სხვა გარემოსდაცვით სავაჭრო ორგანიზაციებსა და მოქმედ პირებს.

3.5.5 დაცული ტერიტორიების ტემა სეტილინგის საკითხი პროგრამის და არაფორმალურ განათლებას, როგორც ასევე პროგრამის განუყოფელი ნაწილი.

3.5.6 სემუშავდეს მექანიზმები და სეფასდეს კომუნიკაციის, განათლებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების პროგრამების ზეგავლენა ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციაზე, რათა დავრწმუნდეთ, რომ ისინი მართლაც აუმჯობესებენ საზოგადოებრივ ცნობიერებას, ცვლიან ქვეყნის და ხელს უწყობენ დაცული ტერიტორიების მიზნების მიწოდებას.

არმასრულებელი მდივანის შესაზღოვანებელი პროცესის მხარდაჭერის მიზნით

3.5.7 იტანამსრომლოს IUCN-თან და სხვა შესაბამის ორგანიზაციებთან, სავაჭრო ორგანიზაციების და მასალების მოპოვებისა და გავრცელების მიზნით, რათა შესაზღოვანებელი გაცემის მათი ადაპტირება და გამოყენება დაცული ტერიტორიების საკითხებზე მუშაობას და კონსერვაციისა და ბიომრავალფეროვნების მდგრადი გამოყენების მიწოდებას.

3.5.8 IUCN-თან და სხვა შესაბამის პარტნიორებთან ერთად, შეიმუშაონ ინიციატივა, რათა უზრუნველყონ ახალი ამბებისა და გართობის ინდუსტრიის (ტელევიზია, ფილმები, პოპულარული მუსიკა, ინტერნეტი და ა.შ.) გართობის გლობალური კამპანია, რომელიც ბიომრავალფეროვნების შემცირების შედეგებისა და ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის დაცული ტერიტორიების როლის შესახებ ცნობიერების ამაღლებას ემსახურება.

პროგრამის ელემენტი 4: სტანდარტები, სეფასება და მონიტორინგი

მიზანი 4.1 ეროვნული და რეგიონული დაცული ტერიტორიების სისტემებისათვის მინიმალური სტანდარტების და საუკეთესო პრაქტიკის მაგალიტების სემუშავება და მიწოდება.

ამოცანა: 2008 წლისთვის სემუშავდეს და მიწოდდეს იქნეს დაცული ტერიტორიების ეროვნული და რეგიონული სისტემების დაცვით, სერვისების, მართვისა და ზედამხედველობის სტანდარტები, კრიტერიუმები და საუკეთესო პრაქტიკის მაგალიტები.

მხარეთა შესაზღოვანებელი

4.1.1 იტანამსრომლოს სხვა მხარეებთან და შესაბამის ორგანიზაციებთან, კერძოდ, IUCN-თან, დაცული ტერიტორიების დაცვით, მართვის, ზედამხედველობისა და ტანამონაწილეობის ნაბიჯობით სტანდარტების და საუკეთესო პრაქტიკის მაგალიტების სემუშავების, გამოცდის, გადამხედველობისა და პოპულარიზების მიზნით.

4.1.2 სემუშავდეს და დაინერგოს დაცული ტერიტორიების სისტემების მიწოდების

Sedegebis efeqtur i gr Zel vadiani monitorings sistema winamdebar e proqramis mi znebsada amocanebTan kavSi r Si .

4.1.3 monitorings Sedegebze dayr dnobi T adaptirebul iqnes da gaumj obesdes dacul i teritoriebi smar Tvaekosistemur imidgomi s Sesabami sad .

aRmasrul ebel imdivni s SesaZl oqmedebeprocis mxar daWer ismi zni T

4.1.4 Zir iTad partnior ebTan TanamSroml obi T da saukeTeso praqtikis safuzvel ze, konvencis mxar eebSi popul arizaci agauwi os dacul i teritoriebi sada maTi sistemebis dagegmar ebis, Ser Cevis, dafuznebi s, mar Tvi sada zedamxedvel obis minimal ur i standartebi s Sesaxebar sebul saxel mZRvanel oprincipes.

4.1.5 Seagrovos da informaciul i uzrunvel yofis meqanizmis meSveobi T gaavr cel os informacia dacul i teritoriebi s efeqtur ad mar Tvis saukeTeso praqtikisada konkretul imagal iTebis Sesaxeb daxeli Seuwyos informacis gaziar ebas.

მიზანი 4.2 dacul i teritoriebi smar Tvis efeqtur obis Sef aseba da gaumj obeseba.

amocana: 2010 wl isaTvis konvencis mxar eebma daamtki con da ganxorciel on konkretul i dacul i teritoriebi s, dacul i teritoriebi s erovnul idaregionul i sistemebis dattransasazRvro dacul i teritoriebi s mar Tvis efeqtur obis monitorings, Sef asebi sada angari Sgebi skonfeciebi .

mxar eTa SesaZl oqmedebeprocis

4.2.1 2006 wl isaTvis SemuSavdes dadamtki cdes Sesabami simetodebi , standartebi , kriteriumebi da indikatorebi dacul i teritoriebi smar Tvisada zedamxedvel obis efeqtur obis Sef asebi saTvis; Sei qmnas Sesabami simonacemTabaza, mar Tvis efeqtur obis Sef asebi s IUCN-WCPA-s konfeciasada sxvasaTanado teqnoლოგიების გაTval iswinebi T, romel Ta adaptirebamoxdeba adgil obrivi pirobebi s Sesabami sad .

4.2.2 2010 wl isaTvis ganxorciel des TiT o eul imxar is dacul i teritoriebi s, dacul i teritoriebi s sistemebis da, sadac isini ar seboben, ekol oგიური qsel ebis sul mci re 30%-i smar Tvis efeqtur obis Sef aseba.

4.2.3 dacul i teritoriebi smar Tvis efeqtur obis Sef asebi Tmi Rebul i informacia aisaxos bi omraval ferovnebi s konvencis Sesabami sad war sadgen erovnul angari sSi .

4.2.4 konkretul i dacul i teritoriebi s dasistemebis doneze mar Tvis efeqtur obis Sef asebi s Sedegadmi Rebul i Zir iTadi rekომენდაციები Car Tul i iqnes adaptur mmar Tvel obiTstrategiebsi , rogor cmaTi ganuyofel inawili .

4.2.5 Seagr ovos da informaciul i uzrunvel yofis meqanizms meSveobi T gaavr cel os informaci a mar Tvis efeqtur obis Sesaxeb da Seqmnas dacul i teritoriebis im eqspertTa monacemTa baza, roml ebic afaseben mar Tvis efeqtur obas; ganxil os dacul i teritoriebis mar Tvis efeqtur obis saTanado meTodebis, kr i teri umebisada indikatorebis saki Txebze samuSao Sexvedr ismowvevis SesaZl ebl oba.

4.2.6 IUCN-WCPA-sTan da sxva Sesabamis organi zaciebTan er Tad, Seagr ovos da gaavr cel os informaci a dacul i teritoriebis dagegmvis, daar sebi sada mar Tvis saukeTeso praqti kis Sesaxeb.

მიზანი 4.3 dacul i teritoriebis mdgomareobis da maTSi arsebul i tendenciebis Sef asebadamonitor ingi .

ამოცანა: 2010 wl isaTvis Sei qmnas er ovnul idareგიონul i sistemebi, roml ebic iZl evian saSual ebas, rom ganxorciel des dacul i teritoriebis far Tobis, mdgomareobis da maTSi mimi dინარ e tendenciebis efeqtur i monitor ingi er ovnul , reგიონul daglobal ur doneebze, agr eTve xel s uwyoben bi omr aval fer ovnebis dacvisgl obal ur i amocanebis gadaWr aSi mi Rweul i pr ogr esi s Sef asebas.

mxar eTa SesaZl o qmedebebi

4.3.1 ganxorciel des cal keul i dacul i teritoriebisada maTi sistemebis mdgomareobisada maTSi arsebul i bi omr aval fer ovnebis tendenciebis monitor ingi ser ovnul idareგიონul i pr ogr amebi .

4.3.2 dacul i teritoriebis amocanebis gadaWr aSi mi Rweul i pr ogr esi Sef asdes per iodul i monitor ingi s Sedegebis saf uZvel ze da ai saxos bi omr aval fer ovnebis konvencis Sesabamisad war sadgen er ovnul angar i SebSi, agr eTve, mxar eTa mecxre konfer enci isTvis war sadgen Tematur angar i SSi .

4.3.3 gaumj obesdesdaganaxl des dacul i teritoriebis er ovnul idareგიონul i monacemTabazebi, rogor cdacul i teritoriebis statusisadaar sebul i tendenciebis Sef asebisada monitoringi s Zir iTadi meqanizmebi da Sejer des dacul i teritoriebis msofli o monacemTabazasTan.

4.3.4 monawil eobami Ron UNEP-WCMC-is dacul i teritoriebis msofli o monacemTabazis war moebaSi, dacul i teritoriebis gaer os nusxis Sedgenasa da msofli os dacul i teritoriebis mdgomareobis Sef asebis pr ocesi s.

4.3.5 waxal isdes dacul i teritoriebis monitoringi s pr ocesi saxal i teqნოლოგიების, maT Sor is geogr afiul i saინformაციო sistemebisada distanci ur i kvl evi s daner gva da gamoyeneba.

4.3.6 ganavi Tar os da gaamyar os samuSao ur Tier Tobebi Sesabamis or gani- zaci ebTan da insti tutebTan, r oml ebsac SemuSavebul i aqvT da iyeneben moni tor ingi s sistemebs da monacemTa bazebs, konkr etul ad, UNEP-WCMC-Tan da IUCN-is dacul i ter i tor iebi smsofl i o komi si asTan.

4.3.7 gamoavl inos War bteni ani ter i tor iebis Sesaxeb konvenci is, msoufl i o memkvi dr eobi s Sesaxeb konvenci is, UNESCO-s adami ani s da bi osfer os pr ogr ami s da r egi onul i sistemebi s (Tuki aseTebi ar seboBs) si ebSi Setani l i ter i tor iebis Sesaxeb angar i Sgebi s har moni zebul i sistemi sa da ganr igi s SemuSavebi s SesaZl ebl o bebi ; am saqmi anobi s ganxor ci el ebi sas mxedvel obaSi unda iqnes mi Rebul i UNEP-WCMC-is angar i Sgebi s har moni zaci i saken mi mar Tul i mi mdi nar e samuSaoebi da IUCN-is dacul i ter i tor iebi skategor iebi angar i Sgebi smi znebi saTvi s.

4.3.8 moamzados dacul i ter i tor iebis Sesaxeb Tematur i angar i Sgebi s ganaxl ebul i for mati , r omel ic, sxva saki TxebTan er Tad, unda moi cavdes dacul i ter i tor iebis da maTi er ovnul i sistemebi s Sesabamis seqtorebSi da si vr ci T dagegmar ebaSi i ntegr i r ebas, er ovnul i angar i Sgebi s Sesaxeb VII/25-e gadawyveti l ebi s Sesabami sad.

mi zani 4.4 dacul i ter i tor iebis da maTi si stemebi s daar sebi sas da eqtur obi s uzr unvel yof i sTvi s samecni er o codni s gaTval i swi neba.

amocana: ganvi Tar des dacul ter i tor iebTan dakavSi r ebul i samecni er o i nfor maci a, r ac daexmar ebamaT daar sebas, eqtur obasa da mar Tvas.

mxar eTa SesaZl o qmedebebi

4.4.1 gaumj obesdes dacul ter i tor iebTan mi mar Tebi T kvl evi Ti , samecni er o da teqni kur i TanamSr oml obaer ovnul , r egi onul da saer TaSor i so doneebze.

4.4.2 waxal isdes i nter di scipl i nar ul i kvl ebebi , dacul i ter i tor iebis ekol ogi ur i , social ur i da ekonomikur i aspektebi s ukeTesi gagebi s, maT Sor i s, dacul i ter i tor iebis mier mowodebul i saqonl isa da momsaxur ebi s Sefasebi s meTodebi s SemuSavebi smi zni T.

4.4.3 waxal isdes kvl ebebi , r oml ebi c emsaxur eba bi omr aval fer ovnebi s gavr cel ebi s, statusi sa da tendenci ebi s Sesaxeb codni s gaumj obesebas.

4.4.4 waxal isdes mecni er Ta da mkvi dr i da adgil obr i vi Temebi s er Tobl i vi kvl ebebi dacul i ter i tor iebis daar sebi sa da maTi eqtur ad mar Tvi s saki TxebTan dakavSi r ebi T, 8(j) muxl i s Sesabami sad.

4.4.5 xel i Seewyos dacul i ter i tor iebis Sesaxeb ar sebul i samecni er o i nfor maci i s gavr cel ebas i nfor maci ul i uzr unvel yof i smeqani zmi smeSveobi T.

4.4.6 xel i Seewyos samecni er o da teqni kur i i nfor maci i s, Zi ri Tadad, dacul i ter i tor iebis Sesaxeb gamoqveynebul i masal ebi s gavr cel ebas da maT

xel mi sawvdomobas; gansakuTrebul i yur adRebami eqces ganvi Tar ebadi, gar damaval i ekonomiki smqone damci rekunZul ovani ganvi Tar ebadi saxel mwi foebi ssawir oebes.

4.4.7 gaZi ier des da ganvi Tar des Sesabamis or gani zaci ebTan da insti tutebTan TanamSr oml oba, r oml ebi c bi o m r aval fer ovnebi s saki Txebi s uke Tesi gacnobi-er ebi smi zni T kv l e v e b s a x o r c i e l e b e n d a c u l t e r i t o r i e b z e .

danar Ti: par tni or ebi da sxva TanamSr oml ebi

konvencia mi gr i r ebadi saxeobebi s dacvi s Sesaxeb (CMS)

gaer os sakvebi sa da so fl i s meur neobi s or gani zaci a (FAO)

gl obal ur i gar emos dacvi Ti fondi (GEF)

UNESCO-s okeaneebi s mTavr obaTaSor i si komi si a

mar j ni s r i f i s saer TaSor i so i ni ci ati va

saer TaSor i so sazRva o or gani zaci a

zemoqmedebi s Sef asebi s saer TaSor i so asoci aci a

bunebi s konser vaci s saer TaSor i so kavSi ri (IUCN) da mi si dacul i ter i tor i ebi s mso fl i o komi si a, ekosistemebi s mar Tvi s komi si a da saxeobebi s gadar Ceni s komi si a

veSapebi s r ewi s mar egul i r ebel i saer TaSor i so komi si a

UNESCO-s adami ani sa da bi osfer os progr ama

r amsar i s konvencia War bteni ani ter i tor i ebi s Sesaxeb

gaer os kl i mati s cvl i l ebi s Car Co konvencia

gaer os konvencia sazRva o kanonmdebl obi s Sesaxeb

gaer os konvencia gaudabnoebasTan br Zo l i s Sesaxeb

gaer os ganvi Tar ebi s progr ama (UNDP)

gaer os gar emos dacvi s progr ama (UNEP) da mi si mso fl i o konser vaci s moni tor i ngi s centr i

gaer os for umi tyi s saki Txebze

UNESCO-s mso fl i o memkvi dr eobi s centr i

mso fl i o banki

BirdLife International

Conservation International

Fauna and Flora International

The Nature Conservancy

Wildlife Conservation Society

World Resources Institute

World Wild Fund for Nature (WWF)

mkvi dr i da adgi l obr i vi Temebi

ker Zo seqtori

Sesabami si er ovnul i r egi onul i da saer TaSor i so ar asamTavr obo da sxva or gani zaci ebi

dacul i teritoriebis Sesaxeb samuSao
pr ogr ami s daner gvi s saxel mZRvanel o

IV. dacul i ter i tor i ebi s Sesaxe b samuSao pr ogr ami s
daner gvi s saxel mZRvanel o

1. sawy i si etapi

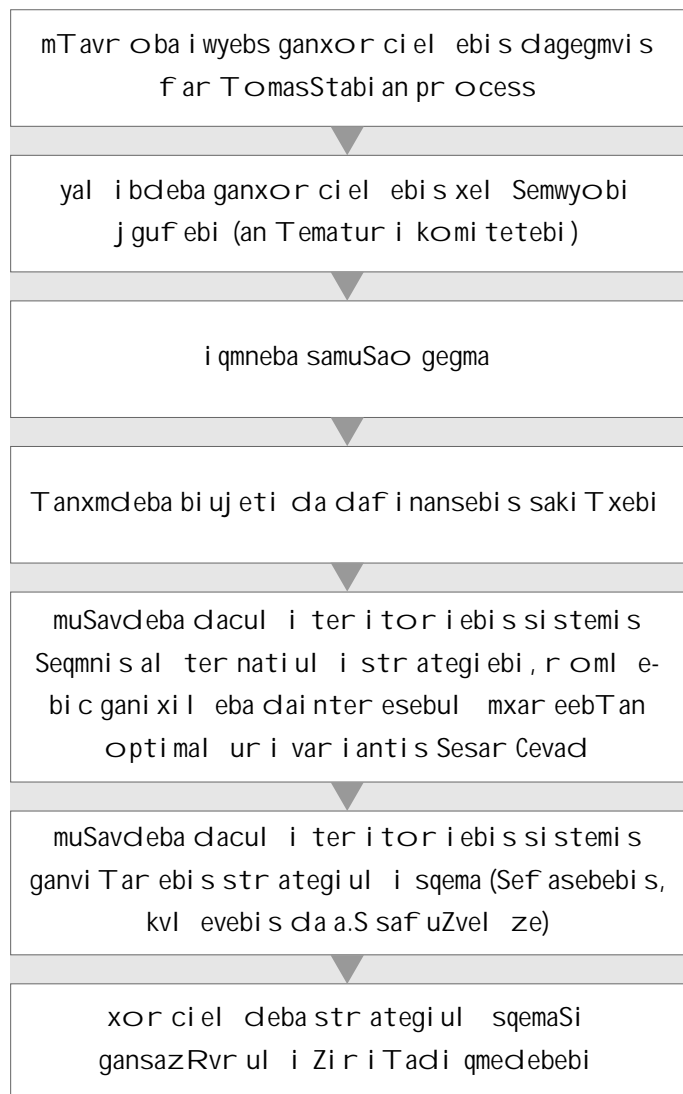
dacul i ter i tor i ebi s r epr ezentaci ul i si stemebi s Sesaqmnel ad pr ogr ami T gansazRvr ul i qmedeb ebi integrir ebul ad unda ganxor ci el des. mni Svn el ovani a msofl ios sxva kuT xeebSi mi Rweul i pr ogr esi s gaTval i swi nebac. dacul i ter i tor i ebi s pr ogr ama qmedeb ebi s zogadi Car Coa. Sesazl ebel ia, xSi r ad saWi r o gaxdes mi si mor geba qveyanaSi ar sebul konkr etul gar emoebebTan.

er ovnul doneze ganxor ci el ebi s mxar damWer i par tni or ul i ur Tie r Tobebi . konvenci s mxar eebma unda Sei muSaon dacul i ter i tor i ebi s pr ogr ami s er ovnul doneze ganxor ci el ebi s gegma qveyni s konkr etul i saWi r oebebi s gaTval i swi nebi T. r amdeni me qveyanaSi pr ogr ami s ganxor ci el ebi s xel Sewyobi s mi zni T Sei qmna j guf ebi , r oml ebi Si c Sedi an er ovnul i samTavr obo uwebebi s, ar asamTavr obo or gani zaci ebi sa da sxva dai nter esebul i mxar eebi s (magal iTad, mkvi dr i Temebi s) war momadgenl ebi .

j guf i s wevr or gani zaci ebs Sor i s gaf or mebul ia xel Sekr ul ebebi , r oml ebi Tac gansazRvr ul ia Zi r i - Tadi qmedeb ebi , vadebi da pasuxi s- mgebl obebi er ovnul i ganxor ci el ebi s gegmi sa da pr ogr ami s Sesabami sad. magal iTad, br azi l i aSi 30-ze metma or gani zaci am da

samTavr obo uwebam xel i moawer a of i ci al ur xel Sekr ul ebas pr ogr ami s ganxo- r ci el ebi s pr ocesSi TanamSr oml obi s Sesaxe b. mTavr obi s xel mZRvanel obi T, agr eTve, Sei qmna eqvsi j guf i , r oml ebi c muSaoben pr i or i tetul saki Txebze. er ovnul doneze ganxor ci el ebi s gegma gansazRvr avs momaval aTwl eul Si dasaner g qmedeb ebs. mi si SemuSavebi saTvi s saWi r o etapebi war modgeni l i a pi r vel sqemaze.

sqema 1: er ovnul doneze ganxor ci el ebi s gegmi s komponentebi

ar sebul pr ocesebTan kavSi r ebi s d amyar eba. bevr qveyanaSi pr ogr ami s er ovnul doneze ganxor ci el eba pi r dapi r kavSi r Si a ukve mi mdi nar e an dawyebi s fazaSi myof sxva pr ocesebTan, magal iTad, bi omr aval fer ovnebi s er ovnul i strategi sa da moqmedebaTa gegmebi s (NBSAPs) gadaxal i sebi s mcdel obebTan, gl obal ur i gar emosdacvi Ti fondi s (GEF) da sxva donor ebi s mi er daf i nansebul i or mxr i vi pr oeqtebi s dagegmar ebi s fazebTan, an dacul ter i tor i ebze pasuxi smgebel i uwyebebi s strategi ul i dagegmar ebi s pr ocesTan.

infor maci i s Sef aseba da Segroveba. pr ogr ami s Tanaxmad, mi si ganxor ci el ebi s pi r vel fazaSi aucil ebel i a di di mocul obi s infor maci i s mopoveba da sxvadasxva ti pi s Sef asebebi s Catar eba (i xi l eT Canar Ti).

Canar Ti : pr ogr ami s ganxor ci el ebi sTvi s saWi r o infor maci a

- dacul i ter i tor i ebi s ekol ogi ur ad r epr ezentaci ul i si stemi s Seqmni s xel i s SemSI el i xar vezebi s anal i zi .
- dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s ar sebul i gegmebi s statusi .
- Zi ri Tadi saf r Txeebi dacul i ter i tor i ebi saTvi s.
- dacul i ter i tor i ebi s aRdgeni s SesaZl ebl obebi .
- ekonomiku ri da soci al ur -kul tur ul i gavl ena mkvi dr da adgil obr i v Temebze.
- mmar Tvel obi s ar sebul i da axal i model ebi s ganmsazRvr el i pol i ti ka.
- er ovnul i da sakanonmdebl o pol i ti ki s Car Coebi .
- dacul i ter i tor i ebi s daf ar ul i da cxadi ekonomiku ri da soci al ur i sar gebel i .
- SesaZl ebl obebi s gaZl i er ebi s saWi r o ebebi .
- ar sebul i codni sa da gamocdi l ebi s gadaxedva.
- ar sebul i saWi r o ebebi sa da xar vezebi s fi nansur i anal i zi er ovnul doneze.
- dacul i ter i tor i ebi s dagegmar ebi sa da mar Tvi saTvi s saWi r o instr umentebi .
- samecni er o da teqni kur i TanamSr oml obi s saWi r o eba.
- dacul i ter i tor i ebi s amJamad gamoyenebul i standar tebi (mag., dagegmar eba, mar Tva da a.S.).

qveმოT moyvani l i anketa Sei ZI eba daegzavnos dacul i ter i tor i ebi s Tanam Sr oml ebs da dai nter esebul mxar eeb s. ma Tgan mi Rebul i in f or ma ci a mni Svel ova ni a pr ogr ami T gansaz Rvr ul i zogi er Ti Sef asebi s gansaxor ci el ebl ad.

samagal iTokiTxvari dacul i ter i tor i ebi s menejer ebi s Tvi s

- raar ismar Tvis Zi r iTadi mi znebi?
- aqvs Tuar a dacul ter i tor i asmar Tvis gegma?
 diax, axali, diax, magram Zveli ara
- ra Zi r iTadi safr Txeebi emuqreba dacul ter i tor i as?
- dacul i ter i tor i a Si bi omr aval fer ovnebis ra Zi r iTadi Ri rebul ebebi da obieqtebia, romel Tacswir deba T dacva?
- aRdgeni sr asa Sual ebebi /saWi r oebebi ar sebobs?
- cxovr obs Tuar amosaxl eoba dacul i ter i tor i is saz Rvr ebSi?
- iyenebs Tuar adgil obrivi mosaxl eoba dacul i ter i tor i is resur sebs?
- rogor monawil eobs adgil obrivi mosaxl eoba Sesabami spr ocesebsi?
- rogor monawil eoben adgil obrivi Temebi?
- iZi eva Tuar a dacul i ter i tor i a pir dapi r ekonomikur sar gebel s? aRwevs Tuar a es sar gebel i imadami anebamde, roml eb zedanaxar jebis yvel aze didi wil i modis?
 gar emos dacvi Ti momsaxur eba? (er ozi a, wyl is xar isxi dasxv.)
 tur izmi?
 resur sebi smdgr adi gamoyeneba?
- ar is Tuar a dacul i ter i tor i a tr ans saz Rvr o?
 diax ara
- ar sebobs Tuar a moni tor ingi s sistema?
 ara diax, magram Sez Rudul i sr ul i
- efeqtur ad mar Tvis uzrunvel yofis Tvis SesaZl ebl obebis gaZl ier ebi s ra Zi r iTadi saWi r oebebi ar sebobs?
- ramdeni a amJamad dasamomavl od yovel wli ur ad saWi r of i nansi r eba dar ogor Seef ar deba igi r eal ur ad xel mi sawvdom daf i nasebas?
- ra Zi r iTadi instr umentebi asaWi r o efeqtur ad mar Tvis uzrunvel sayof ad?
- ra Zi r iTadi kvl ebebi s Catar eba ar isauci l ebel i efeqtur ad mar Tvis uzrunvel sayof ad?

sxva qveynebis gamocdil ebis gaziar eba. sxvadasxva qveynebis programis ganxorciel ebis angari Sebi ganTavsebul ia PALNet-isa (<http://palnet.whirl-i-gig.com/new/>) da biomraval ferovnebis konvenciis informaciuli uzrunvel yofis meqanizmis vebgverdebze (<http://www.biodiv.org/chm/default.aspx>). sxva qveynebis gamocdil ebis gaziar eba SeiZleba daexmaros konvenciis zogierT mxares erovnul doneze ganxorciel ebis procesisufroefeqturad war marTvaSi.

programaver ganxorciel deba war matebul ad sakmarisiraodenobis moqmedi pirebis CarTvis, saWiroebebis Sesaxeb konsensusis miRwevis da partnioruli urTierTobebis Camoyalibe bis gareSe. Zalze mniSvnelovania, rom mosaxleobam gaicnobi eros qveyanaSi daculi teritoriebis sistemisar seobis Rirebul eba da Camouyalibdespozituri ganwyobamis marT.

2. daculi teritoriebis sistemebis Seqmna da ekosistemuri midgoma

მოკლედწერა

programis upirvel esim zania xeli Seuwyos TiToeul qveyanaSi daculi teritoriebis ფუნქციური, ეფექტური და ეკოლოგიურად უყვეტი სისტემების Seqmnas. saWiroebis SemTxvevaSi daculi teritoriebis sistema Sesazleoa kveTdes saxel mwiფოს sazRvrebis. amastan daculi teritoriebi integrირებული unda iqnes miwis, wylisa da zRvis ar eal ebis marTvaSi. erovnul სისტემებს TavianTi wli unda SehqondeT daculi teritoriebis გლობალური ქსელის ფუნქციონირებასი, unda faravdnen sakmarisad farTo ar eal ebs, ratamatsi war modgenili iyos yvela saxeoba da ekosistema da, amastanave, uzrunvel yofili iqnes msolfios biomraval ferovnebis grZel vadiანი usaf rTxoeba.

მიზნები და ამოცანები

მიზანი 1.1	daculi teritoriebis erovnuli da regionuli სისტემების დაარება, გაZlier eba da გლობალური ქსელი integrირება გლობალურ doneze SeTanxmეbul მიზნების მსარვევად
ამოცანა	<p>kompl eqსური, რეპრეზენტაციული და ეფექტურად მართული ხმელეთის (2010 wl amდე) და sazRვაო (2012 wl amდე) erovnuli da regionuli daculi teritoriebis სისტემების გლობალური ქსელის Camoyalibe ba, rac wli l s Seitanს:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) biomraval ferovnebis Semcir ebis tempis mniSvnelovani Senel ebis Sesaxeb konvenciis strategiული გეგმისა და mdგრადი განვითარების msolfiosამიტის მიზნების მრევასი; (ii) ataswleulis განვითარების მიზნების – kerZod, me-7 მიზნის (გარემოს დაცვითი mdგრადობის უზრუნველყოფა) მირევისი; (iii) mcenar eTakონსერვაციის გლობალური სტრატეგის განxorciel ebaSi.

<p>mi zani 1.2</p> <p>amocana</p>	<p>dacul i teritoriebi s integrir eba xmel eTisa da zRvis ufro far To l andSaftebSi da seqtor ebSi, imgvar ad, rom uzrunvel yofil i iqnes maTi ekol ogi ur i struqtur isa da funqci ebi s Senar Cuneba.</p> <p>2015 wl amdeyvel adacul i teritoriebi s adamaTi sistemebi s integrir eba xmel eTisa da zRvis ufro far To l andSaftebSi da Sesabamis seqtor ebSi, ekol ogi ur i uwyvetobis gaTval iswinebi T, ekosistemur i midgomi sa da, sadac saWiroa, ekol ogi ur i qsel ebi s gamoyenebi s meSveobi T.</p>
<p>mi zani 1.3</p> <p>amocana</p>	<p>regionul i qsel ebi s, tr ansasazRvro dacul i teritoriebi sa da saxel mwi foTaSor is mosazRvre dacul teritoriebs Sor is TanamSr oml obi s Seqmna da gaZl ier eba</p> <p>2010/2012 wl ebi saTvis Sei qmnas da gaZl ier des tr ansasazRvro dacul i teritoriebi, saxel mwi foTaSor is mosazRvre dacul i teritoriebi s TanamSr oml obi s sxva formebi da regionul i qsel ebi, bi omr aval - fer ovnebi s konser vaci isa da mdgr adi gamoyenebi s, ekosistemur i midgomi s danergvi sa da saer TaSor iso TanamSr oml obi s gaumj obesebi s mi zni T.</p>

konteqsti

pr ogr ami s mi zani a, daexmar os qveynebs dacul i teritoriebi s er ovnul i sistemi s ganvi Tar ebaSi, roml ebSi c dacul i iqneba yvel a saxeobis sicocxl isunar iani popul aci ebi dayvel a ti pi sekosistemebi .

pr ogr ama xazs usvams, rom dacul i teritoriebi s sistema unda iyos kompl eqsur i, ef eqtur ad mar Tul i da ekol ogi ur ad r epr ezentaci ul i. cnebebi `kompl eqsur i- da `ekol ogi ur ad r epr ezentaci ul i- dacul i teritoriebi s dagegmar ebi s etapzeve kar gad unda gavacnobier oT. isini gul isxmoben, rom dacul i teritoriebi sivr cul ad unda moicavdnen yvel a ekosistema sa da saxeobaTa sicocxl isunar ian popul aci ebs. amastan, cnobil i qar izmatul i saxeobebis dacvis mi zni T Seqmnil i cal keul i nakr Zal ebi unda gar dai qmnas dacul i teritoriebi s sistemad, romel ic mTel i bi omr aval fer ovnebi s `ki do bani -i qneba.

r eal ur ad, bevr i qveyana ver SeZl ebs gamoyos sakmar i sad di di far Tob i mi saTvis, raTa dacul i teritoriebi s far gl ebSi yvel a saxeobis konser vaci a moaxer xos. ami tom gansakuT rebul mni Svel obas iZens dacul i teritoriebi s qsel ebi s koncefcia. izol irebul i dacul i teritoriebi, roml ebic mxol od er Ti konkr etul i habi tati T Semoi far gl ebi an, dr oTa ganmavl obaSi Ti T qmi syovel Tvis dgebi an sicocxl isunar ianobi s Senar Cunebi s probl emis wi naSe. dacul i teritoriebi war modgenil i unda iqnes xmel eTisa da wyl is habi tatebi s mozai kis saxi T, roml ebic Tu sr ul ad bunebr i vi ar i qnebi an, saxeobebis gadaadgil ebi sa da ekol ogi ur i pr ocesebi s mTl i anobi s Senar Cunebi s pi r obebs mai nc Seqmni an. agr eTve, mni Svel ovani a sxvadasxva dacul teritoriebi s ar sebul i habi tatebi s dakavSi r eba,

buf er ul i zonebis (sadic nebadar Tul ia mxol od iseTi saqmianoba, romel ic ar azianebs dacul i teritoriis integrul obas), biologiuri der efnebi sa da „ekologiuri kunzul ebis“ (habitatebi, sadac migirirebad saxeobebs SeCereba SeuZliaT)meSveobiT.

imis gamo, rom dacul i teroriebis logikuri sazRvrebis saxel mwi fo sazRvrebis yovel Tvis ar gasdevs, programa iTval iswinebs transsazRvro dacul i teroriebis Seqmnis aucil ebl obas. amJamad ms ofli oSi TiTqm is 200 transsazRvro dacul i teritoria ar sebobs da gamoiyeneba mar Tvis meTodebis far To speqtri: sazRvris sxvadasxva mxares mdebar e dacul i teroriebis menejer ebis TanamSroml obidan srulad integr irebul er Tobl iv mar Tvamde. xSir ad transsazRvro dacul i teroriebis Seqmna poli tikuri pro bl emebis an omebis gamo fer xdeba. Tumca dacul teroriebze pasuxismgebel i uwyebebi, konfli qtebis mi uxedavad, ma inc ganagr Zoben er TmaneTTan TanamSroml obas, maSi nac ki, Tuki aseTi TanamSroml oba saxel mwi foebis mi er ofi cial ur ad ikr Zal eba. amis magal i Tebi augandaSi, ruandaSi da kongos demokr ati ul r espubl i kaSi.

ekologiuri Tval sazrisi T saukeTeso adgil mdebar eobis Ser Ceva, qveyanaSi an regionSi dacul i teroriebis sabol oo str uqtur is Sesaxeb SeTanxmebis xangr Zl i vi procesis mxol od sawyisi etapi a. Zal ian mni Svel ovani a adgil obr iv doneze gamWvir val e da ar sobri vi konsul taci ebis gamar Tva. gadawyvetil ebebi unda mi i Ron ara mxol od dacul i teroriebis adgil mdebar eobis, ar amed imis Sesaxebac, vin da rogor unda mar Tos isini . es saki Txebi mni Svel ovani a dacul i ter i tor i ebi ssi stemi sstr uqtur i sada for mi ssabol oo gansazRvri saTvis.

qmedebebi

zemoT aRni Snul i mi znebis mi saRwevad progr amaSi gansazRvri ul ia 16 qmedeba; i sini sxvadasxvasfer oebis far To speqtr smoi caven:

- 2006 wl amde dacul i ter i tor i ebi sdr oSi gansazRvri ul i dar aodenobr ivad Sef asebadi amocanebi sa da indikator ebis SemuSaveba er ovnul da r egi onul doneebze (qmedeba 1.1.1);
- 2006 wl amde er ovnul da r egi onul doneebze ar sebul i xar vezebis anal izis ganxor ci el eba, raTa dadgindes, sad ar is saWi ro axal i dacul i ter i tor i ebi s Seqmna, dacul i ter i tor i ebi s r epr ezentaci ul i sistemis Camoyal i bebi saTvis (qmedeba 1.1.5);
- 2006 wl amde dacul i ter i tor i ebi s daar seba yvel aze mni Svel ovan adgil ebSi, rogor icaa xel uxl ebel i, Seucvl el i, safr Txis wi naSe myofi bunebr i vi ar eal ebi, gadaSenebis safr Txis wi naSe myofi saxeobebs habitatebi, mtknar i wyl ebi sada zRvi sekosistemebi (qmedeba 1.1.2 da 1.1.3);
- 2009 wl isTvis xar vezebis anal izis Sedegad gamovl enil i ter i tor i ebi s dacul ad gamocxadeba da ekologiur ad r epr ezentaci ul i dacul i ter i tor i ebi s sistemebis Seqmnis dasr ul eba xmel eTis (2010 wl isatvis) da zRvis (2012 wl isatvis) gar emoSi (qmedeba 1.1.6);

- 2006 wl amde mmar Tvel obis axal i model ebis danergvis, dacul i teritoriebis ufro far To xmel eTisa da zRvis landSaf tebsi dasi Rar ibis daZl evi sstrategi ebSi Car Tvis SesaZl ebl obebis Sef aseba, xol o 2008 wl amde integraciis gaZl ier ebis zonebis ganxorciel eba, rogori caa bufer uli zonebi sada ekol ogi ur i der efnebi s Seqmna, aRdgena da sxva (qmedebebi 1.1.4 da 1.2.1-1.2.5).
- TanamSroml oba tr anssasazRvro, maT Soris, er ovnul i iur isdiqciis mi RmasazRvaodacul i teritoriebis Seqmni smi mar Tul ebi T (qmedebebi 1.3.1-1.3.4).

qmedebebis ganxorciel ebis SesaZl onabijebi

konsultaciebi er ovnul doneze: Tanamonawil eobiTi mi dgomis gamoyenebi T unda ganxorciel des konsultaciebi er ovnul doneze. Seswavi l i unda iqnes dacul teritoriebze (maT Soris saTemo an kerZo dacul teritoriebze) arsebul i konservaciu l i initiativebi. unda SeTanxmdes dasacavi teritoriebis sazRvebi, bi omraval fer ovnebis konservaciis droSi gansazRvur uli da raodenobrivad Sefasebadi amocanebi dawar matebi sindikator ebi .

ekol ogi ur i xar vezebis anal izi: ekol ogi ur i xar vezebis anal izi iwyeba er ovnul doneze bi omraval fer ovnebis konservaciis far To xedvis ur Tier TSeTanxmebis Semdeg, magal iTad, rogori caa gadaSenebis saf rTxis wi naSe myofi yvel a saxeobis konservaciisken mi mar Tul i qmedebebis prioritizacia da maTi dacvi saTvis mni Svel ovani habitatebis identifi cireba. ekol ogi ur i xar vezebis anal izis saf uZvel ze gansazRveba bi omraval fer ovnebis konservaciis saWi roebebi, potenci ur i dacul i teritoriebi, ekol ogi ur i der efnebi sada bufer uli zonebis CaTvl iT.

ekol ogi ur i xar vezebis anal izis rogorc martivi, ise rTul i meTodebis Zir iTadi etapebia: (i) bi omraval fer ovnebis saTvis mni Svel ovani areal ebis gansazRvada ra ukazedatana; (ii) arsebul i dacul i teritoriebis rukebzedatana; (iii) am ori informaciis Sejer ebis saf uZvel zexar vezebis gamovl ena (sqema 2). ekol ogi ur i xar vezebis anal izi unda iTval iswi nebdes iseT biol ogi ur maxasi aTebl ebs, rogori caa endemur i, gl obal ur ad i Svi aTi an gadaSenebis saf rTxis wi naSe myofi saxeobebi. amgvari anal izi xel s uwyobs regi onul i dagegmar ebis qmedebes, magal iTad, bi omraval fer ovnebis konservaciis ekoregi onul i gegmi s SemuSavebas da aseve imadgil ebis identifi cirebas, sadac aucil ebel ia tr anssasazRvro dacul i teritoriebis Seqmna an regi onul i TanamSroml obis sxva forme bis ganvi Tar eba.

mosazrebebi tr anssasazRvro saki Txebeze: radgan migr irebadi saxeobebi iyeneben ekosistemebis damakavSirebel sazRvaod, saxmel eTo da sahaer o gzebis bunebr iv qsel ebs, roml ebi c xSi rad saxel mwi fo sazRvebs kveTen, aucil ebel ia mezobel qveynebtan TanamSroml oba. aseTi TanamSroml obis saTvis kar gi dasawyisi iqneoda saer To semi nar is mowyoba, romel zec SesaZl ebel i iqneba tr anssasazRvro an Ri a zRvis dacul i teritoriebis potenci ur i adgil mdebar eobis wi naswar i gansazRvra.

konsultaciebi dai nter esebul pi rebTan: unda Catar des konsultaciebi arsebul i da potenci ur i dacul i teritoriebis gar Semo mcxovre bmkvi dra adgil obr iv TemebTan da SeTanxmdes ori v mxar i saTvis mi saRebi potenci ur i dacul i

teritoriebi srul i paketi. dai nter esebul mxar eebTan Sexved- r ebi s p r o c e s i u n d a i T v a l i s w i n e b d e s a d g i l o b r i v p i r o b e b s : T u r a m d e n a d u W e r s m x a r s a d g i l o b r i v i m o s a x l e o b a d a c u l i t e r i t o r i i s a r s e b o b i s i d e a s , r o g o r x e d a v s i g i m i s i m a r T v i s a d a z e d a m x e d v e l o b i s f o r m e b s . p i r v e l e t a p z e m n i S v n e l o v a n i a d a i n t e r e s e b u l i m x a r e e b i s s a k m a r i s a d f a r T o w a r m o - m a d g e n l o b i s S e k r e b a d a t e r i t o r i i s d a c v i s s a w y i s a m o c a n e b z e S e T a n x m e b a . z o g i e r T m a q v e y a n a m i k i s r a d a c u l i t e r i t o r i e b i s m n i S v n e l o v n a d g a f a r - T o e b i s v a l d e b u l e b a , r i T a c g a m o x a t a b i o m r a v a l f e r o v n e b i s d a c v i s a d m i s e r i o z u l i d a m o k i d e b u l e b a

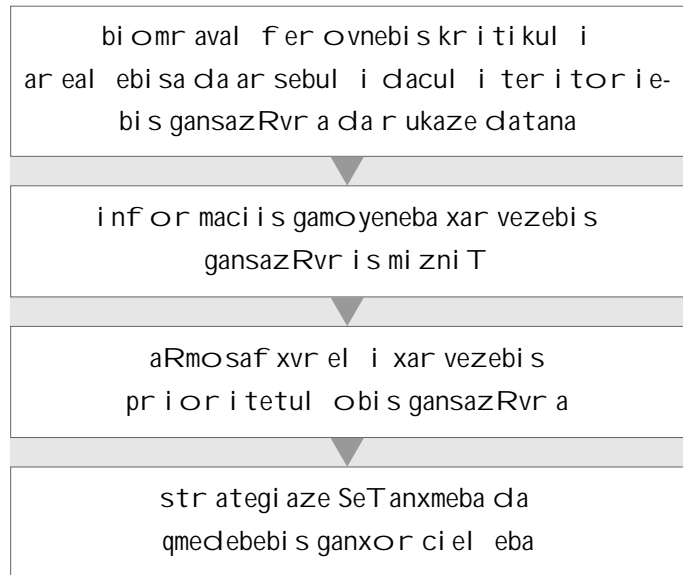
(magali Tad, 2003 wel s madagaskar ma mi znad dai saxa samjer gaezar da dacul i teritoriebi s far Tobi). Tumca, aucil ebel ia aseTi val debul ebi s Sesrul ebi s detal ebi s adgil ze gaanal izeba da dai nter esebul mxar eebTan konsul taciebi s Catar eba.

mmar Tvel obis model ebi s ganxil va: Seswavi l i unda iqnes mmar Tvel obis sxvadasxa model i , r o g o r c q v e y a n a S i a r s e b u l i , i s e s x v a q v e y n e b i s g a m o c d i l e b i s g a T v a l i s w i n e b i T . m i u x e d a v a d i m i s a , r o m d a c u l i t e r i t o r i e b i s u m r a v l e s o b a s u n d a m a r T a v d e s d a i c a v d e s s a x e l m w i f o , a u c i l e b e l i a s x v a m o d e l e b i s g a n x i l v a c , r o g o r i c a a s a T e m o d a k e r Z o d a c u l i t e r i t o r i e b i d a T a n a m m a r T v e l o b i s s x v a d a s x v a f o r m e b i . m a r T v i s m i z a n i S e i Z l e b a c v a l e b a d i i y o s m k a c r i d a c v i d a n r e s u r s e b i s m d g r a d i g a m o y e n e b i s u z r u n v e l y o f a m d e , m a r T v i s t r a d i c i u l i m e T o d e b i s g a T v a l i s w i n e b i T .

mar Tvis yvel aze eqtur i sistemi s Ser Cevias aucil ebel ia bi omr aval fer ovnebi s konser vaci asa da adami ani s sasi cocxl o saWi roeb ebs Soris Sesabami si bal ansis dacva. Sei Zl eba zogjer mi gvaCndes, rom bi omr aval fer ovnebi s mkacr i dacva sauke Teso gadawyvetil ebaa misi Senar Cunebi saTvis. Tumca gar dauval ia momxmar ebel Ta, ker Zod ki, aseTi teritoriebi s gar Semo mcxovr ebi mosaxl eobi s saWi roeb ebi s gaTval i swi neba, r a c x S i r a d m o i T x o v s d a c u l i t e r i t o r i e b i s m a r T v i s g a n s x v a v e b u l i m o d e l e b i s d a n e r g v a s . n a k l e b a d m k a c r a d d a c u l i , m a g r a m k a r g a d m a r T u l i t e r i t o r i e b i b i o m r a v a l f e r o v n e b i s S e n a r C u n e b a s g a c i l e b i T u f r o e f e q t u r a d u z r u n v e l y o f e n , v i d r e t e r i t o r i e b i , r o m l e b i c T i T q o s m k a c r a d k o n t r o l d e b a , m a g r a m s i n a m d v i l e S i m a T i r e s u r s e b i a r a l e g a l u r a d g a m o i y e n e b a . m a r T v i s s x v a d a s x v a m i d g o m e b i s g a m o y e n e b a s T a n d a k a v S i r e b u l i g a m o c d i l e b a i z r d e b a d a q v e y n e b s s u l u f r o m e t i k o n k r e t u l i m a g a l i T i s , s a x e l m Z R v a n e l o s d a m o d e l i s g a m o y e n e b i s s a S u a l e b a a q v T .

ekosistemur i midgoma: ekosistemur i midgomi s meSveobi T dacul i teritoriebi s integrir eba konser vaci s ar sebul i midgomebi s far To speqtr Si, dacul i

sqema 2. ekologiuri xar vezebis analizi setapebi

teritoriebis efiqtur i sistemis Seqmnis xangr ZI i vi, Tumca Zal ze mni Svel ovani etapia. amas Sei ZI eba mohyves dacul i teritoriebis far To I and Saf te bSi integrir ebi saTvis aucil ebel i meqanizmebis Semu Saveba, magal i Tad, regionul i dagegmar ebis da far Tomas Stabi ani proeqtebi saTvis gar emoze zemoqmedebis Sef asebi s daner gva.

instrumentebi da resur sebi

mi znebi daxar vezebi sanal izi

mr aval par tni or Tan Tanam Sr oml obi T bi o mr aval fer ovnebi s konvenci s samdi vno amzadebs teqnikur rekomendaci ebs dacul i teritoriebis sistemebSi ekol ogi ur i xar vezebi s er ovnul i Sef asebi s Casatar ebl ad. saxel mZRvanel o gamoqveyndeba samdi vnos vebgver dze: <http://www.biodiv.org>

r amdeni me organi zaci am Sei mu Sava bi o mr aval fer ovnebi s konser vaci s gl obal ur i mni Svel obi s mqone adgi l ebi s gansaz Rvr i sme To do l ogi a, ma T Sor i saa:

mul ovani gada Senebi s al iansi s `saxe o ba Ta gada Senebi s ma Ra l i r i ski s mqone adgi l ebi - (<http://www.zeroextinction.org>);

`endemur i fr i nvel ebi s ar eal ebi ” (http://www.birdlife.net/action/science/endemic_bird_areas/);

`ty i s Sem o r Ceni l i masi vebi ” (<http://www.globalforestwatch.org/english/index.htm>);

`fr i nvel Ta Tvis mni Svel ovani adgi l ebi ” (<http://www.birdlife.net/action/science/sites/>);

`mcenar e Ta mni Svel ovani ar eal ebi evr opa Si ” (http://www.plantlife.org.uk/downloads/ipa/Identifying_IPAs_in_Europe_Site_Selection_Manual.pdf);

`bi o mr aval fer ovnebi s sakvan Zo adgi l ebi ” <http://portals.conservation.org/downloads/storedfile/Document/0x30e5b57e63ac3243b13d74733f377762.pdf>);

`saer Ta Sor i so mni Svel obi s War bteni ani ter i tor i ebi ” (<http://ramsar.org/sitelist.pdf>).

agr e Tve, Sei ZI eba konser vaci s pr i or i tete bi s ganmsaz Rvr el i r amdeni me gl obal ur i sistemi s gamoyeneba, Tumca ma Ti mas Stabe bi mni Svel ovnad sci l deba xar vezebi s er ovnul i anal izi s mas Stabebs. ma T Sor i s a Rsani Snavi a:

`bi o mr aval fer ovnebi s cxel i wer til ebi ” (<http://www.biodiversityhotspots.org/xp/Hotspots>);

`mcenar eul i mr aval fer ovnebi s centr ebi ” (<http://www.nmnh.si.edu/botany/projects/cpd/>);

`gl obal ur i mni Svel obi s 200 ekol ogi ur i regi oni ” (<http://www.panda.org/resources/programmes/global200/pages/list.htm>);

`dacul i ter i tor i ebi s xar vezebi s gl obal ur i anal izi ” (<http://portals.conservation.org/downloads/storedfile/Document/0x7f0a45b122b828489b23bb76013344c6.pdf>);

`ms of l i os bunebr i vi, mdi dar i bi o mr aval fer ovnebi s adgi l ebi - (<http://www.conservation.org/xp/CIWEB/regions/priorityareas/wilderness/>).

IUCN- ma mo amzada detal ur i saxel mZRvanel oebi saz Rvao dacul i ter i tor i ebi saTvis (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/mpa_guidelines.pdf), agr e Tve saxel mZRvanel o

sauketeso praqtika erovnul dacul iteritoriebis sistemisdagegmvi stvis-
(http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Nat_Sys_Planning.pdf).

samxretuel sisaxal ierovnul iparkebis samsaxur ma da Tanamegobr obis samecni eroda samr ewel okvl evisor gani zaci am (CSIRO) Seimuses konser vaci s dagegmvi scxr aetapi ani sistemat ur imetodi, rac ukve gamoiyenes avstrali asi, samxret afr i kasa da CineTsi. (http://www.nature.com/cgi-taf/DynaPage.taf?file=/nature/journal/v405/n6783/full/405243a0_fs.html).

The Nature Conservancy-s SemuSavebul i aqvs ekoregionebis far gl ebSi konser vaci sadgil ebi sada amocanebis Ser Cevi sada SeTanxmebis detal ur i sistema, romel sac imedis geografi is dizaini ewodeba (<http://conserveonline.org/2000/11/b/GOH2-v1.pdf>).

The Wildlife Conservation Society-s I andSaf tur i saxeobe bis strategi a dacul iteritoriebs gansazRvr avsimcxovel Ta ar eal ebi smixedvi T, romel Tac didi da ekologi ur admraval ferovani iteroria sWir deba T (http://wclsivinglandscapes.com/media/file/Sanderson_et_al_20021.pdf).

kanadisel ur i bunebis ms of l i of on d ma (WWF Canada) Seimusa bi omraval ferovnebis dacul obis statusi s gansazRvr is metodologi a.

tr anssasazRvr o dacul i ter i tor i ebi

IUCN-s SemuSavebul i aqvs detal ur i saxel mZRvanel otr anssasazRvr o dacul i ter i tor i ebi s Seqmni sada mar Tvis aTvis (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Transboundary_guide.pdf).

evropi s bunebi sada bunebrivi parkebis federaci am (EUROPARK Federation) mo amzada msgavsi saxel mZRvanel o `evropi s dacul iteritoriebs Soris tr anssasazRvr o TanamSroml obis Zir iTadi princi pebi -, romel ic gansakuTrebul yur adRebas evropas utmobs.

mar Tvis model ebi

IUCN-is gar emos dacvi Ti, ekonomikuri da social ur i poli tiki s komisi am da gar emosa da ganvi Tar ebi s saer TaSoriso insti tutma detal ur ad gamoikvl ies dacul iteritoriebi sada bunebrivi resur sebis mar Tvis sxvadasxva model i (<http://www.iucn.org/themes/ceesp/Publications/Publications.htm>).

im dacul iteritoriebis magal i Tebi, romel ebsac mar Taven adgil obrivi Temebi, war modgeni lia dokumenti mkvidri da adgil obrivi Temebi da dacul iteritoriebi, samar TI i ani da gaumj obesebul i konser vaci saken-. (<http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/guidelines.htm>).

detal ur i procesi, romel is meSveobi Tac dacul iteritoriebis menejer ebs SeuZli aT mar Tvis Sef aseba da gaumj obeseba, aRwer il ia dokumenti `mar Tvis Sef aseba, dacul iteritoriebi stvis Tanamonawil eobis procesi s saxel mZRvanel o- (http://www.iucn.org/themes/ceesp/Wkg_grp/CMWG/EVALUATING%20GOVERNANCE%20HANDBOOK.doc).

ekosistemur i mi dgoma

bi omraval ferovnebis konvenci s far gl ebSi SemuSavebul ia ekosistemur i mi dgomi s princi pebi, rac konser vaci s far Tomas Stabi ani Car Cos Seqmni s saSual ebas i ZI eva (<http://www.biodiv.org/programmes/cross-cutting/ecosystem/default.asp>).

IUCN-i s ekosistemebi s mar Tvis komisi a muSaobs ekosistemur i mi dgomi s daner gvaze (<http://www.iucn.org/themes/cem/ea/index.htm>).

Conservation International-ma moamzada saxel mZRvanel o dagegmvi sa da ganxorci el ebi sTvis - `konser vaci is der ef nebi - da msgavsi saxel mZRvanel o-`mdgr adi l andSaf tebi s di zai ni - (<http://portals.conservation.org/downloads/storedfile/Document/0xc4a7d211dcceca40972c8470ed319705.pdf>).

kanadi s par kebi s samsaxur ma (Parks Canada) Sei muSava xmel eTi sa da zRvi s si stemebi s dagegmvi s meT o d o l o gi a (http://www.pc.gc.ca/docs/v-g/nation/pdf/SysPlan_e.pdf).

r amsar i s konvenci s f ar gl ebSi SemuSavebul ia saxel mZRvanel o `War bteni ani ter i tor i ebi s konser vaci s da goni vr ul i gamoyenebi s i ntegr i r eba mdi nar eTa auzebi s mar TvaSi - (http://www.ramsar.org/key_guide_basin_e.htm).

WWF-ma da IUCN-ma Sei muSaves d o k u m e n t i `t y e T a i ntegr i r ebul i dacva, mar Tva da aRdgena l andSaf tur doneze- (<http://www.panda.org/downloads/forests/wwfpmrlandscapeapproach.pdf>).

gansakuTrebul i sakiTxi: sazRvaodacul i ter i tor i ebi

zRvi s ekosistemebi mwi r ad ar i s war modgenil i dacul i ter i tor i ebi s msofl i o qsel Si . es sakiTxi ai saxa VII/5 gadawyvetil ebaSi da mi s Tanamdev zRvi sa da sanapi r os bi omr aval fer ovnebi s pr ogr ami s mesame el ementSi , r omel ic gansazRvr avs Semdeg amocanebs:

- 3.1: Camoyal ibdes da gaZl ier des zRvi sa da sanapi r os dacul i ter i tor i ebi s er ovnul i da r egi onul i sistemebi , r omel ebi c i ntegr i r ebul ia gl obal ur qsel Si dawvl il i SeaqvT gl obal ur ad SeTanxmebul i mi znebi smi RwevaSi .
- 3.2: gaumj obesdes bi omr aval fer ovnebi s konser vaci a da mdgr adi gamoyeneba er ovnul i i ur i sdi qci s mi Rma mdebar ezRvi s zonebSi .
- 3.3: mi Rweul iqnes zRvi sa da sanapi r os ar sebul i dacul i ter i tor i ebi s ef eqtur ad mar Tva.
- 3.4: xel i Seewyos da gaadvil des zRvi sa da sanapi r os dacul i ter i tor i ebi s er ovnul i da r egi onul i sistemebi s zedamxedvel oba.
- 3.5: xel i Seewyos kvl evebsa da monitorings, r omel ebi c mi mar Tul ia ar sebul i codnis Sesavsebad da zRvi sa da sanapi r os dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi saTvi sauci l ebel i pri oritetul i i nfor maci s mosapovebl ad.

sazRvaodacul i ter i tor i ebi , mar Tvis amocanebis Tval sazrisiT, iseTive mraval fer ovania, rogor cxmel eTis dacul i ter i tor i ebi . bi omr aval -fer ovnebi s konvenci s mxar eTa VII/5 gadawyvetil ebaSi war modgenil ia zRvi sa da sanapi r os bi omr aval fer ovnebi s mar Tvis CarCo dokumenti , r omel ic aRwers sazRvaodasanapi r o dacul i ter i tor i i sor tips:

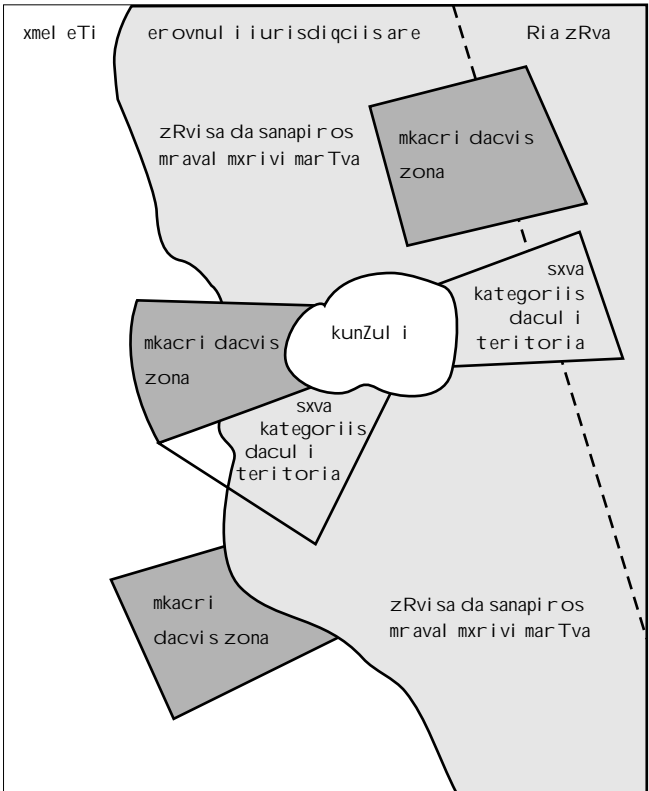
mraval mxrivi gamoyenebi s dacul i ar eal ebi , sadac dasaSvebi a r esur sebi s mopoveba, magram isini agr eTve moicaven adgil ebs, r omel ebi c mkacr ad kontrol deba bi omr aval fer ovnebi s dacvi sTvis. aseT kontrol s sxva (e.i. ekonomikuri Tu

socialური მიზანიც შეიძლება ჰქონდეს. მაგალითად, კონტროლდება ტევზერა (ფსკერული ტრალი ს გამოყენების აკრძალვა), გარკვეული სახეობების მოპოვება, ან დაბინძურება. ასევე შესაძლოა რესურსთა სარგებლობის აკრძალვებიც მოიცავდეს. ასეთი ზონების დაცულია გარკვეული სახეობების სიცოცხლის ციკლის გარკვეული ეტაპები (მაგ., კვირითობა). ეს ტერიტორიები ხელს უწყობენ ეკოლოგიური უწყვეტობის შენარჩუნებას და უზრუნველყოფენ მკაცრად დაცული ტერიტორიების ბუფერულ ზონებს.

მკაცრად დაცული ზონები, სადაც რესურსების მოპოვება სრულიად აკრძალულია და იმართება მათი კონსერვაციისათვის ტერიტორიების მიზნით. ასეთი მკაცრად დაცული ადგილები უზრუნველყოფენ მკაცრად დაცული ტერიტორიების კონსერვაციის უწყვეტობას. მათი სერვერული ფართობისა და რეპრეზენტაციული მნიშვნელობის საზრისით შედგება ისევე, როგორც ხმელეთისა და მტკნარი წყლების ჰაბიტატებისა. ასეთი მკაცრად დაცული ზონები გვაძლევს მრავალმოსახლეობის ვადიან სარგებლობას, როგორცაა, მაგალითად ტევზის მარაგის შენარჩუნება და აღდგენა.

ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის მხარეა VII/5 გადაწყვეტილება, აგრეთვე, არიარებს, რომ მოხლოდ საზრვადი სანაპირო დაცული ტერიტორიების შემოღების საკმარისი ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მდგრადი გამოყენებისათვის. ასეთი დაცული ზონები ასახულია უნდა იქნეს მკაცრად დაცული ტერიტორიების მდგრადი მართვის სტრატეგიები.

სქემა 3: მკაცრად დაცული ტერიტორიების დაცვის მრავალფეროვნების მართვის სტრატეგია

მიზნობრივი ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის სამეცნიერო, ტექნიკური და ტექნოლოგიური საკითხების დამხმარე ორგანოს (SBSTTA) მიერ VIII/3 რეკომენდაციით

3. dacul i teritorii dagegmva da mar Tva

mokl eaRwera

mraval i dacul i teritoria mxol od `qaRal dze- ar seobs, an misi dagegmva da mar Tva minimal uria. programis mizania am vi Tar ebis gamosworeba cal keul i dacul i teritoriebis dagegmvasa da mar TvaSi sistemuri midgomi s gamoyenebis danergviT, rac moicavs: TiToeul i teritoriaTaTvis konser vaciis sakvanZo amocanebisa da safrTxeebis gansazRvras, srul yofili mar Tvis gegmebisa da safrTxeebis Serbil ebis strategi ebis SemuSavebas da gazomvadi amocanebis sistematur monitorings konser vaciisaken mamar Tul i saqmianobis efeqtur obis Sesafasebl ad.

miznebi da amocanebi

mi zani 1.4	cal keul i dacul i teritorii s dagegmarebis da mar Tvis mni Svel ovani gaumj obeseba
amocana	2012 wl isaTvis yvel a dacul i teritoria efeqtur ad imar Teba Tanamonawil eobiTi da samecniero informaci ze dafuZnebul i dagegmarebis procesis gamoyenebiT, romelic gansazRvras bi omraval - fer ovnebis dacvis mkafio miznebs, amocanebs, mar Tvis strategi ebsa da monitorings programebs, iTval i swinebs ar sebul meTodol ogi ebsa da grZel vadian mar Tvis gegmebs da uzrunvel yofs dai nteresebul i mxareebis aqtiur monawil eobas.

konteqsti

cal keul i dacul i teritorii s mar Tvis dagegmva ufrovi wr od fokusi rebul i da detaluri procesia, vidre dacul i teritoriebis sistemis mar Tvis dagegmva. sistemur doneze muSaobisas, pirvel rigSi, unda gansazRvros konser vaciis Tval sazr isiT meti mni Svel obis mqone adgil ebi qveyanasa Tur egi onSi. mas Semdeg, rac SeirCeva dacul i teritoriebi da gansazRvreba maTi iuridiul i statusi, saWiroa mar Tvis gegmebis SemuSaveba cal keul i dacul i teritoriaTaTvis. mni Svel ovania dai nteresebul mxareTa CarTva, vinai dan dacul i teritorii s mar Tvam Sei ZI eba gavlena iqonos resur sebis xel mi sawdomobaze da, Sesabamisad, adgil obrivi mosaxleobis cxovrebis donezec. dacul i teritoriebis dagegmvasa gaTval i swinebul i unda iqnes mosal odnel i social ur-ekonomikuri da gar emos dacviT cvl il ebebis saTanadod daZl evis SesaZl ebl obebi. miuxedavad imisa, rom dacul i teritoriebs mraval i safrTxe emuqreba, gansakuTrebul ad mni Svel ovania kl imatis cvl il eba. Sesabamisad, programa xazs usvams dacul i teritoriebis mar Tvisa da dagegmvasa kl imatis cvl il ebis mosal odnel i Sedegebis ganxil vi ssaWiroebas.

qmedebebi

- dacul i teritoriebis dagegmar ebis Tanamonawil eobiTi procesis SemuSaveba, mkvidri da adgil obrivi Temebis monawil eobiT; mdgradi ganvi Tar ebis procesi dacul i teritorii swil is Sef aseba (qmedeba 1.4.1 da 1.4.3);
- cal keul i dacul i teritoriebis atvisbi omr aval fer ovnebis konser vaci is raodenobrivad Sef aseba di amocanebis gansazRvra (cal keul saxebTan, Zir iTad ekosistemebTan dahabitat Tanmi mar Tebi T) (qmedeba 1.4.2);
- saf r T xeebi sadamaTi da Zl evi ssa Sual ebebi s Sef aseba (qmedeba 1.4.3);
- 2010 wl isaTvis dacul i teritoriebis mar Tvis gegmebis SemuSaveba an ganaxl eba (qmedeba 1.4.4);
- kl imatis cvl il ebasTan adaptaci is zomebis Car Tva dacul i teritoriebis dagegmar ebasadamar TvaSi (qmedeba 1.4.5);
- gegmebis ganxor ci el eba.

qmedebebi s ganxor ci el ebis SesaZl onabi jebi

bi omr aval fer ovnebis konser vaci is amocanebi: programi s Tanaxmad dacul i teritorii s efeqtur ad mar Tvis atvis mni Svel ovani a bi omr aval fer ovnebis konser vaci is amocanebis gansazRvra. am amocanaTa gansazRvri sada SeTaxmebi saTvis unda moewyos samuSao Sexvedrebi dacul i teritoriebis saagentos TanamSroml ebis, menejer ebis, adgil obrivi dai nteresebul i mxar eebis da mkvl evar ebis monawil eobi T. sicocxl isunar i ani popul aciebis zomebis sada dacul i teritorii s masStabis mi xedvi T unda Sei r Ces sakmar isi odenobis amocanebi, roml ebi casaxaven teritorii s faseul obebs. Tumca mraval ricxovani amocanebis dasaxva SeuZl ebel s gaxdis maT mi Rwevas. Zir iTadad sakmar isi a 5-10 amocanis gansazRvra. dagegmvasa da monitoringSi erTi da imave amocanebis gamoyeneba aadvil ebs teritorii s mar Tvis war matebis Tu war umatebl obis Sef asebas da Sesabamisi sapsuxo zomebis mi Rebas, rac adaptir ebadi mar Tvis Zir iTadi ar sia. konser vaci is amocanebis dadgeni sas Sei Zl eba gamoyenebul i iqnes bi omr aval fer ovnebis konvenci is pirvel danar TSi moyvani l i kr iteri umebi (<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp?lg=0&a=cbd-a1>) da konvenci smxar eTakonferenci is mi er mi Rebul i gadawyvetil eba VII/30.

saf r T xeebi: dai nteresebul mxar eTa samuSao Sexvedre bze aseve Sei Zl eba gani sazRvros bi omr aval fer ovnebis konser vaci is Ser Ceul i amocanebis mi Rwevi s damabr kol ebel i faqtor ebi da SemuSavdes maTi Ser bil ebis strategia, romel ic uSual odpr obl emebis (mag., habitatebis Semcir eba), TumaTi gamomwvevi mi zezebis (mag., xe-tyi s ukanono Wra) aRmo f xvr i saken i qnebam i mar Tul i.

mar Tvis gegmebis ganxil va da, saWir oebis SemTxvevaSi, ganaxl eba: unda SemuSavdes, gadaxedos an ganaxl des dacul i teritoriebis mar Tvis gegmebi, dai nteresebul mxar eTa Car Tul obis gazrdi sada kl imatis cvl il ebasTan adaptaci is zomebis gaTval i swinebi T.

i Tval i swinebs ra zemoT aRweril i procesebis Sedegad mi Rebul i nfor maci as,

mar Tvis gegma war moadgens gr Zel vadian Car Cos, roml is far gl ebSic xdeba resur sebis gamoyenebis kontr ol i, infrastruqtur is ganvi Tar eba, samecni er o kvl evebi da mosal odnel i safr Txebebis asar idebl ad saWiro qmedebelis prior itetizacia. mar Tvis yvel aze war matebul i gegmebi ai saxeba far To strategi ul gegmebSi, rac uzrunvel yofs konser vaci is saWiro ebebis masStabur pol itikaSi Car Tvas. mar Tvis gegmi s gansaxor ci el ebl ad saWiro a wl iur i samoqmedo gegmebi sa da Sesabami si bi uj etebi s SemuSaveba.

SesaZl ebel i unda iyos mar Tvis gegmi s adaptir eba Secvl il gar emoebebtan. amastan aucil ebel ia mar Tvis gegmi s iur idiul ad damtkiceba, rac uzrunvel yofs gr Zel vadiani investiciebis mozidvas. sauketeso gegmebi, Cveul ebr iv mar tivia, xar jef eqtur i da advil ad gasagebi. gansakuTrebi T mni Svel ovania, rom dacul i ter i tor i is TanamSr oml ebi aqti ur ad Caer Ton mar Tvis gegmi s SemuSavebi s procesSi, raTa maT gai Tavison mar Tvis principebi adreul etapzeve. aseve, ar sebi Ti mni Svel oba aqvs dainter esebul mxar eTa far To Car Tvas, gansakuTrebi T im fenebi sa, vi szec Sei Zl ebagavl ena iqonios dacul mater i tor iam.

gegmi s er T-er Ti sakvanZo el ementia mar Tvis amocanebi. yovel cal keul dacul ter i tor ias sWir deba, magram xSir ad ar gaaCnia mar Tvis specifikur i da raodenobr ivad Sef asebadi amocanebi. am amocanaTa nawil i Sei Zl eba dakavSi rebul i iyos bi omr aval fer ovnebi s konser vaci is zogad mi znebtan. magal iTad, mar Tvis amocana Sei Zl eba iyos im saxeobebis da habi tatebi s dacva, roml ebi c gansazRvr ul ia progr ami T - Natura 2000 da fr invel Ta Sesaxeb evr opis dir eqtivi T. mar Tvis amocanebi smi xedvi T, IUCN-ma gansazRvr a (1994) dacul i ter i tor i ebi seqvi kategor ia, roml ebi c gamoi yeneba maTi kl asi f icir ebi s Tvis. kategor i ebi war modgenil ia me-5 cxr il Si:

cxr il i 5

IUCN-is dacul i ter i tor i ebi s kategor i ebi

kategor ia Ia	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad samecni er o anvel ur i bunebi s dacvi smi znebi T
kategor ia Ib	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad vel ur i bunebi s dacvi smi zni T
kategor ia II	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad ekosistemi s dacvi sa da r ekr eaci s mi zni T
kategor ia III	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad gar kveul bunebr iv Tavi sebur ebaTa Sesanar Cunebl ad
kategor ia IV	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad bi omr aval fer ovnebi s konser vaci is aTvi saqti ur i Car evi sgzi T
kategor ia V	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad xmel eTi sa da zRvi s I andSaf ti s konser vaci is a dar ekr eaci s mi zni T
kategor ia VI	dacul i ter i tor ia imar Teba Zir iTadad bunebr ivi resur sebi s mdgr adi gamoyenebi smi zni T

sul ufr o meti mni Svel o ba eni Weba adaptir ebad mar Tvas, roml is dr osac menejer ebi mudmi vad adevneben Tval yur spr ogr ess, saWi r oebi s Sesabami sad mar Tvi s meTodis Sesacvl el ad da, gar kveul SemTxveebSi , aqti ur ad er evian dar Rveul i ekol ogi ur i procesebi s aRdgenaSi . adaptir ebad i mar Tva aucil ebel ia gar emos swraf da gr Zel vadian cvl il ebebze sapaSuxod. kl imatis cvl il eba ufr o met mni Svel o basani Webs mar Tvi s amgvar mi dgomas.

instrumentebi da resur sebi

pr ogr ami samnawil is ganxor ci el ebaSi dagexmar ebaT Semdegi dokumentebi :

	<p>konser vaci is amocanebi da saf r Txeebi</p>
	<p>The Nature Conservancy-is mier SemuSavebul ia detal ur i meTodol ogi adacul i ter i tor iebi s amocanebi s, saf r Txeebi s da maTi Ser bil ebi s str ategi ebi s gansasazRvr ad, saxel wodebi T The Five-S Framework for Site Conservation (http://conserveonline.org/csd;internal&action=buildframes.action). es meTodol ogi a far Tod gamoi yeneba amer i ki s Seer Tebul StatebSi , kanadasa da r i g ganvi Tar ebad qveynebSi .</p>
	<p>mar Tvi s gegmebi</p>
	<p>IUCN-is saxel mZRvanel o - dacul i ter i tor i is mar Tvi s dagegmva (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/guidelinemanagementplanning.pdf) war mo adgens zogad Car Cos, rac Sei Zl eba gamoyenebul i iqnes sxvadasxva gar emoebebSi .</p> <p>IUCN-is saxel mZRvanel o - sazRvao dacul i ter i tor i ebi saTvi s (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/mpa_guidelines.pdf).</p> <p>tasmani s par kebi sa da vel ur i bunebi s samsaxur i s mier momzadebul dokumentSi (The Tasmania Parks and Wildlife Service) `dacul i ter i tor i is mar Tvi s dagegmvi s saukeTeso pr aqti ka" (http://www.deh.gov.au/parks/best-practice/reports/management-planning/pubs/protected-area-management.pdf) ganxil ul ia mar Tvi s dagegmvi s pr ocesi avstr al i is, axal i zel andi i sa da Cr dil oamer i kul i par kebSi .</p> <p>indoeTi s vel ur i bunebi s insti tutma (The Wildlife Institute of India) gamosca `dacul ter i tor i ebsa da mar Tvad tyeebSi vel ur i bunebi s mar Tvi s dagegmvi s saxel mZRvanel o" (http://www.wii.gov.in/).</p> <p>Eurosite-ma gamosca detal ur i kr ebul i evr opi s dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s gegmebi s SemuSavebi saTvi s (http://www.eurosite-nature.org/IMG/pdf/toolkitmp_en.pdf).</p> <p>ramsar i s konvenci i s bi ur om moamzada saxel mZRvanel oebi mni Svel o vani War bteni ani ter i tor i ebi s mar TvasTan dakavSi r ebi T, maT Sor i s `War bteni ani ter i tor i ebi s mar Tva- (http://www.ramsar.org/lib_handbooks_e08pre.doc), romel ic moi cavs dagegmvi sa da mar Tvi s procesebi s detal ur aRwer as.</p> <p>IUCN-is saxel mZRvanel o `mTiani dacul i ter i tor i ebi s dagegmva da mar Tva- (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/mountainPAguide-screen.pdf) mar Tvi s gegmebs uSual od ar exeba, magr am moi cavs mr aval r ekomendaci as, rac gamosadegi iqneba mTiani dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s gegmebi s SemuSavebi sas.</p>

kl imatis cvl il eba

„vel ur i bunebi s msof l i o f ondma“ (WWF) gamosca detal ur i saxel mZRvanel o, romel ic Seexeba kl imatis cvl il ebi sadmi ekosistemebis rezistentul obasa da adaptacias. gansakuTr ebul i yur adReba eT moba stepebs, tyeebs, al pur da maRal mTian sistemebis, ar qti kul i, zomi eri da tr opi kul i zRvebi s si stemebsa da mtknar wyal satevebs. (http://worldwildlife.org/forests/pubs/buyingtime_unfe.pdf).

gansakuTr ebul i saki Txi : r ogor movemzado T kl imatis cvl il ebi saTvis?

konkr etul i dacul i teritoriebis da maTi sistemebis dagegmvisas gaTval iswinebul i unda iqnes kl imatis cvl il ebi sxvadasxva scenaris mixedvi T drois ganmavl obaSi habi tatebsa da saxeobr iv Semadgenl obaSi mosal odnel i cvl il ebebi. magal iTad, saxeobebTan dakavSir ebul i miznebi SeiZl eba Sei cval os teritoriis saxeobr iv Semadgenl obisa da popul acii s cvl il ebebi dan gamomdi nar e, roml ebi c gamowveul i iqneba kl imatis cvl il ebi T.

kl imatis cvl il eba mni Svnel ovan el ements umatebs ar sebul i dacul i teritoriebis dagegmvis process, vinaidan SesaZl oa, rom konkr etul teritoriaze dacul ma bi omr aval fer ovnebis nawil mar amdenime aTwl eul is ganmavl obaSi mis far gl ebs gar eT gadai nacvl os. Sesabamisad, anal izma unda aRwer os ara mar to dacul teritoriaze amJamad ar sebul i bi omr aval fer ovneba, ar amed isic, Tu mi sgan ra aRmoCndeba teritoriis sazRvr ebs gar eT da bi omr aval fer ovnebis ra axal i maxasia Tebl ebi gaCndeba dacul i teritoriis far gl ebSi. axal i dacul i teritoriebis Ser Cevisas da maT Seqmnaze gadawyvetil ebi s mi Rebisas gaTval iswinebul i unda iqnes saxeobaTa ar eal ebi s sazRvr ebi sa da bunebr ivi gar emos savar audo cvl il ebebi (mag. teni anoba, xanZr ebi s r eji mi daa.S.).

kl imatis cvl il ebi s mosal odnel i Sedegebis gaTval iswinebi T gadawyvetil eba SeiZl eba mi Rebul iqnes an axal i dacul i teritoriis daar sebis an ar sebul is gaf ar Toebis Taobaze. am fonze gansakuTr ebul mni Svnel oba si Zens ekol ogi ur i uwyvetobis Senar Cuneba, rac saxeobebis sa da habi tatebis gadaadgil ebi s saSual ebas gazr dis.

4. dacul i teritoriebi saTvis ar sebul i safrTxeebi sdaZI eva

mokl eaRwera

dacul i teritoriebis miznebis miRweva SeiZl eba Seaf er xos rogorc anTro-pogenul ma, ise bunebrivma faqtor ebma, magal iTad, kl imatis cvl il ebam, wyal satevebis dabinZur ebam agr oqimi katebi T da sxva. Sesabamisad, progr amis er Ti nawil i moicavs qmedebes, romel Ta mi zanic dacul i teritoriebi saTvis ar sebul i safrTxeebi sdaZI evaa.

mi znebi da amocanebi

mi zani 1,5	dacul i teritoriebi sTvis Zir iTadi safrTxeebi s Tavi dan acil eba da maTi negati ur i zemoqmedebis Ser bil eba
amocana	2008 wl isaTvis SemuSavdes dacul i teritoriebi saTvis ar sebul i Zir iTadi safrTxeebi s gansazRvris, Tavi dan acil ebi s da maTi negati ur i zemoqmedebis Ser bil ebi sefeqtur i meqani zmebi .

konteqsti

dacul i teritoriebi saTvis ar sebul i safrTxeebi SeiZl eba daiyos bio-mraval ferovnebis pir dapi r, ar apir dapi r da Zir eul safrTxeebad. Zir eul safrTxes xSir ad social ur-ekonomi kur i faqtor ebi iwvevs. magal iTad, dacul i teritoriebis far gl ebSi mcire fermer ebi s SeWra ar is pir dapi ri safrTxe. es SeiZl eba gamoiwvi os mcir er icxovan mesakuTreTa mier dacul i teritoriebis mosazRvre sasofl o-sameur neo miwebis swra fma privati zebam, rac war moadgens ar apir dapi r safrTxes; xol o am ukanasknel is ganmapirobel i Zir eul i safrTxe ar is axal i subsidia an cvl il eba pol itikaSi, romel ic mimar Tul ia sofl is meur neobis produqci is eqsport is gazr disaken, rac upiratesobas msxvil mwar moebl ebsani Webs.

qmedebebi

	identificir eba
☐	dacul i teritoriebi saTvis ar sebul i safrTxeebi s identifi cir eba, maTi prevenci is an Ser bil ebi s strategi ebi s SemuSaveba da ganxor ci el eba (qmedeba 1.5.5.), maT Sor is:
☐	dacul teritoriebze nebi smier i proeqti s an gegmi s SesaZl o zemoqmedebis droul ad Sef aseba, bi omraval ferovnebis dacvi s sakiTxebi s asaxva gar emoze zemoqmedebis Sef asebi s Sesaxeb kanonmdebl obaSi an proceSebi s (qmedeba 1.5.1);

	r eagi r eba:
☐	upi r atesad unda aRmoi f xvr asgl obal ur ad mni Svnel ovani saf r T xeebi ;
☐	SemuSavdes pol i ti ka, gaumj obesdes mmar Tvel oba da gatar des saswr af o zomebi dacul i ter i tor i ebi s r esur sebi s ukanono eqspl uataci i s SeCer ebi saTvi s da am r esur sebi T ukanono vaWr obi s aRsakveTad r egi onul i da saer TaSor i so TanamSr oml obi s gaZl i er ebi saTvi s (qmedeba 1.5.6.);
☐	mi Rebul iqnes zomebi dacul ter i tor i ebSi uxo invaziur saxeobebTan dakavSi r ebul i r i ski s gasakontr ol ebl ad (qmedeba 1.5.4);
☐	gani sazRvr os pasuxi smgebl oba da kompensaci i s zomebi dacul i ter i tor i ebi saTvi s mi yenebul i zi ani saTvi s (qmedeba 1.5.2).
	aRdgena
☐	SemuSavdes da ganxorci el des dacul i ter i tor i ebi s r eabi l i taci i sa da ekol ogi ur i mTl i anobi saRdgeni s Roni s Zi ebebi (qmedeba 1.5.3).

qmedebebi s ganxorci el ebi s SesaZl o nabi j ebi

saf r T xeebi s Sef aseba, pr evenci a da Ser bi l eba: dacul i ter i tor i ebi s dagegmvi s adreul etapze mTel i sistemis masStabiT unda Sef asdes saf r T xeebi da gani sazRvr os maTi pr evenci i sa da Ser bi l ebi saken mi mar Tul i qmedebebi . ar sebo s saf r T xeebi s anal izi s r amdenime meTodi , r ogor c cal keul i dacul i ter i tor i ebi saTvi s, aseve dacul ter i tor i aTaqsel ebi saTvi s. saf r T xeebi s nawil i s daZl eva SeuZl i aT ter i tor i i s menejer ebs, sxvebi moi Txoven r eagi r ebas r egi onul , er ovnul an saer TaSor i so doneze. saf r T xeebi s pri or i tetizaci a xdeba mni Svnel obi sa da aqtual obi s mi xedvi T. dacul ter i tor i ebTan axl os dagegmil i ganvi Tar ebi s pr oeqtebi s gar emoze zemoqmedebi s Sef aseba SesaZl ebel s gaxdi da mr aval i saf r T xis Tavi dan aci l ebas. pr ogr ama mi uTi Tebs, r om aucil ebel i a gar emoze zemoqmedebi s Sef asebasTan dakavSi r ebul kanonmdebl obaSi bi omr aval -fer ovnebi s saki T xebi s Car Tva, r ac konvenci i s me-14 muxl s exmi aneba. saf r T xeebi s Sef asebi s Semdeg saWi r oa SemuSavdes maTi pr evenci i sa da Ser bi l ebi s meqani zmebi , r ac SesaZl oa iyos: axal i kanonebi , ekonomikur i stimulebi , samar Tal damcavi pr ocedur ebi daa.S.

gar emoze zemoqmedebi s Sef aseba: ganvi Tar ebi s mni Svnel ovani pr oeqtebi saTvi s unda ganxorci el des gar emoze maTi zemoqmedebi s Sef aseba. Cveul ebr iv, gZS-s ganxorci el eba investor i s moval eobaa. saWi r oebi s SemTxvevaSi , unda Sef asdes pr oeqtis al ter natiul i vari antebic, r oml ebi c dacul ter i tor i aze nakl eb zegavl enas moaxdenen.

r eagi r eba da kompensaci a: dacul ter i tor i ebze negati ur i zemoqmedebi saTvi s unda gani sazRvr os pasuxi smgebl oba da kompensaci i s Roni s Zi ebebi .

r esur sebi s ukanono gamoyenebi s, gansakuT r ebi T br akoni er obi sa da xe-tyi s ukanono Wr i s aRsakveTad saWi r oa qmedebebi , r ogor c dacul ter i tor i aze, aseve mi s far gl ebs gar eT, magal iTad, dacvi sa da kanonaRsr ul ebi s gaZl i er eba da amavdr oul ad mar Tvi s gaumj obeseba, Sesabami si er ovnul i pol i tiki s SemuSaveba,

sazogadobebis cnobier ebis amaRI eba, regionul idagl obaluri TanamSroml oba. mniSvnel ovani saf rTxea invaziuri saxeobebi, vinaidan zogierTi intr oduci rebul i saxeoba swrafad mravl deba bunebrivi mtacebl ebisada daavadebebis arar seobis pirobepSi da konkur enciaSi amar cxebs adgil obriv saxeobebs, romel Tac ar gaaCni aT maTgan Tavdacvis bunebrivi meqanizmi. invaziur saxeobebs exeba konvenciis me-8(h) muxli, (<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp?lg=0&a=cbd-08>), romelic mouwodebs mxar eebbs, gaakontrol on da aRmof xvr an im ucxo saxeobebis Semotana, roml ebi c saf r Txes uqmni an ekosistemebbs, habi tatebs an saxeobebs.

mxar eebma unda SeimuSaon dacul i teritoriisaTvis miyenebul i zaral is kompensaciis meTodebi da gaiTval iswinon principi damabinZur ebel i ixdis. es principi exebanebi smier qmedebas, romel ic auar esebbs gar emos mdgomar eobas da ar a mxol od abinZur ebs mas.

aRdgena: mniSvnel ovani a degridir ebul i dacul i teritoriebis reabilitacia da aRdgena, ristvi sac unda SemuSavdes Sesabamisi strategia.

aRdgenis RonisZiebebis ganxor ci el eba mizanSewonilia mxol od im adgil ebSi, sadac dazi anebis wyar oebi aRar ar seobbs, an kontrol deba.

instrumentebi dar esur sebi

I denti f i k a c i a

bi omr aval fer ovnebis mxar daWer is proqramam SeimuSava saf r Txis anal izi sada Semcir ebis meTodi ka: „war matebul ia Tu ar a Cveni proeqti: saf r Txis Semcir ebis Sef asebis saxel mZRvanel okonser vaci isaTvis“ (Is our project succeeding: A Guide to Threat Reduction Assessment for Conservation) (www.fosonline.org/images/Documents/tra.pdf).

WWF-ma gamosca `dacul i teritoriebis menejmentis swrafi Sef asebi sada prioritetizaciis meTodologi a“ (Rapid Assessment and Prioritisation of Protected Area Management Methodology),(RAPPAM) (<http://www.panda.org/downloads/forests/rappam.pdf>).

ramsaris konvenciis biur om gamosca `War bteni ani teritoriebi saTvis saf r Txebis Sef asebis koncef ci a“ (Wetland Risk Assessment Framework) (http://www.ramsar.org/key_guide_risk_e.htm) War bteni ani teritoriebis ekologi ur i maxasi aTebli ebis cvl il ebebis progozi rebi sada Sef asebi saTvis.

gar emosa da ganvi Tar ebis saer TaSor isoinstitutma moamzada „zemoqmedebis Sef asebis saxel mZRvanel oebis dir eqtor ia“ (www.iied.org).

UNEP-ის ცნობარის `გზს: საკითხები, tendenciები და praqti kebi“ (EIA Training Resource Manual — EIA: Issues, Trends and Practice“ (<http://www.cenn.org/Books/bisset/>) მიზანია, gaaZl ier os qveynebis Sesazl ebl oba, SeimuSaon saTanado saxel mZRvanel o principiები gar emoze zemoqmedebis Sef asebi saTvis.

bi omr aval fer ovnebis konvencia aRni Snavs, rom mniSvnel ovani a, droul ad dakanondes gar emoze zemoqmedebis Sef asebis Catar ebis aucil ebl oba im gegmebi sada proeqtebi saTvis, roml ebsac potenci ur ad zegavl ena eqnebaT dacul teritoriebbe.

konvencii s VI/7 gadawyvetil eba gansazRvr avsgzS-s pr ocesSi bi omr aval fer ovnebi s saki Txebis gaTvali swinebis saxel mZRvanel oprinci pebs.
(<http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=COP-06&id=7181&lg=0>).

reagir eba

Bushmeat Crisis Task Force-s (<http://www.bushmeat.org/index.htm>) internetSi ganTavsebuli aqvs didi moculi obis masala, maT Soris kongos auzis velur cxovel ebze nadirobis geosainfor maci o sistema (Congo Basin Bushmeat), romel ic SemuSavda Global Forest Watch-Tan er Tad.

invazur i saxeobebs globalur ma pr ogr amam Sei muSava invazur i saxeobebs globalur i str ategia (<http://www.gisp.org/downloadpubs/globalstrategy.pdf>), am TemasTan dakavSirebiT, agr eTve, Segi Zi iaT mo i Zi oT IUCN-is saxel mZRvanel o legalur i da insti tuci onal ur i Car Coebis Seqmnaze (<http://www.iucn.org/bookstore/>),

preveni sada menejmentis saSual ebebs detalur i paketi (<http://www.gisp.org/downloadpubs/Toolkiteng.pdf>) da anTr opogenul i faqtoris anal izi (abstr aqti : <http://www.iucn.org/biodiversityday/reshuffling.htm>, <http://www.iucn.org/bookstore/>).

IUCN-is saxeobaTa gadar Cenis komisi is invazur i saxeobaTa speciali stebis jgufis vebgver dze i xil avT didi moculi obis masal as bi omr aval fer ovnebi s kl ebi s SeCer ebi s Sesaxeb, r ogor c mTavr obaTa dasaxmar ebl ad, aseve bi omr aval fer ovnebi s konvencii s 8(h) muxl is praqti kaSi gansaxor ci el ebl ad (<http://www.issg.org/index.html#ISSG>).

invazur i saxeobebs globalur monacemTa baza (<http://www.issg.org/database/welcome/>) moicavsyvel a taqsonomur jgufs, roml ebi c saf r Txes uqmani bi omr aval fer ovnebas.

aRdgena

saer TaSor is o ekol o gi ur i r eabi l i taci is sazogadoebam gamosca „ekol o gi ur i aRdgeni sanbani da saxel mZRvanel oprinci pebi ekol o gi ur i aRdgeni s pr oeqtebi s SemuSavebi sada mar Tvi saTvi s“ (http://www.ser.org/content/guidelines_ecological_restoration.asp), (<http://www.ser.org/content/Globalrationale.asp>).

ramsar is konvenciam Sei muSava d okument i „pr i nci pebi da instr uqci ebi War bteni ani ter i tor i ebi s aRdgeni saTvi s“ (http://www.ramsar.org/key_guide_restoration_e.htm); i xil eT, agr eTve, vebgver di War bteni ani ter i tor i ebi s aRdgeni s Sesaxeb (http://ramsar.org/strp_rest_index.htm).

IUCN-is saxeobaTa gadar Cenis komisi am moamzada saxeobaTa rei ntr oduqci s saxel mZRvanel o (<http://www.iucn.org/themes/ssc/pubs/policy/reinte.ht>).

5. dacul i teritoriebi social ur i sar gebli sgaumj obeseba

მოკლე აზრები:

ადგილობრივი მოსახლეობა და დაცულ ტერიტორიებს შორის ურთიერთკავშირის ერთ-ერთი ძირითადი საკითხია, რომელიც მოითხოვს კომპრომის საზოგადოებისათვის სარგებელსა და ინდივიდის უფლებებსა და საზოგადოების შორის. უმეტეს შემთხვევაში პრობლემები იკმნება მაშინ, როდესაც დაცულ ტერიტორიების დაცვით დაკავშირებული პრობლემები მოსახლეობის ინტერესებს. პროგრამის მეორე ელემენტი განსაზღვრავს სამომავლო ღონისძიებებს ასეთი კონფლიქტების თავიდან ასაცილებლად და მიუთითებს საზოგადოების, განსაკუთრებით მკვიდრი და ადგილობრივი მოსახლეობის მნიშვნელოვან როლზე.

მიზნები და ამოცანები

მიზანი 2.1	თანაშრომის და სარგებლის განაწილების ხელშეწყობა
ამოცანა	2008 წლისთვის შემოსავლის დაცულ ტერიტორიებში დაარსებასა და მართვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი დანახარჯისა და სარგებლის სამართლიანი განაწილების მექანიზმები.
მიზანი 2.2	მკვიდრი და ადგილობრივი ტემების და შესაბამისი დაინტერესებულების მხარეების პროცესში ჩართვის უზრუნველყოფა და გაზიარება
ამოცანა	2008 წლისათვის უზრუნველყოფილი იქნება არსებული დაცულ ტერიტორიების მართვასა და ახალი დაცულ ტერიტორიების შექმნასა და მართვასთან დაკავშირებული პრობლემების და სხვა დაინტერესებულების მხარეების სრული და ეფექტური თანამონაწილეობა, მაშინვე უფლებების სრული დაცვით და პასუხისმგებლობის არსებითი, ეროვნული კანონმდებლობისა და სათანადო საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად.

კონტექსტი

დაცულ ტერიტორიების შესარჩევად მათთვის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანია შემდეგი სამი ამოცანის გადაწყვეტა:

- დაცულ ტერიტორიების მართვას ახალი მოდელიების დანერგვა, გარდა არსებული ცენტრალიზებული დასაჯარო მართვის სისტემისა;
- დაცულ ტერიტორიების უფრო ეფექტურად მართვა, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში უფრო მეტი დაინტერესებულების მხარის, განსაკუთრებით მკვიდრი და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართვით და მათი ინტერესების გათვალისწინებით;
- დაცულ ტერიტორიის ხარჯებისა და სარგებლის სამართლიანი განაწილების უზრუნველყოფა.

dagegmil i qmedebebi Sei ZI eba davyoT sam jguf ad: 1) dacul i teritoriebi s mar Tvis saki TxebSi dai nter esebul i mxar eebis Car Tvis SesaZI ebl obebis sxvadasxva var i antebis kvl eva; 2) zogadi princi pebi s gamoyeneba, im SemTxvevebi saTvis, roca dacul i teritoriebi s dagegmva an mar Tva zegavl enas axdens mkvi dr da adgil obr iv mosaxl eobaze; 3) pr ogr amebis ganxor ci el eba adgil obr iv mosaxl eobasa da dacul teritoriebs Sor is kavSi r is ganmtki cebi sTvis.

	kv l eva
☐	dai nter esebul mxar eTa pr ocesebSi Car Tvis SesaZI ebl obebis, ami saTvis saWi ro saSual ebebi sa da adgil obr ivi konteqstis Sesabami si meqani zmebi s Tanamonawil eobi Ti kvl eva (qmedeba 2.2.1).
	pr inci pebi
☐	dacul i teritoriebi s daar sebi s da mar Tvis Sedegad war moqnil i ekonomikuri da social ur -kul tur ul i danaxar jebis Sef aseba; ar sebul kanonmdebl obaSi Seswor ebebi s Setana uar yofi Ti zemoqmedebis Tavi dan acil ebisa da Ser bil ebisaTvis; saWi roebis SemTxvevaSi, danaxar jebis kompensireba da sar gebl is samar TI ianad ganawil ebis uzrunvel yofa (qmedeba 2.1.1.);
☐	dacul i teritoriebi s mar Tvis model ebis far To speqtris aRiar eba da daner gva (qmedeba 2.1.2.);
☐	dacul i teritoriebi s dagegmvis, daar sebi s, mar Tvi sa da zedamxedvel obis pr oceseSi adekvatur i Tanamonawil eobis uzrunvel yofa (qmedebebi 2.2.1., 2.1.5. da 2.2.2.);
☐	dai nter esebul i mxar eebis xel Sewyoba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci aSi sazogadoebis potenciuri wli l is gamosavl enad da gamosayenebl ad (qmedeba 2.2.3);
☐	dacul i teritoriebi s funqcionirebi dan mi Rebul i social uri da ekonomikuri sar gebl is gamoyeneba si Rar i bi s dasaZI evad (qmedeba 2.1.4);
☐	uzrunvel yofa imi sa, rom adgil obr ivi Temebis nebi smier i gadasaxl eba, rac gamowveul ia dacul i teritoriebi s daar sebi T an mar Tvi T, ganxor ci el des mxol od Temebis winaswari informirebi sa da Tanxmobi s safuZvel ze (qmedeba 2.2.5).
	pr ogr amebi
☐	im dacul i teritoriebi s Seqmni s xel Sewyoba, roml ebi c sar gebl s moutanen mkvi dr da adgil obr iv Temebis, maTi tradiciul i codnis pativiscemi T, Senar Cunebi Ta da mxar daWer iT konvenciis 8(j) muxl isa da sxva saTanado debul ebebi s Sesabami sad (qmedeba 1.1.7);
☐	mkvi dri da adgil obr ivi Temebis xel Sewyoba saTemo da ker Zo dacul i teritoriebi s daar sebasada mar TvaSi (qmedeba 2.1.3 da 2.2.4);
☐	er ovnul i politikis SemuSaveba an gaZI ier eba dacul teritoriebze

ar sebul i genetiki r esur sebi s xel mi sawvdomobasTan da maTi gamoyenebi s Sedegad mi Rebul i sar gebl is samar TI ian ganawil ebasTan dakavSi r ebi T (qmedeba 2.1.6).

pr ogr ami s am nawil is Zi ri Tadi ideaa, rom qveynebma Zi r eul ad gadaxedon dacul i ter i tor i ebi s mar Tvis ar sebul model ebs, Sei muSaon pr ogr amaSi gansazRvr ul i pr inci pebi s Sesatyvi si r ekomendaciebi s paketi, roml ebi c ai saxeba dacul i ter i tor i ebi s er ovnul pr ogr amebsi. Semdgomi etapebi moi cavs muSaobas mkvidr da adgil obr iv TemebTan iseTi dacul i ter i tor i ebi s Camoyal i bebi sTvis, r ogor ic Seesabameba maT saWi r o ebebs.

qmedebebi s ganxor ci el ebi s SesaZl o nabi j ebi

dainter esebul i mxar eebi s Car Tvis saSual ebebi s ganxil va: ganxil ul i unda iqnes ar sebul i pol itika da kanonmdebl oba, romel ic exeba dacul i ter i tor i ebi s mar TvaSi dainter esebul i mxar eebi s monawil eobas, Tanaswor ufl ebianobasa da sar gebl is ganawil ebas. Sesabamisi sakanonmdebl o cvl il ebebi s momzadebi sas gasaTval iswi nebel ia mar Tvis sxvadasxva model ebi s danergvi s saSual ebebi, kompensacia, sar gebl is ganawil eba, genetiki r esur sebi s xel mi sawvdomoba da Temebi s winaswari Tanxmobi s aucil ebl oba maTi gadasaxl ebi s Sesaxeb gadawyvetil ebi s mi Rebi saTvis. mxedvel obaSi unda iqnes mi Rebul i, rom sxvadasxva kategori s dacul ter i tor i aze gansxvavebul ia r esur sebi s gamoyenebi s intensi voba da dasaxl ebebi s ar sebobi s SesaZl ebl oba. IUCN mi uTi T ebs dacul i ter i tor i ebi s sakuTrebi sa da mar Tvis sxvadasxva formebi s gamoyenebi s SesaZl ebl obaze. aseve, gansaxil vel i adacul i ter i tor i ebi s mar Tvis i novaci uri mi dgomebi, maT Sor is:

□ dacul i ter i tor i ebi s mar Tva samTavr obo uwebebi s mi er : saxel mwi fo mar Tva er ovnul an adgil obr iv doneze, zogjer del egi r ebul i ar asamTavr obo or gani zaci aze.

□ er Tobl i vi an TanamSr oml obaze daf uZnebul i mar Tva: sxvadasxva saSual ebebi mar TvaSi adgil obr i vi Temebi s Casar Tvel ad, r ogor ic aa aqti uri konsul taciebi, mol apar akebebi da pasuxi smgebl obaTa ganawil eba, zogi er T SemTxvevaSi mar Tvis ufl ebi s del egi r eba Temebze.

□ saTemo dacul i ter i tor i ebi: adgil obr i vi mosaxl eobis, momTabare an mki dri Temebi s mi er nebayofl obi T dacul i bunebr i vi an modifi cirebul i ekosistemebi, roml ebi c mni Svel ovani a bi omr aval fer ovnebi s an kul tur ul i faseul o bebi s Tval sazr isi T. zogi er Ti maTgani Sei Zl eba Seesabamebodes IUCN- is romel ime kategori as. sxvebi Sei Zl eba iyos dacul i ter i tor i i s ir gvl iv ar sebul bufer ul i zona, ekol ogi uri der ef ani, an l andSaf tisa da zRvis akvator i i subani.

□ ker Zo dacul i ter i tor i ebi: dacul i ter i tor i ebi, roml ebsac mar Taven ker Zo pi r ebi an kompaniebi. zogi er T qveyanaSi (magal i Tad, br azi l ia) ker Zo dacul i ter i tor i ebi s daar seba SesaZl ebel ia kanonmdebl obi T da maTTvis iseTive SezRudvebi a dawesebul i, r ogor ic moqmedebs saxel mwi fo dacul ter i tor i e bze. sxva qveynebsi jer jer obi T ar ar is gansazRvr ul i, r ogor uzr unvel yon ker Zo dacul i ter i tor i ebi s usaf r Txoeba gr Zel vadi an per speqti vaSi.

dacul i ter i tor i ebi s mar Tvi s model ebi

dacul i ter i tor i ebi s kl asi f i kaci a IUCN-i s kategor i ebi s da mmar Tvel obi s model i s mi xedvi T

mmar Tvel obi s tipi	dacul i ter i tor i ebi , r omli ebsac mar Tavs mTavr oba			er Tobl i vad mar Tul i dacul i ter i tor i ebi			ker Zo dacul i ter i tor i ebi			saTemo dacul i ter i tor i ebi	
IUCN-i s kategor i a (mar Tvi s dani Snul eba)	feder al ur i an er ovnul i sami ni stro an uwyeba	adgjl obr i vi sami ni stro an muni ci pal ur i uwyeba	mTavr obi s mier del egi rebul i mmar Tvel Oba (mag. ar asamTavr obo or gani zaci aze)	tr ans sasaz Rvr o mar Tva	Tanam Onawi l eobi Ti mar Tva	er Tobl i vi mar Tva (mmar Tvel i sabWO)	daar sebul i a da i mar Teba i ndi vi dual ur i mi waTmf l Obel i s mier	daar sebul i a da i mar Teba ar akomer ciul i or gani zaci s mier (mag. ar asamTavr obo or gani zaci a	daar sebul i a da i mar Teba komer ciul i or gani zaci s mier (mag. kor por aciul i mi waTmf l Obel ebi)	daar sebul i a da i mar Teba mkvi dri Temebi s mier	daar sebul i a da i mar Teba adgjl obr i vi mosaxl eobi s mier
I. mkacr i dacva (saxel mwi fo nakr Zal i)*											
II. ekosi temi s konser vaci a da tur i zmi (er ovnul i par ki)											
III. bunebi s Zegl i											
IV. konser vaci a aqti ur i mar Tvi s saSual ebi T (aRkveTi l i)											
V. xmel eTi sa da zRvi s l andSaf ti s konser vaci a da r ekr eaci a (dacul i l andSaf ti)											
VI. bunebr i vi r esur sebi s mdgr adi gamoyeneba (mr avl mxr i vi gamoyenebi s ter i tor i a)											

* fr Cxi l ebsi mi Ti Tebul i a saqar Tvel os Sesabami si er ovnul i kategor i ebi .

dainteresebul mxar eTa efeqtur i monawil eoba Zal ze mni Svel ovania, vinal dan dacul i teritoriebi sSeqmna moqmedebs mraval i adami anis, jgufisa da dawesebul ebi s saar sebo saxsr ebsa da interesebze. Tanamonawil eobiTi marTva xel s uwyobs adgil obrivi Temebis danaxarjebis Semcir ebas. sul ufro meti dacul i teritoria uTavsebs erTmaneTs bi omraval ferovnebi s konser vaci isa da Temebis interesebs. ra Tqma unda yovel Tvis ar ar is Sesazl ebel i konser vaci isa da adgil obrivi Temebis interesebi s mokl evadian pirobebSi ise dabal anseba, rom yvel a moqgebul i dar Ces. aucil ebel ia dacul i teritoriebi s daar sebi sa da marTvis ekonomikuri da social ur-kul tur ul i zegavl enis Sefaseba, politiki s kor eqt ireba uar yof iTi zemoqmedebis Tavidan acil ebisa da Serbil ebis mizniT da, sadac saWiroa, danaxarjebis kompensir eba. im SemTxvevebSi, r odesac adgil obrivi mosaxl eoba Tanxmdeba uari Tqvas dacul i teritoriis resursebi s tradiciul gamoyenebaze, magal iTad, SeSi s damzadebaze an saqonl is Zovebaze, al ternativa SeiZl eba iyos mosaxl eobis saTbobiT momar ageba an saZovrebis gamoyofa dacul i teritoriis gar eT. al ternatiul i resur si adrindel is Tanabari anukeTesi undaiyos.

Tuki dacul i teritoriebi s daar sebi s Sedegadi gegmeba adgil obrivi mosaxl eobis an Temebis gadaxl eba, progr amis Tanaxmad es unda ganxor ci el des mxol od am Temebis informirebul i Tanxmobi sa da Sesabami si kompensaci is SemTxvevaSi.

danaxarjebis anazRaur ebis gar da, saWiroa dacul i teritoriebi dan miRebul i sar gebl is Sesabami si TemebisaTvis ganawil eba, ker Zod, sar gebl is gamoyeneba si Rar ibis Sesamcir ebl ad. kompensaci isa da sar gebl is ganawil ebis meqanizmebi s amoqmedeba dakavSirebul ia bevr sir Tul esTan, magal iTad sakmaod Znel ia danaxarjebi sa da sar gebl is samar TI i anad Sefaseba. agr eTve, Sesazl oa gar Tul des im Temebisa da individebi s identifi cir eba, roml ebsac danaxarjebi exebaT da Sesabami sad, unda mi i Ron wil i nebi smeri sar gebl idan. dacul teritoriebi Tan dakavSirebul i yvel a danaxarji da sar gebel i ar ar is ekonomikur ad Sefasebadi; TiTqmis SeuZl ebel ia gansazRvro adgil obrivi mosaxl eobisaTvis im wmi nda adgil is Rirebul eba, romel ic dacul i teritoriis fargl ebSi xvdeba. am sakiTxebis mosagvar ebl ad ar seboben gar kveul i meqanizmebi, Tumca jer ki dev bevr i r amar is Sesaswavi.

dacul i teritoriebi s ganviTareba adgil obriv TemebTan TanamSr omlobiT: mkvidri da adgil obrivi Temebi xSirad ganixil ebian, rogorc dacul i teritoriebi s Seqmni sa daar sebobis mowinaaRmdegeZal ebi. Tumca Temebis sul ufro mzar di raodenoba dacul i teritoriis daar sebas aRiqvams, rogorc TavianT sacxovrebel gar emoze kontrol isa da misi Tavdapi r vel mdgomar eobaSi Senar Cunebi ser Tader Tgzas.

progr ama gvTavazobs, rom dacul i teritoriebi s identifi cir eba, daar seba da marTva moxdes mkvidri da adgil obriv TemebTan mWidro TanamSr omlobiT da daar sdes saTemo da ker Zo dacul i teritoriebi, roml ebi c sar gebel s moutans rogorcadgil obriv Temebis, asevebi omraval ferovnebas.

aseve rekomendebul ia, rom aucil ebl obis SemTxvevaSi mTavro bam ganixil os politika da kanonebi, roml ebi c dakavSirebul ia resursebze xel mi-sawvdomobasTan da sar gebl is ganawil ebasTan. es SeiZl eba moicavdes muSaobas TemebTan, raTa identifi cir des ar sebul i saTemo dacul i teritoriebi, Catar des

maTi konser vaci is, ekonomikuri da social ur -kul tur ul i Ri rebul ebebi sa da saWi roebibis inventar izacia da, sadac saWi roa, daar sdes axal i saTemo an er Tobl ivadmar Tul i dacul i ter itor iebi.

konkr etul i magal iTebi

r amdeni me wyar o gwawdi s magal iTebis, Tu r ogor gatar da es i deebi pr aqti kaSi :

TILCEPA	IUCN-is `Tema mkvi dr i da adgil obr i vi Temebis, Tanaswor obi s da dacul i ter itor iebi s Sesaxeb" (TILCEPA) SemuSavda 2000 wel s dacul i ter itor iebi s msofl i o komi si i sa (WCPA) dagar emos, ekonomiki s da social ur i pol i ti kis komi si i s (CEESP) mi er . TILCEPA-s vebgver dze (http://www.iucn.org/themes/ceesp/Wkg_grp/TILCEPA/TILCEPA.htm da http://www.tilcepa.org/) Segi ZI iaT i xi l oT mr aval i sai nter eso magal iTi .
garemos, ekonomiki sa da social ur i pol i ti kis komi si a (CEESP)	garemos, ekonomiki sa da social ur i pol i ti kis komi si i s vebgver dze http://www.iucn.org/themes/ceesp/ganTavsebul ia masal a er Tobl i vi mar Tvi s Sesaxeb. (http://www.iucn.org/themes/ceesp/Wkg_grp/CMWG/CMWG.htm) mr aval i saxel mZRvanel o, instr umenti , statia Segi ZI iaT i xi l oT Semdeg vebgver debze: http://www.iucn.org/themes/ceesp/Wkg_grp/TILCEPA/community.htm http://www.iucn.org/themes/ceesp/Publications/Publications.htm .

instr umentebi dar esur sebi

WWF-ma moamzada dokumenti `mkvi dr i da adgil obr i vi xal xebi da dacul i ter itor iebi : pr inci pebi , instr uqci ebi da konkr etul i magal iTebi " (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Indig_people.pdf).

„Zal auf l ebi s ganawil eba swavl a pr aqti kaSi , msofl i o s masStabi T bunebr i vi r esur sebi ser Tobl i vi mar Tvi s ganxor ci el ebi T" (<http://www.iucn.org/themes/ceesp/Publications/sharingpower.htm#download>), detal ur ad aRwers mol apar akebebi s pr ocess, er Tobl i vi mar Tvi s komponentebsa da insti tutebs.

2004 wel s momzadebul i dokumenti `mkvi dr i da adgil obr i vi Temebi da dacul i ter itor iebi : samar TI i anobi sa da gaZl i er ebul i konser vaci i saken", (<http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/guidelinesindigenouspeople.pdf>), gani xi l avs bi o mr aval fer ovnebi s konvenci i s mxar eTa konfer enci i s meSvi de Sexvedr aze mi Rweul pr ogr ess da af asebs axal koncef ci ebs, mi dgomebs, qmedebebs Tanamar Tul i da saTemo dacul i ter itor iebi saTvi s.

bi o mr aval fer ovnebi s mxar daWer i s pr ogr amam Sei muSava saxel mZRvanel o bi o mr aval fer ovnebi s konser vaci i s pr oeqt ebi saTvi s, r oml ebi c xor ci el deba mki dr i Temebi s ter itor iebze - `kar gi mmar Tvel oba, adgil obr i vi xal xebi da bi o mr aval fer ovnebi s konser vaci a"(http://www.worldwildlife.org/bsp/publications/asia/120/Good_Governance_1.pdf).

Tanamonawil eobi Ti mmar Tvel obi s infor maci ul i uzr unvel yof is meqani zmi (<http://www.iucn.org/themes/pmns/indexflash.htm>) (r amsar is konvenci is bi ur o, IUCN, SvedeTi s TanamSr oml oba saer TaSor is o ganvi Tar ebi sTvi s) uzr unvel yof s infor maci is a da adgil ebze mi Rebul i gamocdi l ebi s gazi ar ebas resur sebi s Tanamonawil eobi Ti mar Tvi s sfer oSi .

kanadi s par kebi s samsaxur ma (Parks Canada), CEESP-m da r amsar is konvenci is bi ur om Sei muSaves saxel mZRvanel o`mmar Tvel obi s Sef aseba: damxmar e saxel mZRvanel o dacul ter i tor i aze Tanamonawil eobi s pr ocesi saTvi s- (http://www.ramsar.org/outreach_methodologies_evaluating-governance-handbook.doc).

mar Tvi s i nsti tutma, kanadi s par kebi s samsaxur ma da kanadi s saer TaSor is o ganvi Tar ebi s saagentom Sei muSaves dokumeti `XXI saukuneSi kar gi mmar Tvel obi s xuTi pr i nci pi” (<http://www.iog.ca/publications/policybrief15.pdf>).

bi omr aval fer ovnebi s konvenci am moamzada dokumeti `boni s instr uqi ebi geneti kur i resur sebi s xel mi sawdomobi sa da mi Rebul i sar gebl is samar TI i ani ganawil ebi s Sesaxeb” (<http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=cop-06&d=24>); es pr i nci pebi nebayof l obi Ti a da gamoi yeneba xel mi sawdomobi sa da sar gebl is ganawil ebi s str ategi is SemuSavebi s pr ocesi dasaxmar ebl ad.

fi neTi s mTavr obi s bunebr i vi memkvi dr eobi s samsaxur ebma dacul i ter i tor i ebi saTvi s Sei muSaves pr i nci pebi , r oml ebi c exebi an adgil obr i v mosaxl eobasTan da TemebTan muSaobi s saki T xebsac (<http://194.89.0.87/julkaisut/pdf/luo/b54.pdf>).

IUCN-i s gar emosdacvi Ti samar TI i s centr ma moamzada `bi omr aval fer ovnebi s xel mi sawdomoba da sar gebl is ganawil eba: bi omr aval fer ovnebi s konvenci is ganxor ci el ebi s pr ocesi mi Rebul i gakveTi l ebi” (<http://www.iucn.org/themes/law/pdfdocuments/EPLP54EN.pdf>).

monawil eobi s Sef asebi s bevr i instr umentar sebo bs. magal i Tad,

tyi s saer TaSor is o kvl ebi s centr is mier momzadebul i `adami ani s keTi l dReobi s Sef asebi s saxel mZRvanel o” (<http://www.cifor.cgiar.org/scripts/newscrip/publications/detail.asp?pid=765>), da l andSaf ti s mr aval di sci pl i nur i Sef aseba (http://www.cifor.cgiar.org/publications/pdf_files/Books/exploring_bio.pdf);

FAO-s Tanamonawil eobi Ti Sef asebi s, moni tor i ngi sa da anal i zi s meTodebi (<http://www.fao.org/forestry/foris/webview/forestry2/index.jsp?siteId=4321&sitetreeId=14110&langId=1&geold=0>);

kanadi s saer TaSor is o ganvi Tar ebi s kvl ebi s centr is Tanamonawil eobi Ti kvl ebi s meTodebi (<http://www.idrc.ca/>);

gar emosa da ganvi Tar ebi s saer TaSor is o i nsti tuti s dai nter esebul i mxar eebi s Zal auf l ebi s anal i zi (<http://www.iied.org/forestry/tools/stakeholder.html>).

6. xel sayr el i pol i tikur i gar emos Seqmna

mokl e aRwera

dacul i ter itor iebis ZI ier i da ef eqtur i sistemis Seqmna saWi r oebis Sesabamis pol itikas, iur idiul instr umentebsa da insti tutebs. pr ogr ama exmar eba qveynebs Seqmnan dacul i ter itor iebis aTvis xel sayr el i pol i tikur i gar emo.

mi znebi da amocanebi

mi zani 3.1	dacul i ter itor iebis aTvis xel sayr el i pol i tikur i, insti tucional ur i da soci al ur -ekonomi kur i gar emos Seqmna
amocana	2008 wl i saTvis dasr ul des pol itikis (maT Sor is soci al ur i da ekonomi kur i Sef asebebi sa da ar sebul i wamaxal i sebel i meqani zmebi s) gadaxedva da, saWi r oebis SemTxvevaSi, maT Si Seswor ebebi s Setana, dacul i ter itor iebis aTvis xel sayr el i gar emos Seqmni s mi zni T.

konteqsti

bevr qveyanas aqvs xel sayr el i kanonmdebl oba dacul i ter itor iebis sistemis ganvi Tar ebi saTvis. Tumca dacul i ter itor iebis gaf ar Toebis aTvis da maTze zewol is zr dis fonze ar sebul i pol itika SesaZl oa veRar uzrunvel yofdes sasur vel ef eqts. pr ogr amis Tanaxmad konvenci is mxar eebma unda ganxor ciel on kvl eva sakanonmdebl o da insti tucional ur i xar vezebi sa da dabr kol ebebi s i denti f icir ebi saTvis. bevr qveyanas saer Tod ar ucdia raodenobrivad Seef asebi na dacul i ter itor iebis i seTi Rir ebul ebebi, r ogor icaa ekosi stemur i momsaxur eba, mni Svel oba tur izmi saTvis da a.S. dacul i ter itor iebis kar gad mar Tul sistemas SeuZl ia Tavisi wvl il i Seitanos qveynis ekonomikaSi. dacul i ter itor iebis mni Svel obis Sef aseba gaaZl ier ebs maTTvis pol itikur mxar daWer asa da Seqmni s ekonomi kur dagegmvaSi maTi ufr o ef eqtur i integr aci is SesaZl ebl obas.

sxvadasxva seqtor ebSi, r ogor icaa sofl is meur neoba, satyeo meur neoba an infr astr uqtur is ganvi Tar eba, moqmedi ekonomi kur i stimulebi, zogjer zians ayenebs dacul i ter itor iebis, radgan maT inter esebTan SeuTavsebel moqmedebebs uWer s mxar s. aucil ebel ia sakanonmdebl o cvl il ebebi ar sebul i stimulebi s imgvar ad orientir ebi s mi zni T, rom ekonomikis sxva seqtor ebSi ganxor ciel ebul ma saqmi anobam ki ar daabr kol os, ar amed xel i Seuwyos dacul i ter itor iebis ganvi Tar ebas.

mxar eeb s mouwodeben, r om Seafason ar sebul i si tuaci a da mi i Ron saTanado zomebi Sesabami si pol i ti kur i, i ur i di ul i daekonomi kur i meqani zmebi s amoqmedebi T.

	Sef aseba
☐	dacul i ter i tor iebis ekonomi kur i da kul tur ul i Ri rebul ebebi s Sef aseba qveyni s masStabi T, ekonomi kur i Sef asebi sa da bunebr i vi r esur sebi s aRr i cxvi s i ntegr i r eba dagegmar ebi spr ocesSi (qmedeba 3.1.2);
☐	sakanonmdebl o da i nst i tuc i onal ur i xar vezebi sa da dabr kol ebebi s gansazRvr a, r om l ebi c xel s uSl ian dacul i ter i tor iebis Seqmnas da ef eqtur ad mar Tvas (qmedeba 3.1.1).
☐	pol i ti ki s da kanonmdebl o bi s SemuSaveba
☐	pol i ti kasa da kanonmdebl o baSi xar vezebi sa da dabr kol ebebi s aRmof xvr a (qmedeba 3.1.1.), ker Zod:
☐	seqtor ul i pol i ti kisa da kanonebi s har moni zeba dacul i ter i tor iebis mxar daWer i suzr unvel sayof ad (qmedeba 3.1.3, qmedeba 3.2.4);
☐	mar Tvi s principi ebis ganxil va, r ogor ebi caa kanoni s uzenaesoba, decentr al izacia, gadawyvetil ebebi s Tanamonawil eobi Ti pr ocesi T mi Reba, davebi s samar TI i ani gadaWr a (qmedeba 3.1.4);
☐	i nst i tuc i onal ur i SesaZl ebl o bebi s ganvi Tar eba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci i saTvi s (qmedeba 3.1.10.)
☐	ekonomi kur i stimul ebi
☐	waxal i sebi ser ovnul i meqani zmebi s, i nst i tutebi sa da sakanonmdebl o Car Coebi s SemuSaveba, r om l ebi c mxar s dauWer en dacul i ter i tor iebis mTel i speqtr i s Camoyal i bebas, maT Sor i s ker Zo mi webze (qmedebebi 3.1.7 da 3.1.8);
☐	ar aswor i waxal i sebebi s gamovl ena, gauqmeba an maTi Sedegebi s Ser bi l eba; sadac SesaZl ebel i a, maTi gar daqmna konser vaci i s xel Semwyob poziti ur stimul ebad (qmedeba 3.1.5);
☐	poziti ur i stimul ebi s gansazRvr a da SemoReba, r om l ebi c xel s Seuwyoben dacul i ter i tor iebis Senar Cunebas (qmedeba 3.1.6);
☐	dacul i ter i tor iebis mier mowodebul i saqonl isa da momsaxur ebi saTvi s (ekosistemur i momsaxur ebebi s CaTvl iT) ekonomi kur i SesaZl ebl o bebi s da bazr ebi si denti f i ci r eba dagaZl i er eba (qmedeba 3.1.9).

sakanonmdebl o Car Coebi s Sef aseba: unda Sef asdes dacul ter itoriebTan dakavSi r ebul i er ovnul i kanonmdebl oba da pol itika. bi omr aval fer ovnebi s konvenci s yvel amxar es unda hqondes Sesabami si sakanonmdebl o baza da insti tutebi , roml ebi c uzr unvel yofen dacul i ter itoriebi s er ovnul i da regionul i qsel ebi s daar sebas mar Tvi s sxvadasxvamodel ebi s gamoyenebi T.

pr ogr ami s amocana 3.1. aval ebs mxar eeb s, 2006 wl isaTvis gansazRvr on is sakanonmdebl o da insti tucional ur i xar vezebi da bar ier ebi , roml ebi cafer xeben dacul i ter itoriebi s daar sebas da efeqtur ad mar Tvas, da ganaxor ci el on maT dasaZI evad saWi r o qmedebebi 2009 wl isaTvis.

dacul i ter itoriebi s danaxar jebi sa da sar gebli s Sef aseba: pol itikosebi da sazogadoeba xSi r ad saTanadod ver acnobier eben da a faseben dacul i ter itoriebi s did ekonomikur da kul tur ul Ri r ebul ebas. ami s gamo Cndeba mosazr eba, rom dacul i ter itoriebi s Seqmnas moaqvs di di damatebi Ti danaxar jebi , gansakuTr ebi T ganvi Tar eba di qveynebi saTvis. aRni Snul i dan gamomdi nar e, pr ogr ama ur Cevs mxar eeb s, Seaf ason dacul i ter itoriebi s ekonomikur i sar gebel i , raTa maTi Ri r ebul ebebi aRi ar ebul i da gaTval iswi nebul i iqnes dagegmvi sa da resur sebi s gamoyenebi s Sesaxeb gadawyvetil ebebi smi Rebi s dr os.

dacul i ter itoriebi s ekonomikur i Ri r ebul ebi s Sef asebi sas gasaTval iswi nebel ia, rom:

- zogi er Ti Ri r ebul ebi s (magal iTad, sul ier i Ri r ebul ebebi s) monetur i gamo- xatvar Tul i ansul acmi uRebel ia;
- dacul i ter itori i s Ri r ebul eba unda f asdebodes adgil ze ar sebul i real obi s gaTval iswi nebi T;
- sakmaod r Tul ia war moqmni l i xar jebi sa da sar gebli s samar TI i ani Sef aseba dacul i ter itori i smxol od jamur i ekonomikur i Ri r ebul ebi smi xedvi T.
- mni Svnel ovania dacul i ter itori i dan war moqmni l i sar gebli s mi mRebi s samar TI i anad gansazRvr a. magal iTad, Tu axal i dacul i ter itori i s daar sebi T di nebi s zemo wel is mosaxl eobas SeezRudaT resur sebi T sar gebli s SesaZI ebl oba, maTTvis mni Svnel ovani ar iqneba is gar emoeba, rom dacul i ter itori a di nebi s qvemo wel Si mcxovr ebTaTvis asr ul ebs wyl is regul i r ebi s faseul funqci as. ami s gamo, aucil ebel ia kompensir ebi s Sesabami si meqani zmi s amoqmedeba di nebi s zemo wel is mosaxl eobi saTvis.

dacul i ter itori i s ekonomikur i Ri r ebul ebi s mxol od Sef aseba Tavi sTavad ar moitans xel Sesaxeb da adgil obrivi mosaxl eobi saTvis s agr Znob sar gebel s. saWi roa dacul i ter itori i s mier mowodebul i saqonl isa da momsaxur ebi s ekonomikur i SesaZI ebl obebi sa da bazr is gansazRvr a, ganvi Tar eba da pr opaganda. ar sebul i sabazr o da ekonomikur i SesaZI ebl obebi s kvl eva xdeba dacul i ter itoriebi s saagentoebisa da cal keul i dacul i ter itoriebi saTvis bi znesgegmebi s SemuSavebi sas.

sabazr o SesaZI ebl obebi s kvl eva moicavs ekotur izms, ganaxl ebadi resur sebi s mdgr ad gamoyenebas, amowur vadi resur sebi s mopovebas, dacul ter itoriebze

saganmanaTI ebl o dakvl evi Ti samuSaoebi sagan Semosavl i smi Rebi s SesaZI ebl o bebi s ganvi Tar ebas da ekosi stemur i momsaxur ebi sTvi s bazr ebi s ganvi Tar ebas.

ar aswor i waxal i seba: unda gani sazRvr os ar aswor i, dacul i ter itor i ebi saTvi s zianis momtani ekonomikuri da social uri wamaxal i sebel i meqanizmebi (mag., SeRavaTebi, subsidi ebi da sxva) da SesaZI ebl obis ar sebo bi sas gar dai qmnas i si ni dadebi T wamaxal i sebel meqanizmebad.

bi o mr aval fer ovnebi s konvenci i s Tanaxmad, i seTi pol i tiki sa da praqti ki s gauqmeba, r ogor i c qmni s bi o mr aval fer ovnebi s degr adaci i s an dakar gvi s gamomwvev ar aswor waxal i sebas, bi o mr aval fer ovnebi s degr adaci i sa da dakar gvi s SeCer ebi ser ovnul i da gl obal uri strategi ebi s gadawyveti el ementi unda iyos (<http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=COP-07&id=7755&lg=0>). es saki Txi dacul i ter itor i ebi s pr ogr amaSi cai saxa.

ar aswor i waxal i sebi s gauqmeba an gar daqma mo iTxovs sxva samini str oebTan (magal iTad, sofl i s meur neobi s, finansTa) mWi dro TanamSroml obas, radgan SesaZI oa i si ni arc mi i Cneven am wamaxal i sebel meqanizmebs ar aswor ad. am pr obl emebi s gadawyveti saTvi s xor ci el deba sametapi ani procesi, romel i c moicavs ar aswor i waxal i sebi s gansazRvr as, Sesabami si reformebi s SemuSavebasa da maT daner gvas. dasawyi si saTvi s, finansTa samini str osxel mZRvanel ebs SeuZI iaT Seqmnan samuSao jguf ebi yvel aar sebul i uar yofi Ti subsidi s aRwer i saTvi s, im subsidi ebi s Sesar Cevad, romel Ta reformir ebac yvel aze advi l ad SesaZI ebel ia da wi naswar i samoqmedo gegmebi s SesamuSavebl ad.

pr ogr amaSi aseve asaxul ia bi o mr aval fer ovnebi s konvenci i s VI/15 gadawyveti l eba (<http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=COP-06&id=7189&lg=0>), romel i c xazs usvams `wamaxal i sebel i Roni sZi ebebi s SemuSavebi sa da ganxor ci el ebi s gansakuTr ebul mni Svel obas konvenci i s amocanebi s mi saRwevad, gansakuTr ebi T bi o mr aval - fer ovnebi s mdgr adi gamoyenebi s Tval sazr isi T“. im pol i tiki sa da praqti ki s gansazRvr is paral el ur ad, roml ebi c qmni an ar aswor waxal i sebas, unda Sei r Ces swori ekonomikuri waxal i sebi s Roni sZi ebebi, roml ebi c xel s Seuwyobs mosaxl eobi s qcevi s Secvl as. wamaxal i sebel i Roni sZi eba Sei ZI eba iyos pi r dapi ri (dasaCuqreba qcevaSi gar kveul i cvl i l ebi saTvi s), ar api r dapi ri (ufr o xel sayrel i pi r o bebi s Seqmna konser vaci sa da mdgr adi gamoyenebi saTvi s) an sadamsjel o (j ar i ma i mqmedebi saTvi s, romel macziani mi ayenadacul ter itor i as).

dacul i ter itor i ebi s sakanonmdebl o bazis gaZl ier eba: dacul i ter itor i ebi s mar Tvi s eqtur obi s Sef asebi s mr aval i meTodi moicavs er ovnul i sakanonmdebl o bazis Sef asebasac, r amac SesaZI oa gamoavl i nos Semdegi qmdebebi s ganxor ci el ebi s aucil ebl oba:

kanonmdebl obis Seqmna: sxvadasxva qveyanaSi ar sebul i iur idiul i Car Coebi, roml ebi c ar egul i r eben dacul ter itor i ebs, sakmaod gansxvavebul i ar ian, magr am i si ni aucil ebl ad unda qmni dnen mtkice safuZvel s dacul i ter itor i ebi s sistemi saTvi s.

integr i r eba sxva seqtor ul pol i tika da kanonebi s: mi uxedavad i mi sa, rom bevr ma qveyanam ukve Seqmna da gaaZl ier a dacul i ter itor i ebi s kanonmdebl oba, sxva seqtor ul i pol i tika da kanonebi (magal iTad, satyeo meur neobi s, TevzWer is, wi aRi s

მოპოვების მარეგულირებელი) ეწინააღმდეგება ან ხელს უწყობს დაცული ტერიტორიების ამოცანების გადაწყვეტას.

მმართველობის მოდელიების ფართო სპექტრის ასახვა: ბევრი ღვეთის კანონმდებლობა, რომელიც ეფუძნება იმ მოსაზრებას, რომ ყველა დაცული ტერიტორია უნდა იყოს სახელმწიფოს მფლობელი. მაშინაც, თუ იმარტებოდა ცენტრალიზებული სამთავრობო სააგენტოს მიერ, ვერ იქნება მხარდამხმარი მექანიზმი დაცული ტერიტორიებისათვის. კანონმდებლობაში უნდა იქნას დაცული ტერიტორიების მართვის სხვადასხვა მოდელი.

ინსტიტუციონალური შესაძლებლობები: დაცული ტერიტორიების კანონმდებლობის ეფექტურობა დამოკიდებულია იმაზე, არსებობს თუ არა საკმარისი ფინანსური და ადამიანური რესურსები მისი მართვისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ სასურველია, კანონმდებლობის უზრუნველყოფა ხდებოდეს მხოლოდ საგანმანათლებლო, საინფორმაციო და სპარტნიორობის რიგში, თუმცა იმდენივე აუცილებელია გარკვეული სადამსჯელო რიგშიც.

დაცული ტერიტორიების უწყვეტი ინსტიტუციონალური გაზიარება უზრუნველყოფს ტერიტორიების ეფექტური სისტემის განვითარებისათვის.

კონკრეტული მაგალითები

<p>დაცული ტერიტორიების მსოფლიო კომისია</p>	<p>დოკუმენტი "დაცული ტერიტორიების ეკონომიკური რირებულობები: დაცული ტერიტორიების მსოფლიო კომისიის სახელმწიფო დაცული ტერიტორიების მენეჯერებისათვის" (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Economic_Values.pdf) მოყვანილია იმ დაცული ტერიტორიების მაგალითები, რომლებმაც წლიური შეტანა უზრუნველყოფს ეკონომიკაში.</p>
<p>IUCN-ის ბიომრავალფეროვნების ეკონომიკის ვებგვერდი</p>	<p>ვებგვერდი http://www.iucn.org/themes/economics/ და http://www.biodiversityeconomics.org/ განთავსებულია ინფორმაცია და პუბლიკაციები გარემოს დაცვის სარგებლობისა და დანახარების გამოთვლის, ბუნების დაცვისათვის პოზიტიური ეკონომიკური სტიმულების შექმნის და ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობის შესახებ ინვესტირების, აგრეთვე არასწორი ხელის შეწყობის შესახებ. (http://biodiversityeconomics.org/incentives/index.html).</p>
<p>ბიომრავალფეროვნების კონვენციის სამდივნო</p>	<p>არასწორი ხელის შეწყობის შესახებ გაცემული რეგულაციების და შედეგების შესახებ რიგშიც, ბევრი მაგალითი კვლევას ეფუძნება ხელმისაწვდომი ბიომრავალფეროვნების კონვენციის ვებგვერდი (http://www.biodiv.org/programmes/socio-eco/incentives/perverse.asp)</p>

analizi	<p>dacul i ter i tor i ebi s sar gebl i s monetar ul i gamo saxvi saTvi s mr aval meTods i yeneben. yvel aze i ol i meTodebi, Zi ri T adad aqcents akeTeben sabazr o sar gebl ebze da moi Txoven monacemT a mci r e r aodenobas, magr am i si ni xSi r ad saTanado doneze Sef asebi s saSual ebas ar i Zi evi an. ufr o r Tul i meTodebi, roml ebi c moi caven ar asabazr o Ri r ebul ebebi s gamoTvl as, saWi r oeben gaci l ebi T met monacemeb s da Cveul ebr i v eyr dnobi an bevr daSvebas, r omel T a sand o obac xSi r ad eWvs badebs. ar sebul i meT odol ogi ur i mi dgomebi s saxel mZRvanel o war modgeni l i a bi omr aval fer ovnebi s konvenci s dokumentSi `bi omr aval fer ovnebi s konser vaci s saki Txebi dacul i ter i tor i ebi s dagegmvaSi, daar sebas da mar T vaSi - (http://www.biodiv.org/doc/publications/cbd-ts-15.pdf).</p> <p>IUCN-i s dacul i ter i tor i ebi s ms of l i o komi si am gamoaqvey na „dacul i ter i tor i ebi s ekonomi kur i Ri r ebul ebebi: saxel mZRvanel o dacul i ter i tor i ebi s menejer ebi saTvi s“ (http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Economic_Values.pdf).</p> <p>amave saki Tx s eZRvneba publ i kaci ebi `r a Ri r s ekosi stema? konser vaci s ekonomi kur i Ri r ebul ebi s Sef aseba“ (ms of l i o banki, IUCN, TNC), (http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDS_IBank_Servlet?pcont=details&eid=000012009_20041207120119) da `ekosi stemi s konser vaci s ekonomi kur i Ri r ebul ebi s Sef aseba“ (ms of l i o banki) (http://www.biodiversityeconomics.org/pdf/topics-628-00.pdf).</p>
politi ka da kanonmdebl oba	<p>IUCN-i s gar emosdacvi Ti samar TI i s pr ogr ami s Zi ri T adi dani Snul ebaa gar emosdacvi Ti samar TI i s SesaZl ebl obaT a gaZl i er eba (http://www.iucn.org/themes/law/elp06.html).</p>
ekonomi kur i sti mul ebi	<p>ar asamTavr o bo or gani zaci ebi s koal i ci s - `f i nansur i al i ansi konser vaci s saTvi s“ (CFA) vebgver dze ganTavsebul i a i nfor maci a bunebi s konser vaci s, gansakuTr ebi T dacul i ter i tor i ebi s, potenci ur i daf i nansebi s wyar oebi s moZi ebi saTvi s (http://guide.conservationfinance.org/). amave vebgver dze ganTavsebul i a bi znesgegmi s Sedgeni s saxel mZRvanel o (http://guide.conservationfinance.org/chapter/index.cfm?IndexID=29).</p> <p>bi omr aval fer ovnebi s konvenci s gadawyveti l eba VIII/18 (http://www.biodiv.org/decisions/default.aspx?m=COP-07&id=7755&lg=0) moi cavs wi nadadebebs ar aswor i waxal i sebi s gauqmebi s an Semsu buqebi s Roni s Zi ebebi s Sesaxeb.</p> <p>IUCN-i s publ i kaci a `ekonomi kur i sti mul ebi s gamoyeneba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci s saTvi s- (http://www.biodiversityeconomics.org/pdf/topics-321-00.pdf) gansazRvr avs ekonomi kur i sti mul ebi s sxvadasxva kategor i ebsa da ti pebs.</p>

7. Sesazl ebl obaTa gaZl ier eba

mokl eaRwera

dacul i teritoriebis efeqtur ad marTvis saTvis saWir oasTanadod gawvr Tni li, saqmis erTgul i TanamSroml ebi, roml ebsac aqVT adekvatur i anazRaur eba, sakmar isi aRWur vil oba da infraqstruqtur a, agreTve adgil obrivi Temebis mxar daWer a. amimar TebiT bevr dacul i teritoriasaWir oebis Sesazl ebl obaTa gaZl ier ebas, rac moicavs treningebis, informacii saraformalur gacvl asa da TanamSroml obas, saganmanaTI ebl oRonisZiebebs.

mi znebi da amocanebi

mi zani 3.2	dacul i teritoriebis dagegmar ebis, daar sebis da marTvis Sesazl ebl obebis gaZl ier eba.
amocana	2010 wl isaTvis ganxorciel des Sesazl ebl obebis gaZl ier ebis sruli programebi da initiativebi, romlebic mimarTulia individualur, saTemo da institucionalur donebze codnisa da unar-cvevebis ganviTar ebis adpr ofesionalur i standarte bis amaRI ebisaken
mi zani 3.3	dacul i teritoriebis saTvis saTanado teqnologi ebis SemuSaveba, gamoyeneba dagadacema.
amocana	2010 wl isaTvis sagraZnoblad gaumjobesdes dacul i teritoriebis efeqtur ad marTvis teqnologi ebisada inovaciur imidgomebis SemuSaveba, aRiareba dagadacema, teqnologi ebis gadacemisa da TanamSroml obis Sesaxeb mxar eTa konferenciis mier miRebuli gadawyvetilebebis gaTvali swinebiT.
mi zani 3.5	komunikaciebis da ganaTliebis gaumjobeseba da sazogadobrivi cnobier ebis amaRI eba.
amocana	2008 wl isaTvis saTanadod amaRI des dacul i teritoriebis mniSvnelobis dasargeblis Sesaxeb sazogadobrivi cnobier eba, gageba da Sefaseba.

konteqsti

bevr dacul teritorias efeqtur ad marTvis saTvis ar gaaCnia sakmar isi teqnikiur da adami anur ir esur sebi. xSir ad dacul i teritoriebis menejer ebs da personal sWirdebaT unar ebis axal ispeqt ris SeZena, romlebic SeiZleba specifikuri iyos sxvadasxva dacul i teritoriasaTvis, magram yvela TanamSromel saucilebl ad unda hqondes adgil obriv mosaxl eobasTan datur istebTan komunikacii saraformalur. Sesabamisad, mxar eebma unda Seafason Sesazl ebl obebis gaZl ier ebis saWir oebis,

SeimuSaon da 2010 wl amde ganxorciel on Sesabami si programebi. gamocdiI ebis gazi ar ebis mi zni T unda momzaddes da far Tod gavr cel des dokumentebi, roml e- bic asaxaven ammi mar Tebi Tar sebul codnas, gamocdiI ebasadami Rebul gakveTiI ebs. aseve mni Svel ovani a komuni kaci is, ganaTI ebis a da dacul i ter itor iebis Sesaxeb far To sazogadoebi si nfor mi rebul obi sgaZI ier eba.

qmedebebi

	saWi r oebebi s Sef aseba da sapa suxo zo mebi s dageg mva
☐	dacul ter itor iebTan dakavSi r ebi T SesaZI ebl oebebi s gaZI ier ebis saWi r oebebi s er ovnul i Sef asebebi s Catar eba 2006 wl i saTvi s (qmedeba 3.2.1), maT Sor is:
☐	dacul i ter itor iebis mar Tvi s Sesaxeb ar sebul i codni sa da gamocdiI ebis dokumentur ad dafi qsi r eba, codnasa da unar ebSi xar vezebi s gansazRvr a (qmedeba 3.2.2);
☐	dacul i ter itor iebis mar Tvi saTvi s Sesabami si teqnoI ogi ebis saWi r oebebi s Sef aseba, dai nter ese bul i mxar eebis, maT Sor is mkvi dr i da adgi l obr i vi Temebis, kvl evi Ti i nsti tutebi s, ar asamTavr obo or gani zaci ebis a da ker Zo seqtor is moTxovnebi s gaTval i swi nebi T (qmedeba 3.3.2)
	SesaZI ebl obaTa gaZI ier eba
☐	dacul i ter itor iebis aTvi s SesaZI ebl obaTa gaZI ier ebis programebi s SemuSaveba (qmedeba 3.2.1), maT Sor is:
☐	mar Tvi s Zi ri Tadi qmedebebi s ganxorciel ebis SesaZI ebl obaSi kritikul i xar vezebi s aRmo f xvr a, maT Sor is, dacul i ter itor iebis per sonal i saTvi s adekvatur i anazRaur ebi s uzr unvel yo fa;
☐	mi Rebul i gakveTiI ebis, i nfor maci isa da SesaZI ebl oebis gaZI ier ebis gamocdiI ebis gazi ar eba qveynebs, Sesabami s or gani zaci ebs, Temebsa da dacul i ter itor iebis menejer ebs Sor is (qmedebebi 3.2.3 da 3.5.4);
☐	dacul i ter itor iebis mar Tvi s Sesabami si teqnoI ogi ebis dokumentur ad dafi qsi r eba da gavr cel ebis waxal i seba (qmedebebi 3.3.1, 3.3.4 da 3.3.5).
	cnobier ebis amaRI eba
☐	komuni kaci is, ganaTI ebis a da sazogadoebi s cnobier ebis amaRI ebis Sesabami si programebi s SemuSaveba bi omr aval fer ovnebi s konser vaci asa da mdgr ad social ur -ekonomi kur ganvi Tar ebaSi dacul i ter itor iebis mni Svel obi s Sesaxeb (qmedebebi 3.5.1., 3.5.2, 3.5.3, da 3.5.5.);
☐	ef eqtur i komuni kaci is ganvi Tar eba menejer ebs, mkvi dr da adgi l obr i v Temebsa da gar emosdaci v T saganmanaTI ebl o or gani zaci ebs Sor is (qmedeba 3.5.4);
☐	komuni kaci is, ganaTI ebis a da sazogadoebi s cnobier ebis amaRI ebis programebi s mudmi vi Sef aseba maTi ef eqtur obi s maqsi mal ur ad gazr di s mi zni T (qmedeba 3.5.6).

SesaZl ebl obaTa gaZl ier ebi saTvis saWi r oebebis Sef aseba: 2006 wl amde unda Sef asdes saWi r oebebi SesaZl ebl obaTa gaZl ier ebi saTvis da SemuSavdes Sesabami si pr ogr amebi . saWi r oebebis i denti f i c i r ebi saTvis fasdeba sakanomdebl o baza, i nsti tuci onal ur i mowyoba, seqtor TaSor i s koor di naci a, dacul i ter i tor i ebi s dagegmvisa da mar Tvis mi dgomebi , dai nter esebul i mxar eebi , sazogadoebis cnobier ebi s done, misi monawil eobisa da TanamSr oml obis uzrunvel yofis meqani zmebi . aRni Snul i umeteswil ad xor ci el deba dacul i ter i tor i ebi s mar Tvis ef eqtur obi s si stemur doneze Sef asebi sas(i xi l eT me-9 qveTavi).

dacul i ter i tor i ebi s mar Tvis Sesaxeb ar sebul i praqtikis, codnisa da gamocdi l ebi s dokumentur ad asaxva, codnisa da unar ebi s xar vezebis gansazRvr a. SesaZl ebl obaTa ef eqtur i gaZl ier ebi s pr ocesis er T-er Ti nawil ia dacul i ter i tor i ebi s Sesaxeb ar sebul i codnisa da gamocdi l ebi s Sesaxeb dokumentebis Seqmna da codnisa da unar ebi s xar vezebis gansazRvr a. dokumentebis Seqmna mkvi dri da adgil obr i vi Temebis codnis Sesaxeb unda Seesabamebodes konvenci s me-8 (j) muxl i s ganxor ci el ebi saTvis mi mdi nar e qmedebes. konvenci s me-8 (j) muxl i exeba mkvi dri da adgil obr i vi Temebis tradiciul i codnis, i novaci ebi sa da cxovr ebi s wesis Senar Cunebas, r ac mni Svel ovani a bi omr aval fer ovnebi s konser vaci isa da mdgr adi gamoyenebi sTvis. SesaZl ebl obaTa gaZl ier ebas xel suwyobs sxvadasxva qveynebs Sor i s dacul i ter i tor i ebi s TanamSr oml ebi s gacvl i s pr ogr amebi , romel Tac axor ci el ebs, magal i Tad`r ei njer Tasaer TaSor i so feder aci a-.

Semdegi nabi j ia dacul i ter i tor i ebi s mar TvaSi Car Tul i dai nter esebul i mxar eebis - adgil obr i vi Temebis , ar asamTavr obo or gani zaci ebi s, kvl evi T i nsti tutebi sa da ker Zo seqtor i s, moTxovnebi s Sef aseba.

komuni kaci s, ganaTl ebi sa da sazogadoebis i nfor mi r ebi s pr ogr amebi sa da strategi ebi s ganvi Tar eba: tradiciul ad dacul i ter i tor i ebi s menejer ebs moeTxovebodaT mxol od sabunebi smetyvel o mecni er ebaTa codna da misi gamoyeneba bunebis dacvaSi . magr am bol o ori aTeul i wl i s ganmavl obaSi menejer ebi saTvis saWi r o unar ebi sa da SesaZl ebl o bebi s speqtr i mni Svel ovnad Sei cval a. menejer ebi unda er kveodnen da SeeZl oT muSaoba iseT saki Txebze, r ogor i caa fi nansur i dagegmva da menejenti , kul tur ul i Rir ebul ebebi , dai nter esebul mxar eebTan ur Tier Tobis unar ebi , Tanamonawil eobi Ti mar Tvis konceptual ur i da praqtikul i gageba.

er T-er Ti saSual eba i mi saTvis , rom gaZl ier des dacul i ter i tor i ebi s menejer ebi s SesaZl ebl o bebi , ar i smi Rebul i gakveTil ebi s, i nfor maci isa da gamocdi l ebaTa gazi ar eba qveynebs, Sesabami s or gani zaci ebsa da dacul i ter i tor i ebs Sor i s. ami saTvis saWi r o i nstrumentebi a: bi omr aval fer ovnebi s konvenci s i nfor maci ul i uzrunvel yofis meqani zmi (<http://www.biodiv.org/chm/default.aspx>); dacul i ter i tor i ebi s Semswavl el i qsel i (PALNet) (<http://palnet.whirli-gig.com/new/>), an sxva qsel ebi : magal i Tad, i nvazi ur i saxeobebis gl obal ur i pr ogr ama (<http://www.gisp.org/>), fi nansur i al i ansi konser vaci isaTvis (<http://conservationfinance.org/>) da dedami wis konser vaci s i nstrumentebi s kr ebul i (<http://www.earthtoolbox.net/>).

bi omr aval fer ovnebi s konvenci a aRi ar ebs, rom teqno l o gi ebi s ganvi Tar eba sa da

gadacemas gadamwyveti mni Svnel oba aqvs mdgr adi ganvi Tar ebi saTvis (<http://www.biodiv.org/programmes/cross-cutting/technology/>). konvenci is ganxorciel ebi saTvis saWiro teqnoI ogi ebi moicaven rogor ce.w. "hard"-teqnoI ogi ebs (magal iTad, meqanikuri da el eqtronuli sistemebi, rogor iciaa distancuri sensor ebi, monitoringis aparatura, Senaxvi sada ar qivir ebis sistemebi, genetikuri anal izis aparatura) da e.w. "soft"-teqnoI ogi ebs (magal iTad, unar ebi, procesebi, standartebi da meTodebi). biomraval ferovnebi skonvenci is me-16 muxli (es muxli teqnoI ogi is gadacemas exeba) (<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp?a=cbd-16>) Zir iTad aqcents "hard"-teqnoI ogi ebze akeTebis, maSin, rodesac daculi teritoriebi s marTvis saTvis ufro saWiro `soft--teqnoI ogi ebia, roml ebi c SeiZl eba moZiebul iqnes internetSi. zogier T qveyanas, gansakuTreb iT ganvi Tar ebad qveynebs, akli iT teqnikuri resursebi am informaci is mi sawdomad, teqnikuri unar i mis gamosayenebl ad da finansuri resursebi am teqnikuri resursebi sada unar ebi s gansavi Tar ebl ad. amrigad, daculi teritoriebTan mi mar Tebi T teqnoI ogi is gadacema ufro gul is xmoobs codni sada gamocdili ebis gazi ar ebas, vidre specifikuri moyobi l obaTa gamoyenebi s ufl ebis gadacemas.

miuxedavad imisa, rom daculi teritoriebze pasuxismgebel i uwyebebi Zir iTadad aRiar eben komunikaci is, ganaTl ebi sada sazogadoebrivi cnobier ebis amaRl ebis programebi s saWiroebas, institucional ur dagegmvaSi, marTvis strategi ebsa da dafinansebaSi am sakiTxebs xSirad prioritets ar aniWeben. partnior ebis sada dai nteresebul i mxar eebis farTo speqtrTan ufro mWidro TanamSroml obis saWiroebis fonze, daculi teritoriebi s xel mZRvanel ebs swirdebaT resursebi, rom uzrunvel yon komunikaci is, ganaTl ebi sada sazogadoebrivi cnobier ebis amaRl ebis programebi s efekturi ganxorciel eba. es programebi xel s uwyoben pol itikuri mxardaWeris mopovebasa da daculi teritoriebi s marTvaSi Temebis monawil eobis gaZl ier ebas. isini gansakuTreb iT mni Svnel ovani a im qveynebsi, sadac zogadad mosaxl eoba ar ar is informirebul i biomraval ferovnebi s dacvi s saWiroebis Sesaxeb. daculi teritoriebi s komunikaci is kampaniebs, roml ebi c mimarTulia qal aqebis mosaxl eobaze, SeuZl ia mni Svnel ovnad gazar dos pol itikuri da finansuri mxardaWera. masobrivi informaci is saSual ebebi s gamoyenebi T daculi teritori is xel mZRvanel ebs aseve SeuZl iaT gadawvetil ebis mimRebTa mxedvel obis areSi moaqcion biomraval ferovnebi s dacvi s sakiTxebi. amastanave saswavl o programebSi unda Caer Tos biomraval ferovnebi s konser vaci sada zogadi gar emos dacvi Ti sakiTxebi.

saganmanaTl ebl o programebi xel s uwyoben adgil obriv mosaxl eobas, rom ukeT gaicnobier os sakuTari roli daculi teritoriebi s marTvaSi, gamoiyenos tradiciuli codnamarTvis dagegmvaSi. daculi teritori is Camoyal i bebi s adreul etapze, Temebis aqtiur CarTvasTan erTad, komunikaci is, ganaTl ebi sada sazogadoebis informirebi s programi s ganxorciel eba xel s Seuwyobs konfli qtebi s Tavidanacil ebas. daculi teritoriebi s personal i unda fl obdes dai nteresebul i mxar eebTan komunikaci is sada potenciuri konfli qtebi s daZl evis unars.

komunikaci is, ganaTl ebi sada sazogadoebis informirebi s strategi is efekturi SemuSavebi s mizniT unda Sefasdes miznobrivi jgufebis codna, pozicia da

Rir ebul ebebi, ar sebul i praqtika dastimul ebi.

komunikacis, ganaTI ebi sa da sazogadoebis cnobier ebis pr ogramebis Sef aseba da Sesabamisi indikator ebi unda aisaxos dacul i teritoriis monitoringis pr ogramaSi.

instrumentebi dar esur sebi

	<p>SesaZl ebl obaTagaZl ier ebis speci fikur i instrumentebi</p> <hr/> <p>IUCN-ის განატი ები სა და კომუნიკაცი ს კომისი ამაგოსცა პუბლიკაცი ები SesaZl ebl obaTagaZl ier ebis Sesaxeb (http://www.iucn.org/themes/cec/cec/home_page.htm); მაT Sor ის განსაკუთრებულ ი მნი სვნელობი საა:</p> <p>„კომუნიკაცი ები დაცულ ტერიტორიებზე“ (http://www.iucn.org/webfiles/doc/CEC/Public/Electronic/CEC/Books/Communicating_PA.pdf),</p> <p>„xალ xის Car Tva mdgr ad ganvi Tar ebaSi “ (http://www.iucn.org/webfiles/doc/EC/Public/Electronic/CEC/Books/EngagingPeopleInSustainability_smV5.pdf),</p> <p>„გარემოსდაცვი ტი განატი ები ს Sef aseba“ (http://www.iucn.org/webfiles/doc/CEC/Public/Electronic/CEC/Books/Evaluating_Environmental_Ed.pdf).</p> <p>ბიომრავალფეროვნების კონვენციის კომუნიკაცი ს, განატი ები სა და sazogadoebr i vi cnobier ebis ამაRl ები ს გლობალური ინიციატივის განხორციელები ს (გადავყვეტი ება VI/19: http://www.biodiv.org/decisions/default.asp?dec=VI/19) Sesaxeb ინფორმაცია განTavsebul i ა ვებგვერდზე http://www.biodiv.org/programmes/outreach/cepa/home.shtml.</p> <hr/>
	<p>უფრო ზოგადი მასალები cnobier ebis ამაRl ები ს Sesaxeb</p> <hr/> <p>ბიომრავალფეროვნების კონვენციის ვებგვერდზე განTavsebul i ა კომუნიკაცი ს, განატი ები სა და sazogadoebr i vi cnobier ebis ამაRl ები ს pr ogramebis მონაცემთა ბაზა (http://www.biodiv.org/programmes/outreach/cepa/projects/home.shtml).</p> <p>ბიომრავალფეროვნების კონვენციის დამხმარე ორგანომსამეცნიერო, ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ საკითხების მოამზადა ბიომრავალფეროვნების სენარცუნებისა და mdgr ad i გამოყენების ტექნოლოგიების ინდიკატორის ნუსხა (http://www.biodiv.org/doc/meetings/sbstta/sbstta-09/information/sbstta-09-inf-13-en.pdf).</p> <p>UNEP-ის მსოფლიო კონსერვაციის მონიტორინგის ცენტრმა მოამზადა ანიმაციური პრეზენტაცია, რომელიც აყენებს ბიომრავალფეროვნების მნი სვნელობაზე და Cvens უდიდეს პასუხისმგებლობაზე მომავალი Tაობების წინაშე. (http://www.unep-wcmc.org/biodiversity/presentation/4422/). პრაქტიკული მეტოდეები სოციალური კომუნიკაცი ები სა და er Tობლივ მენეჯმენტი სი Tanamonawil ეობი ს კვლევის Sesaxeb ხელ მი საუვდომია ვებგვერდზე: http://www.iucn.org/themes/ceesp/Publications/CMWG/SP-Chapter5.pdf.</p> <p>Greencom-მა მოამზადა რამდენიმე დოკუმენტი განატი ები სა და კომუნიკაცი ს Sesaxeb, მაT Sor ის: „გარემოსდაცვი ტი განატი ება და კომუნიკაცი ა mdgr ad i მსოფლიო საTვის: ცნობარი საერთაშორისო პრაქტიკის შესახებ“; „საზოგადოების მომზადება გარემოსდაცვი ტი მდებებების შესახებ: ეფექტური გარემოსდაცვი ტი განატი ები სა და კომუნიკაცი ები ს სახელმძღვანელო“; SCALE – სისტემური TanamSr oml oba saar sebo saxsr ები სა და გარემოსდაცვი ტი (სოციალური ცვლილებების მეტოდეოლოგიების გამოყენების Car Co (http://www.aed.org/Projects/greencom.cfm)).</p>

8. f i n a n s u r i m d g r a d o b i s u z r u n v e l y o f a

m o k l e a r w e r a :

dacul i t e r i t o r i e b i s s t a b i l u r i d a g r Z e l v a d i a n i d a f i n a n s e b i s u z r u n v e l s a y o f a d q v e y n e b m a u n d a g a m o i y e n o n s x v a d a s x v a w y a r o e b i : e r o v n u l i b i u j e t i , s a e r T a S o r i s o d a x m a r e b a , g a d a s a x a d e b i e k o s i s t e m u r i m o m s a x u r e b i s a T v i s , f o n d e b i , m w v a n e g a d a s a x a d e b i . f i n a n s u r i m d g r a d o b a a r a m x o l o d s a k m a r i s T a n x a s , a r a m e d m i s e f e q t u r x a r j v a s a d a a d g i l o b r i v i d a i n t e r e s e b u l i m x a r e e b i s a T v i s s a r g e b l i s s a m a r T I i a n g a n a w i l e b a s a c n i S n a v s .

m i z n e b i d a a m o c a n e b i

mi zani 1.1	dacul i t e r i t o r i e b i s d a m a T i e r o v n u l i d a r e g i o n u l i s i s t e m e b i s f i n a n s u r i m d g r a d o b i s u z r u n v e l y o f a
amocana	2008 w l i s a T v i s r o g o r c e r o v n u l i , a s e v e s a e r T a S o r i s o w y a r o e b i d a n m o b i l i z d e s s a k m a r i s i f i n a n s u r i , t e q n i k u r i d a s x v a t i p i s r e s u r s e b i d a c u l i t e r i t o r i e b i s e r o v n u l i d a r e g i o n u l i s i s t e m e b i s S e q m n i s a d a e f e q t u r a d m a r T v i s u z r u n v e l y o f i s a T v i s a u c i l e b e l i d a n a x a r j e b i s g a s a w e v a d , g a n s a k u T r e b i T , r o d e s a c s a W i r o a g a n v i T a r e b a d i , g a r d a m a v a l i e k o n o m i k i s m q o n e d a m c i r e k u n Z u l o v a n i g a n v i T a r e b a d i s a x e l m w i f o e b i s T v i s m x a r d a W e r i s a R m o C e n a .

k o n t e q s t i

dacul i t e r i t o r i e b i s f i n a n s u r i m d g r a d o b a S e i Z I e b a g a n i m a r t o s , r o g o r c ` s t a b i l u r i d a s a k m a r i s a d g r Z e l v a d i a n i f i n a n s u r i r e s u r s e b i s u z r u n v e l y o f a , m a T i g a n a w i l e b a d r o u l a d d a S e s a f e r i s i f o r m i T , r a T a d a i f a r o s d a c u l i t e r i t o r i e b i s y v e l a x a r j i (p i r d a p i r i d a a r a p i r d a p i r i) d a u z r u n v e l y o f i l i q n e s d a c u l i t e r i t o r i e b i s e f e q t u r a d m a r T v a . n a T e l i a , r o m f i n a n s u r i m d g r a d o b i s m i R w e v a m o i T x o v s m n i S v n e l o v a n i c v l i l e b e b i s S e t a n a s d a f i n a n s e b i s m o p o v e b i s a d a g a m o y e n e b i s a m J a m a d a r s e b u l p r a q t i k a S i .

p r o g r a m a i T v a l i s w i n e b s d a f i n a n s e b i s r o g o r c e r o v n u l , a s e v e s a e r T a S o r i s o w y a r o e b s . m i s i s r u l i g a n x o r c i e l e b a u d a v o d m o i T x o v s s a e r T a S o r i s o d a f i n a n s e b i s g a z r d a s (m a g . , G E F - s a g a n) , g a n v i T a r e b a d i d a g a r d a m a v a l i e k o n o m i k i s m q o n e q v e y n e b i s a T v i s .

m n i S v n e l o v a n i a , a g r e T v e , d a f i n a n s e b i s i n o v a c i u r i w y a r o e b i , m a g a l i T a d , t u r i s t u l i m o m s a x u r e b i s s a f a s u r i , g a d a s a x a d e b i r e s u r s e b i s g a m o y e n e b i s a T v i s , T a n x i s m o Z i e b a a x a l i b a z r e b i d a n (k o m p e n s a c i a n a x S i r b a d i s s e k v e s t r i s a T v i s , g a d a s a x a d e b i e k o s i s t e m u r i m o m s a x u r e b i s a T v i s d a a . S .) , a x a l i d o n o r e b i s m o Z i e b a (k o r p o r a c i e b i ,

ker Zo pir ebi, sxva samTavr obo uwyebebi), gadaxaxadebi dan mi Rebul i Semosavl ebi s ganawil eba, xar jebisa da sar gebl is ganawil eba adgil obrivi dainter esebul i mxar eebisaTvis (mi waTmflobel ebi, adgil obrivi Temebi), axal i finansur i instr umentebis gamoyeneba (biznesdagegmva) da xel sayrel i gar emos Seqmna (gar emos dacvaze uar yofi Tad moqmedi subsidi ebi s ref or mir eba da poziti ur i stimu l ebi s Seqmna).

qmedebebi

	anal izi
☐	2005 wl isaTvis qveyni s masStabi T finansur i anal izi s dasrul eba; 2008 wl amde mdgr adi dafinansebi s er ovnul i gegmebi s SemuSaveba da maTi ganxor ci el ebi s dawyeba (qmedebebi 3.4.1. da 3.4.2);
	nabi jebi finansur i stabl ur obi saken
☐	dacul i ter itor iebis er ovnul i da regionul i sistemebisaTvis donorebi s daxmar ebi s progr amebis (GEF, or mxrivi da mraval mxrivi daxmar eba) gaZl ier eba ganvi Tar ebad da gar damaval i ekonomiki s mqone qveynebsi (qmedeba 3.4.3);
☐	regionul i TanamSroml oba dacul i ter itor iebis dafinansebi saTvis (qmedeba 3.4.4);
☐	dacul i ter itor iebis saWir oebis integr ireba er ovnul i da regionul i ganvi Tar ebi sstr ategi ebsa da TanamSroml obi spr ogr amebis (qmedeba 3.4.6).
	informaci s mi wodebi s gaumj obeseba i nvesti ci ebi s opti mi zaci saTvis
☐	dacul i ter itor iebis Sesaxeb informaci sa da angari Sebi s xar isxis da xel mi sawvdomobi s gaumj obeseba (qmedeba 3.4.5)

qmedebebi s ganxor ci el ebi s SesaZl onabi jebi

2005 wl isaTvis dacul i ter itor iebis finansur i anal izi sa da dagegmvi s Sef aseba: dReisaTvis, finansur i anal izi Zir iTadad Catar ebul ia cal keul i dacul i ter itor iebis doneze. ar ar seboobs raime sayovel Taod aRiar ebul i meTodol ogi a qveyni s masStabi T finansur i anal izi sa da dagegmvi s Catar ebi saTvis. mi uxedavad ami sa, konvenci s mxar eebma unda upasuxon Semdeg sam Seki Txvas:

- r ogori a dacul i ter itor iebis dafinansebi s dRevandel i done, dafinansebi s wyar oebi, ra mi znebi saTvis ixar jeba da r amdenad efeqtur ad ar is saxsr ebi gamoyenebul i?
- yvel aar sebul i da dagegmil i dacul i ter itor iebis gaTval iswi nebi T, romel i finansur i saWir oebis dar Ceba daukmayofil ebel i daaxl oebi T Semdegi aTwl eul isganmavl obaSi?
- r ogori a ar sebul i dafinansebi s xar vezebis aRmofxvris saSual ebebi s

savar audio speqtri dar ogoria TiToeul imatgani spotenciali?

mdgradi dafinansebi sgegmi s SemuSaveba 2008 wl isatvis: zemoT moyvani SekiTxvebze pasuxebis mi xedvit unda SemuSavdes mdgradi finansuri gegma, romelic unda moicavdes saWir o mar egul irebel, sakanonmdebl o, politukur, institucional ur dasxa RonisZiebebs. gatvali swinebuli unda iqnes Semosavl ebi, xarjebi da dafinansebi sinovaciuri meqani zmebi.

finansuri gegmi s SemuSavebi s SesaZi o etapebi a:

amJami ndeli Semosavl ebi sada xarjebis, saerTo finansuri saWir o ebebi s, xarvezebi sada SesaZi o xarjebis analizi;

daculi teritoriebis mier mowodebuli saqonli sada momsaxur ebi s, matze potenciuri moTxovnis, siRaribis daZi evasada aTaswl eul is ganviTar ebi s mi znebi smi RwevaSi maTi wvl il is Sef aseba da gansazRvra;

potenciuri finansuri meqani zmebi smi moxil vada SesaZi ebl obaT analizi;

detaluri gegmi s SemuSaveba daculi teritoriebis sistemebis atvis grZel vadi ani finansuri mxar daWer isuzrunvel sayofad.

mdgradi dafinansebi s gegmebi s ganxorciel eba: daculi teritoriebis sistemis biznes-gegmebma unda gatvali swinos xel sayrel i gar emos el ementebi, dagegmvis qmedebebi da finansuri meqani zmebi s danergva finansuri gegmi smi xedvit.

mdgradi dafinansebi s gegmi s ganxorciel ebi s SesaZi o etapebi a:

axali gar emos dacviti fondebi s Seqmna, arsebul is gafarToeba da gaZi ier eba;

axali kanonebi s/politiki smi Reba, rac itvali swinebs finansuri meqani zmebi s Seqmnasada daculi teritorii s dafinansebi s atvis adgil obrivi Semosavl ebi s gamoyenebas;

axali kanonebi s/politiki smi Reba, romlebi c SesaZi ebel s gaxdianinovaciuri finansuri meqani zmebi s SemoRebas;

ukuefeqtis mqone subsidiebi s gansazRvra (gansakuTrebiT daculi teritoriebTan dakavSirebul seqtor ebSi) da aseTi subsidiebi s gar daqmna daculi teritoriebi s finansirebi swyar od;

sagareo dafinansebi s programebi s ganviTar eba, mokl evadi ani da mdgradi dafinansebi sel ementebi T.

donor mTavro bebs SeuZi iaT daexmar onprogrami s ganxorciel ebas ganviTar ebad da gar damavali ekonomiki s mqone qveynebsi daculi teritoriebi s mxar daWer is gaZi ier ebi T, ormxrivi da mra val mxrivi daxmar ebi s, mat Soris GEF-is saSual ebi T. tr ansazRvro da sazRva o daculi teritoriebi s atvis SesaZi ebel ia regi onul i TanamSr omli obis far gl ebSi mopovebuli dafinansebi s gamoyeneba.

daculi teritoriebi s grZel vadi ani mdgr adobi s atvis mni Svel ovani amaTi CarTva ganviTar ebi s programebsi. amiatvis saWir oa ganviTar ebi s programebi s mi znebi s SesabamisobaSi moyvana daculi teritoriebi s amocanebTan, magaliTad, infrastruqturis ganviTar ebi s (gzebi, dambebi), bunebrivi resursebi s mopovebi sa

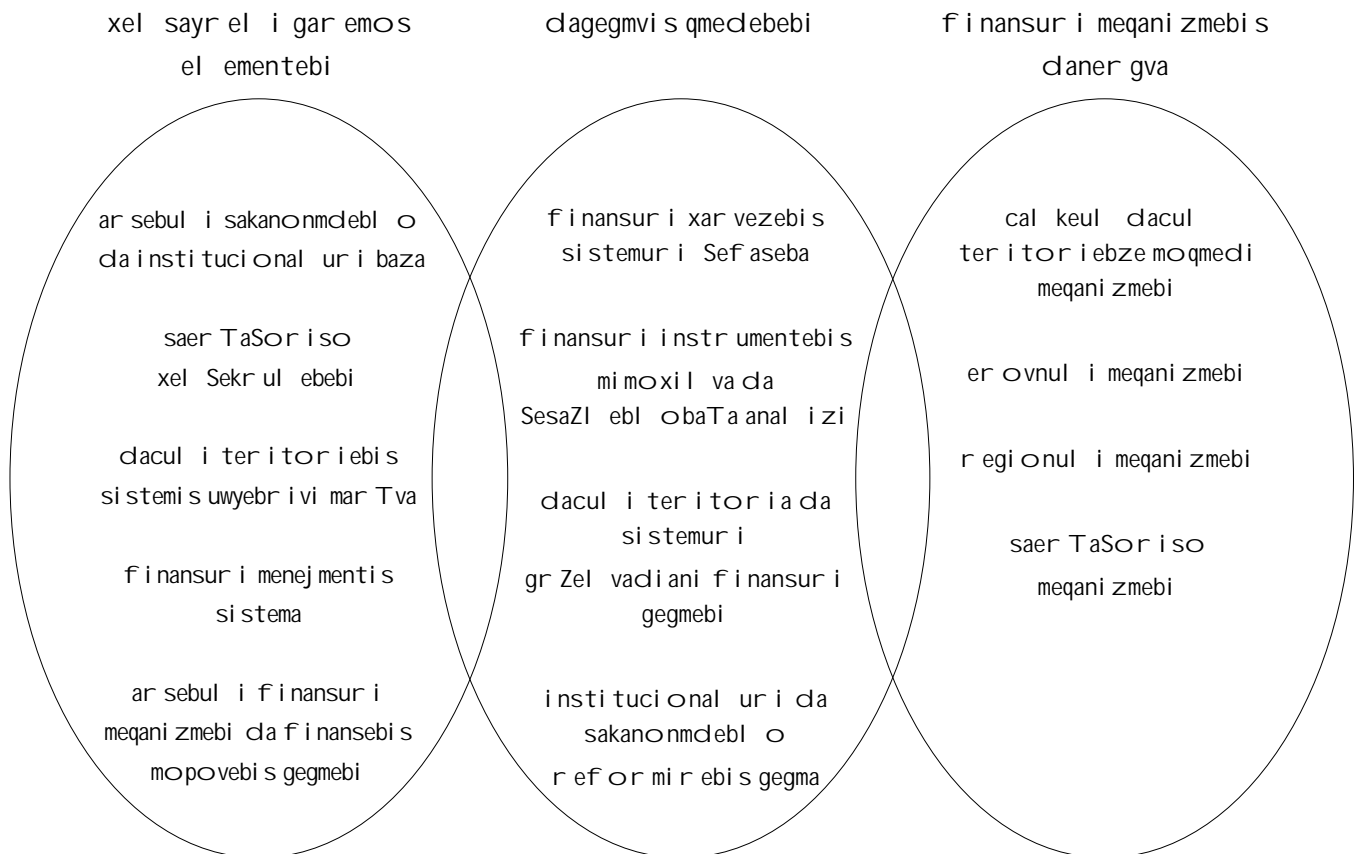
(madni s, navTobi sa da gazi smopoveba, xe-tyi sWr a) da sxva programebi s daner gvi sas.

aseve, mni Svel ovania dacul i teritoriebis CarTva ganviTar ebis saer TaSor iso programebSi, miT umetes, rom amJamad bi omr aval fer ovnebis konser vacias umeteswil ad swored ganviTar ebis saagentoebi (msoflio banki, USAID, SIDA) af inanseben. amastanave, donor i saagentoebis umr avl esoba ganviTar ebis daxmar ebis programebSi iTval i swinebengar emosdacvi T saki T xebs.

dacul i teritoriebis dafinansebi saTvis informacii s mar Tvi sa da angari Sgebis strategi ebis SemuSaveba: didi mni Svel oba aqvs xar isxiani angari Sebis momzadebas dacul i teritoriebis dafinansebis Sesaxeb. am mar Tebi T informacii s gazi ar eba xel s Seuwyobs sxvadasxva qveynebis mTavroebes, donor ebsa da sazogadoebas, rom ufro Rr mad gaigon dacul i teritoriebis finansuri saWir oebebi. donor ebs gauCndebaT dacul i teritoriebis investirebis ukeTesi SesaZl ebi oba da dafinansebi skoordini rebi ssaSual eba.

konvencii s mxar eebma unda Seafason dacul i teritoriebis dafinansebis Sesaxeb er ovnuli angari Sgebis formebi, agreTve, gani xilon am informacii s gavr cel ebis SesaZl ebi oba bi omr aval fer ovnebis konvencii saTvis warsadgeni moxsenebebis, dacul i teritoriebis msoflio monacemTa bazisa da informacii s gacvl is sxva meqani zmebi ssaSual ebi T.

სქემა 4. სისტემის ბიზნეს-გეგმა: მომდებელი ოგორკური დიზაინის სასაუბროები

konser vaci is finansuri aliansi (CFA) vebgver dze ganTavsebul ia mr aval i sainter eso masal a da konkr etul i gal iTebi (<http://www.conservationfinance.org/index.htm>), am organi zaci am oamzada, agr eTve, saxel mZRvanel o konser vaci is finansuri ebi sTvi s (<http://guide.conservationfinance.org/>) da dokumenti `f i nansebi s mozi dva bi o mr aval f er ovnebi saTvi s- (<http://www.biodiversityeconomics.org/finance/index.html>).

IUCN-i s bi o mr aval f er ovnebi s ekonomiki s bi bli oTeka mo i cavs saxel mZRvanel o ebsa da konkr etul magal iTebi s (<http://www.biodiversityeconomics.org/finance/index.html>).

IUCN-ma aseve gamosca naSr omi „dacul i ter i tor i ebi s dacva: instr uqi ebi dacul i ter i tor i ebi s xel mZRvanel ebi sTvi s“ (http://iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Financing_PAs.pdf), es ar i s saxel mZRvanel o dacul i ter i tor i ebi s bi znes- da f i nansuri gegmebi s SemuSavebi saTvi s, masSi ganxi l ul ia r ogor c sa jar o, aseve ker Zo wyar o ebi dan saxsr ebi s mozi dvi s meqani zmebi ; IUCN-ma, agr eTve, moamzada publ i kacia „dacul i ter i tor i ebi s mdgr adi daf i nanseba: gamowvebi sa da saSual ebebi s gl obal uri mi moxi l va“.

Semosavl ebi s mi Rebi s saSual ebebi ganxi l ul ia naSr omSi „dacul i ter i tor i ebi saTvi s Semosavl ebi s mozi dva: saSual ebaT a meni u“ (<http://biodiversityeconomics.org/pdf/topics-226-00.pdf>).

WWF-i s makr oekonomiki s of i sma moamzada masal ebi gar emosdacvi T momsaxur ebase gadasaxadebi s Sesaxe: `keTi l i nebi dan gadasaxadebamde gar emosdacvi Ti momsaxur ebi sTvi s: ganvi Tar ebad qveynebi s bunebr i vi r esur sebi s mdgr adi mar Tvi s daf i nansebi s al ter nati ul i wyar o ebi s mi moxi l va“ (<http://www.panda.org/downloads/policy/financingalts.pdf>).

gl obal uri gar emosdacvi Ti fondi s (GEF) da dacul i ter i tor i ebi s saer TaSor i so daf i nansebi s speci f i kur i r ol ebi ganxi l ul ia publ i kaciaSi `dacul i ter i tor i ebi s qsel ebi s saer TaSor i so daf i nanseba: gl obal uri gar emosdacvi Ti fondi , r ogor c gadacemi s mr aval mxr i vi meqani zmi “ (<http://www.uni-kiel.de/ifw/pub/kap/2004/kap1227.pdf>).

bi o mr aval f er ovnebi s konvenci s i nfor maci ul i uzrunvel yof i s meqani zms (www.biodiv.org) aqvs speci al uri ganyof i l eba konvenci s ganxor ci el ebi s daf i nansebi s wyar o ebi s saki T xebze.

9. standar tebi , efeqtur ad mar Tva da moni tor i ngi

mokl eaRwera:

dacul i ter i tor iebis mar Tvis efeqtur obis misaRwevad upi r vel esad sami mni Svnel ovani nabiji undagadavdgaT:

- dacul i ter i tor iisaTvis an maTi sistemi saTvis har monizebul i standar tebi s paketi sgansazRvr a;
- mar Tvis efeqtur obis Sef asebi ssi stemebi s SemuSaveba da daner gva;
- dacul i ter i tor iebis a da maTi bi omr aval fer ovnebi s mdgomar eobis a da tendenci ebis moni tor i ngi ssi stemi s daner gva.

mi znebi da amocanebi

mi zani 4.1	er ovnul i da regionul i dacul i ter i tor iebis sistemebi sTvis minimal ur i standar tebi sa da saukeTeso pr aqti ki s magal i Tebi s SemuSaveba dami Reba.
amocana	2008 wl i sTvis SemuSavdes da mi Rebul iqnes er ovnul i da regionul i dacul i ter i tor iebis sistemebi s dagegmar ebis, Ser Cevis, daar sebi s, mar Tvis a da zedamxedvel obis standar tebi , kr i ter i umebi da saukeTeso pr aqti ki s magal i Tebi .
mi zani 4.2	dacul i ter i tor iebi smar Tvis efeqtur obis Sef aseba da gaumj obeseba
amocana	2010 wl i saTvis mxar eebma daamtki con da ganxor ci el on konkr etul i dacul i ter i tor iebis, dacul i ter i tor iebis er ovnul i da regionul i sistemebi s da tr ansasazRvr o dacul i ter i tor iebi smar Tvis efeqtur obis moni tor i ngi s, Sef asebi sa da angar i Sgebi s koncef ci ebi .
mi zani 4.3	dacul i ter i tor iebis mdgomar eobis da maTSi ar sebul i tendenci ebis Sef aseba da moni tor i ngi
amocana	2010 wl i saTvis er ovnul i da regionul i sistemebi s Seqmna, roml ebi c iZl evian saSual ebas, rom ganxor ci el des dacul i ter i tor iebis far Tobis, mdgomar eobis da maTSi mi mdinar e tendenci ebis efeqtur i moni tor i ngi er ovnul , regionul dagl obal ur doneebze, agr eTve xel s uwyoben bi omr aval fer ovnebi s dacvi s gl obal ur i amocanebi s gadaWr aSi mi Rweul i pr ogr esi s Sef asebas.

konteqsti

axal i dacul i ter i tor iebis daar sebaT an er Tad sul uf r o meti yur adReba eqceva ar sebul i dacul i ter i tor iebis sistemebi s efeqtur i dacvi sa da mar Tvis uzrunvel yofas. am sakiTxs eZRvneba pr ogr amis me-4 el ementi. am el ementiT

gansazRvr ul i qmedebebis ganxorciel eba mniSvnel ovania pr ogr amis danar Ceni el ementebis daner gvis mdgomar eobis Sesafasebl ad, agr eTve, adaptur i mar Tvisatvissawir o i n f o r m a c i i s m i s a R e b a d .

qmedebebi

- par t n i o r e b T a n T a n a m S r o m l o b a d a c u l i t e r i t o r i e b i s d a g e g m a r e b i s , m a r T v i s , z e d a m x e d v e l o b i s a d a T a n a m o n a w i l e o b i s n e b a y o f l o b i T i s t a n d a r t e b i s a d a s a u k e T e s o p r a q t i k i s m a g a l i T e b i s S e m u S a v e b i s , g a m o c d i s , g a d a x e d v i s a d a p o p u l a r i z e b i s k u T x i T (q m e d e b a 4.1.1);
- S e s a b a m i s i g r Z e l v a d i a n i m o n i t o r i n g i s a d a S e f a s e b i s s i s t e m e b i s S e m u S a v e b a d a m i R e b a d a c u l i t e r i t o r i e b i s m a r T v i s a d a z e d a m x e d v e l o b i s e f e q t u r o b i s , a g r e T v e , c a l k e u l i d a c u l i t e r i t o r i e b i s a d a m a T i s i s t e m e b i s m d g o m a r e o b i s a d a m a T S i a r s e b u l i b i o m r a v a l f e r o v n e b i s t e n d e n c i e b i s S e f a s e b i s a T v i s , m a r T v i s e f e q t u r o b i s S e f a s e b e b i s g a n x o r c i e l e b a (q m e d e b e b i 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2 d a 4.3.1);
- d a c u l i t e r i t o r i e b i s a d a m a T i s i s t e m e b i s m a r T v i s e f e q t u r o b i s S e f a s e b i s s a f u z v e l z e S e m u S a v e b u l i r e k o m e n d a c i e b i s g a n x o r c i e l e b a , d a c u l i t e r i t o r i e b i s m a r T v i s a d a p t a c i a d a g a u m j o b e s e b a (q m e d e b e b i 4.1.3 d a 4.2.3);
- d a c u l i t e r i t o r i e b i s e r o v n u l i d a r e g i o n u l i m o n a c e m T a b a z e b i s g a u m j o b e s e b a d a g a n a x l e b a . d a c u l i t e r i t o r i e b i s m o n a c e m T a m s o f l i o b a z i s T v i s i n f o r m a c i i s m i w o d e b a , g a e r o s d a c u l i t e r i t o r i e b i s n u s x i s S e d g e n a s a d a m s o f l i o s d a c u l i t e r i t o r i e b i s S e f a s e b i s p r o c e s i m o n a w i l e o b i s m i R e b a (q m e d e b e b i 4.3.3 d a 4.3.4).

qmedebebis ganxorciel ebis Sesazl onabjebi

standar tebis SemuSaveba dacul i teritoriebi saTvis: efeqtur i konser vaci i saTvis mniSvnel ovania mar Tvis minimal ur i standar tebi sa da saukeTeso praqtikis sar seoba. unda gansazRvr os dacul i teritoriebi mar Tvis sasur vel i minimal ur i standar tebi , anur ogor war i mar Teboda mar Tva, Tu ar daabr kol ebda ar asakmar i si daf i nanseba, per sonal i s i m c i r e a n s x v a f a q t o r e b i T g a m o w v e u l i S e z R u d v e b i . I U C N - m a m o a m z a d a d a c u l i t e r i t o r i e b i s m a r T v i s s a x e l m Z R v a n e l o e b i , S e i m u S a v a m a r T v i s m i n i m a l u r i s t a n d a r t e b i d a d o k u m e n t e b i e r o v n u l i d a r e g i o n u l i s t a n d a r t e b i s g a n s a z R v r i s p r o c e s i s x e l S e s a w y o b a d .

mar Tvis efeqtur obis Sefasebis sistemebis SemuSaveba da miReba, gr Zel vadiani monitor ingis sistemis daner gva dacul teritoriebze: dacul i teritoriebi mar Tvis efeqtur obis monitor ingi sa da Sefasebis sistemis SemuSavebi sa da daner gvis dr osgaTval i swinebul i unda iqnes Semdegi oTxi komponenti :

- dagegmva;
- monitor ingi ssi stemis gr Zel vadiani qmedi Tunar i anoba;

- mar Tvis resur sebi s, si stemebi s da procebebi s Sesabami soba da adekvatur oba;
- dacul i ter itor i i samocanebi s Sesr ul eba.

dacul i ter itor i i s mar Tvasa da Sef asebi s Sedegebs Sor is mi zez-Sedegobr i vi kavSi ris gageba aucil ebel ia mar Tvis gaumj obesebi s gzebi s gansazRvr i saTvis, anu adaptur i mar Tvis strategi ebi s SemuSavebi saTvis. mar Tvis eqtur obis Sef asebi s ganxor ciel eba mni Svel ovani iqneba, Tumi si Sedegebi s mi xedvi T SemuSavdeba mar Tvis si susteebi sa da sxva probl emebis daZl evis konkr etul i rekomendaci ebi da pr aqti kul i gegmebi .

meT odol ogi i s gansazRvr a da 2010 wl i saTvis dacul i ter itor i ebi s mi ni mum 30 procentSi mar Tvis eqtur obis Sef aseba: Sef asebi s bevr i al ter nati ul i meT odol ogi aukve SemuSavebul ia, maT Sor is ar i s swr af i Tvi T Sef asebi ski Txvar ebi da monitor ingi sa da Sef asebi s detal ur i gr Zel vadiani sistemebi . monawil e mxar eeb s SeuZl iaT an mza meT odol ogi a air Ci on, an ar sebul masal ebze dayr dnobi T adaptir ebul i si stema Sei muSaon.

infor maci i s ganaxl eba dacul i ter itor i ebi s msofl i o monacemTa bazaSi : dacul i ter itor i ebi s monacemTa bazis regul ar ul i ganaxl eba xel s uwyobs dacul i ter itor i ebi s sistemis ganvi Tar ebi s mi znebi s mi Rwevi s monitor ingi sa da mar Tvis eqtur obis Sef asebas. monacemebi , Cveul ebr iv, unda moicavdes infor maci as ter itor i i s far Tobis, mdebar eobi sa da sazRvr ebi s Sesaxeb, bi omr aval fer ovnebi s dacvi s amocanebs, indikator ebs, infor maci as mar Tvis a da saf r Txeebi s xasi aTis, masStabebi sa da tendenci ebi s Sesaxeb.

dacul i ter itor i ebi s Sesaxeb ukeTesi xar isxi s infor maci a saWi roa rogor c gl obal ur , aseve er ovnul doneze. pr ogr ami s amocana 4.3 mouwodebs yvel amxar es, monacemebi dacul i ter itor i ebi s Sesaxeb war udgi non bi omr aval fer ovnebi s konvenci as da dacul i ter itor i ebi s msofl i o monacemTa bazas. mni Svel ovani a, rom sxvadasxva qveynebi dan mi Rebul i infor maci a iyos ur Tier TTavsebadi . Sesabami sad, qveynebma angar i Sebi s momzadebi sas dacul i ter itor i ebi s er ovnul kategor i ebs undami usadagon IUCN-i s Sesabami si kategor i ebi .

instrumentebi dar esur sebi

standar tebi da saukeTeso pr aqti ka

mar Tvis bevr i aspeqti saTvis standar tebi s SemuSavebi s dr os Sei Zl eba gamoi yeno T IUCN-i s gamocemebi saukeTeso pr aqti ki s Sesaxeb (<http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/guidelines.htm>).

dacul i ter itor i ebi s mar Tvis aTvis mi ni mal ur i standar tebi s paketi war modgeni l ia wi gnSi `dacul i ter itor i ebi s Senar Cuneba gl obal ur i cvl il ebebi s fonze: saki Txebi da strategi ebi “ (wi gni s SekveTa SesaZl ebel ia mi samar Tze <http://www.iucn.org/bookstore/TOCs/Sec-PAs.htm>, r ezi ume i xi l eT vebgver dze http://conserveonline.org/2004/11/a/en/IUCN_Protected_Areas_Exec_Summary_English_9_Nov.pdf)

bi omr aval fer ovnebi s konser vaci s azi i s regi onul ma centr ma moamzada dacul i

teritoriebi s standar tebi s mi moxil va (http://www.arcbc.org/arcbcweb/pdf/vol1no4/sp_occupational.pdf).

dokumentSi `kompetenci i s standar tebi samxr eT-aRmosavl eT azi i s dacul teritoriebi samuSao adgil ebi sTvi s- mocemul ia 24 saxi s samuSao adgil i s aRwer il o ba (http://www.arcbc.org/arcbcweb/pdf/competence_standards.pdf).

avstr al i i s gar emosa da memkvi dr eobi s depar tamenti s er ovnul i par kebi sa da dacul i teritoriebi s mar Tvi s komi tets aqvs speci al ur i pr ogr ama dacul i teritoriebi saTvi s saukeTeso pr aqti kebi s model ebi s SemuSavebi sTvi s. komi teti s vebgver dze (<http://www.deh.gov.au/parks/best-practice/reports/index.html>) ganTavsebul ia personal i s momzadebi s, par ki s inter pr etaci i s da dacul i teritoriebi s menej mentSi sazogadoebi s monawil eobi s saxel mZRvanel oebi .

moni tor ingi sa da Sef asebebi s si stemebi

dacul teritoriebze mar Tvi s ef eqtur obi s Sef asebi s WCPA-s Car Co saxel mZRvanel o ganTavsebul ia vebgver dze http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/Evaluating_Effect.pdf.

WWF-i s dacul i teritoriebi s mar Tvi s swr af i Sef asebi sa da pr i or i tetebi s dadgeni s meTodoI o gi a (RAPPAM) ganTavsebul ia vebgver dze <http://www.panda.org/downloads/forests/rappam.pdf> .

dacul i teritoriebi s si stemebi s Sef asebas moi cavs Semdegi dokumentebi :

f i neTi s par kebi s mi moxil va (<http://www.metsa.fi/mee/index.htm>);

par kebi s mdgomar eobi s Sef aseba da angari Si avstr al iaSi (<http://www.nationalparks.nsw.gov.au>);

par kebi s mdgomar eobi s Sef aseba kanadaSi (http://www.pc.gc.ca/docs/pn-np/ie-ei/prior/mesures-actions/mesures-actions6c_E.asp).

msof l i o banki s / WWF-i s meTval yur eobi s instr ument i ar i s mar tivi ki Txvari dacul i teritoriebi s mar Tvi s ef eqtur obaSi mi Rweul i pr ogr esi s Sesaf asebl ad (<http://www.panda.org/downloads/forests/areprotectedareasworking.pdf>).

kanadi s par kebi s samsaxur ma Sei muSava ekol o gi ur i moni tor ingi s detal ur i si stemebi (http://www.pc.gc.ca/progs/np-pn/ecosystem/ecosystem3_e.asp).

dacul i teritoriebi s detal ur i moni tor ingi sa da Sef asebi s pr ogr amebi ganTavsebul ia vebgver dze (<http://www.enhancingheritage.net>).

dacul i teritoriebi s msof l i o monacemTa baza

dacul i teritoriebi s msof l i o monacemTa baza ganTavsebul ia vebgver dze <http://sea.unep-wcmc.org/wdbpa/>.

angari SSi `saer To enaze saubar i " ganxil ul ia monacemTa bazi s ganvi Tar ebi s saki Txebi (<http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/pdfs/speakingacommonlanguage.pdf>)

10. მეცნიერული ცოდნის გამოყენება

მოკლევადობა

დაცული ტერიტორიების ეფექტურად მართვისათვის საურობიომრავალფეროვნების, გარემოსდაცვითი მოსახურების, სოციალური საჭიროების დამართვის სტრატეგიების რეალიზაცია. დაცული ტერიტორიების უმნიშვნელოვანესი რესურსია ეკოლოგიური ცოდნის შესაძენად. თუმცა დაცული ტერიტორიებზე განხორციელებული სამეცნიერო კვლევების შედეგების დიდწილად არაა გამოყენებული მენეჯერთათვის საურობის ინფორმაციად. პროგრამა ვთავაზობს რეკომენდაციებს ამ პრობლემის დასაწესად.

მიზნები და ამოცანები

მიზანი 4.4	დაცული ტერიტორიების დამატი სისტემების დაარსებასა და ეფექტურობის უზრუნველყოფისთვის სამეცნიერო ცოდნის გატანის მიზნები
ამოცანა	დაცული ტერიტორიებთან დაკავშირებული სამეცნიერო ინფორმაციის განვითარება, რაც დაეხმარება მათ დაარსებას, ეფექტურობისა და მართვის.

კონტექსტი

პროგრამის შესახებ მიღებული მეცნიერული ცოდნის არსებობის ხარვეზების არმორფოზის გამოადარსებულ სამეცნიერო ინფორმაციის დიდწილად მიუღწეველობა დაცული ტერიტორიების მენეჯერებისათვის, გადაწყვეტილების მიმღებებისა და დაინტერესებულებისათვის. დაცული ტერიტორიების მენეჯერებისთვის საურობის ინფორმაციის მისაღებად არასაკმარისი კვლევები ხორციელდება. განსაკუთრებით სიახლოვე დაცული ტერიტორიებთან დაკავშირებული ეკონომიკური და სოციალური კვლევები.

გადაწყვეტილებები

- მთელი რიგი სამეცნიერო დისციპლინების კვლევების გაწესება პირველადი საჭიროების შემთხვევაში, რომლებიც უმნიშვნელოვანია დაცული ტერიტორიებისათვის (გადაწყვეტილებები 4.4.2 და 4.4.3);
- კვლევითი თანამშრომლობის გაწესება შესაბამისი გამოცდილების მქონე ცენტრებთან, აგრეთვე მკვიდრ და ადგილობრივ მოსახლეობასთან (გადაწყვეტილებები 4.4.1, 4.4.2, 4.4.4. და 4.4.7);
- კვლევების შედეგების უკეთესი ორიენტირება და გავრცელება, განსაკუთრებით, განვითარებული ქვეყნებისათვის (გადაწყვეტილებები 4.4.5 და 4.4.6).

kv l evebi spr ior itetul i mi mar Tul ebebi s nusxi s Semu Saveba:

dacul i ter itor iebis efeqtur ad mar Tvis aTvis saWi ro infor macias gva vdi s sabaziso kv l evebi, inventar izacia, kv l evebi ekosistemebis funqcionir ebi sa da Tvi Tr egul ir ebi s Sesaxeb. dacul i ter itor iebis mar Tvis aTvis aseve mni Svel ovani a infor macia gada Senebi spir asmyofi saxeobi s popul aci i s mi ni mal ur i zomi s Sesaxeb, mar Tvis sxvadasxva model i sanaqti ur i Car evi s zemo qmedebis gamokv l eva.

sabunebi smetyvel o kv l evebTan dakavSi r ebi T pri or itetebis nusxas gansaz Rvr av s `bi ol ogi ur i mra val fer ovnebi s gl obal ur i strategia“ (1992 wel i), romel ic momzadebul ia msofi los masStabi T mecnier ebsa da konser vaci s profesiona l ebTan xangr ZI i vi konsul taci ebi s Sedegad (http://biodiv.wri.org /pubs_content_text.cfm? ContentID=532).

dacul i ter itor iebis aTvis, pri or itetul i kv l evebi s gansaz Rvr asTan er Tad, mni Svel ovani a institucional ur i SesaZI ebl obebis a da saWi ro unar ebi s gaZI i er eba.

mecnier ul i kv l eva, romel ic mi mdi nar eobs dacul ter itor iebze, SesaZI ebl obis far gl ebSi orientir ebul i unda iyos dacul i ter itor iis saWi ro ebebze, rac amJamad xSi r ad ar xdeba. mkvi dr i da adgil obr i vi Temebis ter itor iebze kv l evebi s ganxor ciel ebi sas aucil ebel ia maTi wi naswar i infor mi r eba da kv l evi s Sedegebi s maT Tvi sgazi ar eba.

par tni or i kv l evi Ti organi zaci ebi sa da Temebis i denti fici r eba: saWi ro ebi s SemTxvevaSi unda gaf or mdes er Tobl i vi SeTanxmeba, romel ic iTval iswi nebs adgil obr i vi mosaxl eobi sa da intel eqtual ur i sakuTr ebi s ufl ebebi s saTanado dacvas.

dacul i ter itor iebis saagentoebi sa da menejer ebi sTvis mni Svel ovani a sakuTar i kv l evi Ti potencial i s gaZI i er eba. Tumcamxol od maTi r esur sebi T pri or itetul i kv l evebi s mci r e nawil i s ganxor ciel ebaa SesaZI ebel i. ami tom pr ogr ami s Tanaxmad unda ganvi Tar des da gaZI i er des TanamSr oml oba Sesabami s organi zaci ebTan da institutebTan, roml ebi c axor ciel eben kv l evebs dacul ter itor iebze bi omr aval fer ovnebi s saki Txebis ukeTesi gacnobier ebi s mi zni T-. er Tobl i vi kv l evebi s mi znebi da pi robebi wi naswar detal ur ad unda gani saz Rvr os. dacul i ter itor iebis menejer ebi sTvis, ra Tqma unda, pri or itetul i iqneba i s kv l evebi, roml ebi c mar Tvis efeqtur obi s gaumj obesebaSi daexmar ebaT.

SesaZI ebel ia TanamSr oml oba ker Zo seqtor Tan, gansakuTr ebi T, bi ol ogi ur i r esur sebi s (magal iTad, xe-tyi s Wra, TevzWer a) mdgr ad gamoyenebasTan dakavSi r ebul kv l evebSi an vel ur i genetikur i r esur sebi s komer ci ul Seswavl aSi. Tumca ukve aRiar ebul ia, rom ker Zo seqtor i s komer ci ul i motivacia qmnis riskebsa da si r Tul eeb kv l evi T par tni or obebSi, gansakuTr ebi T Tu saki Tx i exeba genetikur i r esur sebi s xel mi sawdomobas.

axal i saSual ebebi s ganvi Tar ebyvel adai nter esebul i mxar i saTvis kv l evi s Sedegebi s xel mi sawdomobi s uzr unvel sayof ad: bi omr aval fer ovnebi s Sesaxeb kv l evebi s Sedegi sasar gebl o iqneba dacul i ter itor iebis menejer ebi sa da dai nter esebul i

mxar eebi saTvis, Tuki mas eqneba praqtikul i, gamosadegi forma da farTod gavr cel deba sakvanZo mi znobr iv jgufebSi. xSir ad erTi da igive informacia sxvadasxva formiT unda miwodos sxvadasxva mi znobr iv jgufs. konser vaci is special istbiol ogs, romelic muSaobs dacul iteritoriebis sferoSi, swirdeba radikal urad gansxvavebul i informacia, aqvs codnis sxva done da Tavisufal i drois sxva odenoba pol itikosTan, adgil obrivi Temis liderTan da tur istTan Sedar ebiT. zogierTi mi znobrivi jgufisaTvis saWir o iqneba kvlevis Sedegebis Tar gmna adgil obriv enaze. Sesabamisad, saWir o a kvlevis Sedegebis dai nteresebul mxar eebSi gavr cel ebi s sxvadasxva meqani zmebis gamoyeneba, mag, inter neti, kompaqtur i di skebi , gamocemebi da a.S.

konkr etul i magal i Tebi

avstr al ia	avstr al i is bi omr aval fer ovnebis kvlevis pr ior i tetebis dadgeni s pr ocesi s Sedegad (http://www.deh.gov.au/biodiversity/publications/research-priorities/index.html) SemuSavda kvlevis Ser Cevi saTvis pr inci pebis paketi , roml ebi c sxva qveynebs SeuZl iaT Sei swavl on da moar gon sakuTar saWir oebebs (http://www.deh.gov.au/biodiversity/publications/research-priorities/appendix4.html).
Parkswatch	ParksWatch-ma vebgver dze ganaTavsadacul iteritoriebi sTvis samecni er o gamokvl evebis saWir oebebi , im mi zni T, rom mkvl evar ebma ganavi Tar on mocemul i deebi da Sei muSavon Sesabamis pr oeqtebi (http://www.parkswatch.org/research_needs.htm)

instr uementebi dar esur sebi :

„samar TI i ani TanamSr oml oba praqti kaSi : adami anebi da mcenar eebis konser vaci is saxel mZRvanel o- gansazRvr avsmkvlevar Ta qcevis kodeqss da eTi kas da moi cavs mi Ti Tebebs adgil obriv TemebTan kvlevis Catar ebi s SeTanxmebis Sesaxeb. wi gni s SekveTa SesaZl ebel ia Semdeg mi samar Tze:
<http://shop.earthscan.co.uk/ProductDetails/mcs/productID/33/groupID/6/categoryID/8/v/22936297-253a-45da-ac53-6b39cc2bc466>).

avstr al i is mTavr obi s ganaTI ebi s, mecni er ebi sa da tr eni ngi s depar tamentma Sei muSava „kvlevis praqti ki sa da Sef asebi s pr inci pebi dacul da gar emosdacvi Ti Tval sazr isi T sensi ti ur ter itor iebze“
<http://www.dest.gov.au/archive/Science/astec/ethics/part1.html>), romelic moi cavs konser vaci is, gamWvir val obi s, mTavr obebis rol isa da admi ni str i r ebi s pr inci pebs.

sar al ei r di s (Sarah Laird) „bi omr aval fer ovneba da tradi ci ul i codna: samar TI i ani par tni or oba praqti kaSi,“ gamocemul i Earthscan-i s mi er 2002 wel s, moi cavs rekomendaci ebs adgil obriv TemebTan muSaobi s Sesaxeb.
<http://shop.earthscan.co.uk/ProductDetails/mcs/productID/33/groupID/6/categoryID/8/v/a3c401d9-9ccc-4c72-a0a0-9255b65a31dd>).

CEESP	გარემოს, ეკონომიკის და სოციალური პოლიტიკის კომისია
CEPA	ბიომრავალფეროვნების კონვენციის კომუნიკაციის, განათლების და საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების ინიციატივა
FAO	გაეროს საკვებისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია
GEF	გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდი
IUCN	ბუნების კონსერვაციის საერთაშორისო კავშირი
IUCN-WCPA	IUCN-ის დაცული ტერიტორიების მსოფლიო კომისია
NBSAP	ბიომრავალფეროვნების ეროვნული სტრატეგია და მოქმედატა გეგმა
OECD	ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია
PALNet-IUCN	დაცული ტერიტორიების სემსავლელი ქსელი
SBSTTA	ბიომრავალფეროვნების კონვენციის დამხმარე ორგანო სამეცნიერო, ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ საკითხების
UNEP	გაეროს გარემოსდაცვის პროგრამა
UNEP-WCMC	UNEP-ის კონსერვაციის მონიტორინგის მსოფლიო ცენტრი
UNESCO	გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია
WSSD	მდგრადი განვითარების მსოფლიო სამიტი
WDPA	დაცული ტერიტორიების მსოფლიო მონაცემთა ბაზა
WWF	ბუნებისდაცვის მსოფლიო ფონდი